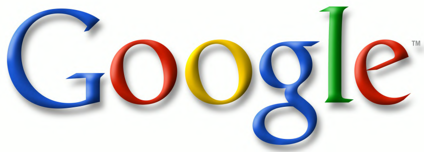

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΡΟΑΝΕΙΑι ΜΟΝΗΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

ΥΠΟ

Betes

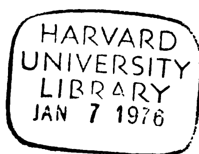
ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ

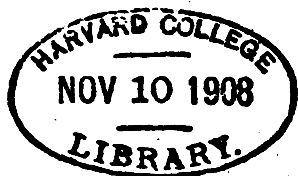
[Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Παρνασσοῦ Θ' ἔτους]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ„
Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ
1906

ΒΕΗΣ

"ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ"

HARVARD COLLEGE
NOV 10 1908
LIBRARY.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΡΟΑΝΕΙΑι ΜΟΝΗΣ

ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

Ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Τήρωνος καὶ Στρατηλάτου, ἡ εἰς τὸν δῆμον Ἀροανείας τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων ὑπαγομένη, ἵδρυται εἰς ἡμισείας περίπου ὥρας ἀπόστασιν ἄνωθεν τοῦ χωρίου Ἀναστάσοβας, ἐπὶ ἀπορρῶγος βουνοῦ Ζέμπι [1] καλουμένου, ὅπερ ἀποτελεῖ μέρος τῆς μακρᾶς ὀροσειρᾶς τοῦ Ἐρυμάνθου. Τὰ κατὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς εὐαγοῦς ταύτης μονῆς καὶ ἡ πρώτη αὐτῆς ἱστορία δυστυχῶς εἶναι ὅλως ἄγνωστος ἐξ ἐγγράφων μνημείων. Ἐκ παραδόσεως μόνον τῶν πρεσβυτέρων ἐν αὐτῇ μοναχῶν γνωρίζομεν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀναχωρητήριον κατ' ἀρχὰς ἦτο μετόχιον τῆς παρὰ τὸ Σοπωτὸν τῆς Ἀροανείας διαλελυμένης μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἐπικαλουμένης Φανερωμένης [2]. Ἔπειτα δὲ — προσθέτει ἡ παράδοσις —

---

[1] Τὸ ὄνομα *Ζέμπι* τοῦ βουνοῦ τούτου, ἐφ' οὗ ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἀνεύρομεν ἐπὶ εἰκόνος τοῦ Προδρόμου καθηλωμένης ἐν τῷ τέμπλῳ τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ αὐτοῦ ἁγίου καθιερωμένου παρεκκλησίου τῆς μονῆς: *ΑΨΛΒῳ' [=1732] Ἐζωγραφίθησαν | ἡ αγίες, ἠκώνες εἰς τες ἅγι|ες. Θεοδώρες. ἐκ του ὄρες | Ζέμπι· διὰ ἐξώδε Σιμεῶν μοναχε Αγριδηοτι μετα τῶν λοιπ(ῶν) [illegible] ἁγίων πατέρων.*

[2] Περὶ τῆς μονῆς ταύτης ἐλάχιστα γνωρίζομεν. Καθὼς φαίνεται ἐκ σημειώματος τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 κώδικος τοῦ παρόντος καταλόγου, ὑπῆρχε τῷ ΖΡΚΑ' $\left[=\frac{1612}{1613}\right]$. Ἐξ ἐπιγραφῆς δὲ — δυστυχῶς οὐχὶ ἀκεραίας — ἡ ὁποία σῴζεται ἐπὶ τοῦ ὑπερθύρου τοῦ κυρίως ναοῦ τῆς μονῆς μανθάνομεν ὅτι *«Ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων γῆς καὶ ἱστορήθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος ναὸς . . . τῆς ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς ἐπονομαζομένης Φανερωμέ[ν]ης δι[ὰ] συνδρομῆς καὶ κόπου πολλοῦ καὶ ἐξόδου τῶν πανοσιωτάτων ἱερομονάχω[ν] καὶ πνευματικῶν κυροῦ Τιμοθέου καθηγουμένου καὶ κυροῦ Θεωνᾶ εἰ[ς] ψυχικὴν αὐτῶν σ[ωτηρίαν] ἡγε[μον]εύο[ντος τοῦ π]αναγιωτάτου ἡμῶν αὐθεντὸς καὶ δεσπότου . . . . . ἐπι[σ]κόπου Ὠλένης κυροῦ Θεο[φάνους;] . . . . . [ΑΧ]ΙϚ ..» [=1616].* Τὴν ἐπιγραφὴν αὐτὴν ἀντέγραψα

κατέστη καὶ ἴδιον ἀνεξάρτητον μοναστήριον, ἀλλ' ἕνεκεν διαφόρων ἀτυχῶν γεγονότων διελύθη καὶ ἠρημώθη. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνιδρύθη τῷ 1724 διὰ συνδρομῆς *τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Συμεὼν ἀπὸ χωρίον Ἀγρίδι* τῆς Ἀροανείας, τῷ δὲ 1743 ἀνεκτίσθη ἐκ βάθρων τὸ καθολικὸν τῆς μονῆς, ὅπερ τῷ 1746 διὰ συνδρομῆς τοῦ προμνημονευθέντος μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου Συμεὼν καὶ τῶν συμμοναστῶν αὐτοῦ *ἱστορήθη*, τοῦτ' ἔστιν ἐζωγραφήθη, *διὰ χειρὸς* τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων ζωγράφου *Κωνσταντίνου ἱερέως μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ*. Τὰς εἰδήσεις ταύτας περὶ τοῦ ἀνακαινισμοῦ καὶ καλλωπισμοῦ τῆς μονῆς διέσωσεν ἐπιγραφὴ ἀναγινωσκομένη ἐπί τινος ὑπερθύρου ἐν τῷ καθολικῷ, ἐπαναλαμβάνουσι δὲ τὰς αὐτὰς ταύτας εἰδήσεις καὶ τὰ βρέβια τοῦ μοναστηρίου [1]. Ἄλλαι δὲ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ κονιαμάτων, σκευῶν καὶ ἀμφίων, καθὼς καὶ τὰ διάφορα σημειώματα τῶν κωδίκων συμβάλλουσι ποικίλως εἰς τὸ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς μέχρι σήμερον διαφόρους τύχας τοῦ εὐαγοῦς τούτου ἱδρύματος. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτοῦ ὑπερμεσοῦντος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, πλεῖστα μανθάνομεν ἐξ ἐγκυκλίου γράμματος, *ἀπανταχούσας*, ὅπερ παραθέτομεν ὁλόκληρον διατηροῦντες τὴν στίξιν καὶ τὰς γραφὰς τοῦ πρωτοτύπου καὶ μόνον τὰ κύρια ὀνόματα κεφαλαιογραφοῦντες.

«Οἱ ἀναπᾶσαν τὴν ὑπουρανὸν διαλάμποντες ἀστέρες πολύφωτοι τοῦ νοητοῦ στερεώματος Πανιερώτατοι, κ(αὶ) θεοπρόβλητοι Μητροπολῖται, κ(αὶ) ὑπέρτιμοι ἀρχι|επίσκοποι, Θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἑκάστης ἐπαρχίας, ὁσιώτατοι Καθηγούμενοι τῶν πατριαρχικῶν, καὶ βασιλικῶν μονῶν, Ἐντιμώτατοι, καὶ λογιώτατοι κληρι|κοί, αἰδεσιμώτατοι,

ἐγὼ αὐτὸς τῇ 26 Αὐγούστου 1904. Μέχρι τοῦ 1836 ἡ μονὴ αὕτη τῆς Φανερωμένης συνετηρεῖτο, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ διελύθη μετ' ἄλλων πολλῶν μονῶν καὶ ἔκτοτε ἤρξατο ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ καταρρέῃ καὶ σήμερον τὰ κελλία καὶ οἱ πύργοι αὐτῆς ἔχουσι καταστῇ ταπεινὰ ἐρείπια. Ἑτοιμόρροπον δὲ καὶ μόλις συγκρατούμενον εἶναι καὶ τὸ κατάγραφον καθολικὸν τῆς μονῆς.— Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη* Ἑλληνίδες βιβλιογράφοι καὶ κύριαι κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας. [Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Α' τόμου τοῦ *«Ποικίλου Ἡμερολογίου»* τῆς δεσποινίδος *Κατίνας Γ. Ἠλιακοπούλου*]. Ἐν Ἀθήναις 1905, σ. 12.

[1] Κῶδιξ 11, φ. 59β. Κῶδιξ 22, σ. 5.

κ(αὶ) εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, Πανοσιώτατοι Ιερομόναχοι, εὐγενέστατοι ἄρχοντες, χρησιμώτατοι πραγματευταί, τιμιώτατοι Γέροντες, καὶ κοντζαμπα|σίδες τῶν [1] βιλαετίων, θεοκυβέρνητοι καραβοκύριοι, καί ναῦται, χρήσιμοι πρωτομαΐστορες, κ(αὶ) μαγίστο⟨ρε⟩ρες παντίας τέχνης, καί ἐπιτηδεύσεως, καὶ ἅπας ὁ τοῦ | Κυρίου χριστεπώνυμος, κ(αὶ) περιούσιος λαὸς ἔθνος ἅγιον, καί λα[ὸς] ἐκλελεγμένος τοῦ κυρίου ἡμῶν χάιρετε ἐν Κυρίῳ, καί ὑγιαίνετε. Τὴν ὀφυλο|μένην μετάνοιαν κ(αὶ) τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ἀπονέμομεν ἐνὶ ἑκάστῳ ἀναλόγως ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ καί δυστυχεῖς Ἱερομόναχοι, καὶ μοναχ(οὶ) οἱ εὑρισκόμε|νοι εἰς τό Ἱερόν, καί σεβάσμιον μοναστήριον τῶν ἁγίων, καὶ καλινίκων μαρτύρων Θεοδὼρου τοῦ Στρατηλάτου, καὶ Θεοδιώρου του Τήρωνος ἐπονομαζόμενον, ὑ|πό τὴν ἐπαρχίαν, τοῦ ἁγίου Ὠλένης κατά τό μέρος τοῦ Καλαβρύτου πλησίον τοῦ Σοπωτοῦ κείμενον, δεόμενοι διαπαντὸς του παναγαθου Θεοῦ, κ(αὶ) τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἵνα | εἴητε διαπαντός χαίροντες ἐν Κ(υρί)ῳ, κ(αὶ) εὐφραινόμενοι, κ(αὶ) ὑπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου σκεπόμενοι τε, καὶ φυλαττόμενοι, εἰς εἰρυνικὴν, κ(αὶ) ἀνεπιρέαστον μακροβιότητα. | Δέν εἶναι δυνατὸν φιλόθεοι ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφοὶ νὰ φανερώσωμεν καταλεπτῶς διὰ Γραμμάτων τα βαρέα δοσίματα, κ(αὶ) χαράτζια, κ(αὶ) τά ἄλλα βαρύτατα ἔξοδα ὁποῦ εἰς τοὺς | κρατοῦντας δίδωμεν ἔτι δὲ καί ἀπό τὰς συνεχεῖς, κ(αὶ) ἀλεπαλληλοδιαδόχους συμφορὰς ὁποῦ ἀπηκολούθησαν εἰς αὐτό, κ(αὶ) προς τούτοις, καί ἀπό τὴν δυστυχίαν τοῦ πα|ρεληλυθῶτος χρόνου ὁποῦ κακῇ τύχῃ τῶν πτωχῶν ἠκολούθησεν εἰς πάντα τά μέρη, ὅθεν ἀπὸ τὰς τοιαύτας διαφόρους συμμφορᾶς κατήντησεν εἰς ἐσχάτην δυστυ|χίαν, κ(αὶ) εἰς χρέος δυσβάστακτον τὸν ἀριθ[μ]ὸν χίλια [2] ὀκτακόσια Γρόσα. Διό ἀπό τό ἕν μερος ἐναγόμενοι ἀπό τῶν χρεοφιλετῶν, κ(αὶ) ἀπό τὸ ἄλλον στενοχωρούμενοι | διά τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, διὰ νά μὴν ἀφήσωμεν τὸ προῤῥηθέν μοναστήριον νά ἐρημωθῇ παντελῶς, τό ὁποῖον οἱ προπατορες ἡμῶν ὠκοδόμησαν, κ(αὶ) ἐ|κάλληναν διὰ πολυεξόδου δαπάνης εἰς μνημόσυνον τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν, μή ἔχοντες ἄλλως πῶς ποιῆσαι ἔγνωμεν προςδραμεῖν εἰς τὰ φιλάνθρωπα, κ(αὶ) φιλελε|ήμονα σπλάγχνα ὑμῶν τῶν ἁπανταχοῦ φιλανθρώπων, κ)α)ὶ

[1] Ἡ λέξις τῶν εἶχε γραφῆ δίς, ἀλλὰ τὸ πρῶτον διεγράφη.
[2] Κατ' ἀρχὰς εἶχε γραφῆ χειλια, εἶτα ὅμως διωρθώθη ὡς ἄνω.

φιλελεημόνων χριστιανῶν χάριν ἐλέους, κ(αὶ) βοηθείας. καί δή γνώμῃ κοινῇ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν συνάξε|ως ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς ὁ ὁσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις, καὶ ἐν πνευματικοῖς πατράσιν, ἡμῶν δὲ προηγούμενος κύρ Δαμιανὸς ἐκνεαρᾶς ἡλικίας αυ|τοῦ τεθραμενος εἰς τό μοναστήριον ὅστι[ς] ἐπιφερει μεθ' ἑαυτοῦ κ(αὶ) μερος τοῦ τιμίου ξίλου, κ(αὶ) μέρη τινῶν ἁγίων λιψάνων, λέγω τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ | κ(αὶ) Δαμιανοῦ, τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τῶν ἁγίων ἀποστόλων Φιλίπου, Θωμᾶ, κ(αὶ) Θαδαίου, τοῦ ἁγίου Ἱερόμάρτηρος Χαραλάμπους, τῶν ἁγίων μαρτήρων Προκοπίου, κ(αὶ) | Κυρίκου, καί μέρη ἐκ τῶν λιψάνων τῶν δυσμυρίων μαρτήρων. Ἀποδεξάμενο[ι] οὖν αὐτὸν Ἱλέῳ τῷ ὄματι, κ(αὶ) ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ ὁ μὲν ἔργῳ, ὁ δὲ λόγῳ συν|δράμετε, κ(αὶ) βοηθήσατε αὐτῷ, κ(αὶ) ἐλεημοσύνην ἐπίδοτε, ὁ μέν πρόθεσιν δηλονότι διδούς, ὁ δὲ τεσσαρακονταλείτουργον. ὁ δέ Παρησίαν, ὁ δὲ ἀδελφάτον ἐπιγρα|φόμενος ὁ μὲν πολύ, ὁ δὲ ὀλίγον, ἕκαστος καθώς φωτισθῇ, κ(αὶ) ὁδηγηθῇ ἀπ[ὸ] Θεοῦ, μεμνημένοι τοῦ Κυρίου λέγοντος μακάριοι οἱ ἐλεήμονες ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσοντ(αι) | κ(αὶ) ὡς ἡ Σοφία διακελεύεται λέγουσα, ὁ βαλὼν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ πένητος, εὑρήσει ἐν τῇ Παλάμῃ τοῦ κριτοῦ, ἐν οἷς παροτρύνει ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων Θεός, | ἐλεεῖν, καί μεταδιδῶναι τοῖς χρείαν ἔχουσι. τούτου χάριν, κ(αὶ) ἡμεῖς χρείαν, καί ἀνάγκην μεγάλην ἔχοντες ὡς εἴρηται ἐδράμομεν πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ | ὄντες γνήσια τοῦ Κυρίου πρόβατα, δείξατε, κ(αὶ) πρὸς ἡμᾶς τὸ εὐσπλαγχνικόν σας ἔλεως, κ(αὶ) τὴν εὐεργετικήν σας ἀντίληψιν. Ἵνα διὰ τῆς ἐλεημοσύνης ὑμῶν, ἡ|μεῖς μὲν δυνηθῶμεν ἀπαλλαγῆναι τῶν συμφορῶν, καὶ τοῦ χρέους, αὐτοί δε[1] οἱ ἐλεήσαντες ἡμᾶς διά τῆς ἐλεημοσύνης ὑμῶν ἕξετε παρὰ μὲν τοῦ πάντας ἐ|λεοῦντος μισθαποδότου Θεοῦ πλουσιοπαρόχους τάς ἀμοιβάς, κ(αὶ) ζωὴν ὑγίαν εὐτυχίαν, κ(αὶ) μακροημέρευσιν, παρὰ δὲ τῶν ἁγίων Θεοδώρων τὴν πρὸς | τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πρεσβείαν ἀδιάλειπτον, παρ' ἡμῶν δέ αὐτῶν τῶν ταπεινῶν δούλων σας τὸ μνημόσυνον ἄπαυστον μετὰ τῶν μακαρί(ων) | κ(αὶ) ἀϊμνήστων κτητώρων ὡς νέοι κτήτωρες χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα, καὶ τό κράτος, ἡ τιμή, καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς | αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν: — αψξε: [=1765] Μαρτίου πρώτη: —

---

1 Ἡ λέξις βραχυγραφικῶς. ˜,' = δέ.

† Ὁ Καθηγούμενος τῆς Cεβασμίας μονῆς τῶν ἁγίων Θεοδώρων Παχόμιος Ἱερομόναχος καὶ οἱ συνεμοῖ ἐν Χ(ριστ)ῷ αδελφοί[1].

† Θεοδόσιος ἀρχιεπῖσκοπος Ὠλένης καὶ ἐν Χ(ριστ)ῷ ἀδελφός[1].

Σπίλιοῦς Πᾶπᾶδδπελος ἐπιτρδπδς τε ἀγίε Ὠλένης»[2].

Τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρω γράμματι δεινὰ τῆς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων πολλῷ ἔτι μᾶλλον ηὐξήθησαν μετὰ τὴν καταστολὴν τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου κινήματος τοῦ 1769, ὅτε εἰσήλασαν εἰς τὴν Πελοπόννησον τὰ Ἀλβανικὰ στίφη καὶ ἐπὶ συνεχῆ ἔτη διέτρεχον αὐτὴν διασπείροντα πανταχοῦ τὴν καταστροφήν, τὸν τρόμον καὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ἐν τοσούτῳ ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων παρ' ὅλην τὴν ἀδιάλειπτον σχεδὸν κακοδαιμονίαν αὐτῆς οὐδέποτε ἔπαυσε κατὰ τοὺς στυγνοὺς χρόνους τῆς δουλείας καὶ τῆς ταπεινώσεως νὰ θερμαίνῃ τὸν περιοικοῦντα λαὸν διὰ τῆς παρηγόρου ἰδέας τῆς Παλιγγενεσίας καὶ νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν φώτων καὶ εἰς τὴν συγκράτησιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων. Ὅτε δ' ἐξερράγη ὁ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἱερὸς Ἀγὼν συνέβαλε καὶ αὐτὴ τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἐπίρρωσιν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ κινήματος, εἰς πλείστας θυσίας — καθὼς δεικνύουσι τὰ ἔγγραφα αὐτῆς — ὑποβληθεῖσα καὶ πλεῖστα δεινὰ ὑποστᾶσα καὶ μάλιστα καθ' οὓς χρόνους διέτρεχον καὶ ἐδῄουν τὴν Πελοπόννησον οἱ Ἄραβες καὶ ὁ Ἰμβραήμ.

Τὰ νῦν ἡ μονὴ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων κατοικεῖται ὑπὸ δέκα καὶ πέντε περίπου μοναχῶν, τοὺς ὁποίους συνήγαγεν ἐκεῖ ἡ παρήγορος ἐλπὶς τοῦ ἐξαγνισμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων πταισμάτων διὰ τῆς ἀδιαλείπτου λατρείας τοῦ θείου, μακρὰν τῶν ὀμμάτων τοῦ λοιποῦ κόσμου, καὶ διὰ τῆς σκληρᾶς καὶ συνεχοῦς ἀσκήσεως τῆς ἐγκρατείας, μακρὰν τοῦ πολυτύρβου βίου τῶν πόλεων.

Τὴν μονὴν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ἐπεσκέφθην δὶς τῷ 1904 κατὰ τὴν ἱστοριοδιφικὴν καὶ παλαιογραφικὴν ἐκδρομήν μου εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων. Κατὰ τὴν πρώτην διαμονήν μου ἐν αὐτῇ (27–31

1 Διὰ μονοκονδυλιᾶς. — 2 Ἡ ἀπανταχοῦσα αὕτη ἀνευρέθη ὑπ' ἐμοῦ μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ κ. Ἐ. Λεοντοπούλου ἐν Σοπωτῷ.

Αὐγούστου) συνέταξα καὶ τὸν κατωτέρω κατάλογον τῶν χειρογράφων κωδίκων αὐτῆς, τὸν ὁποῖον συνεπλήρωσα καὶ ἀνεθεώρησα τὸ δεύτερον ἐκδραμὼν εἰς τὴν μονὴν (22—24 Σεπτεμβρίου). Σημειωτέον ὅτι ἐν αὐτῇ δὲν εὗρον συστηματικὴν βιβλιοθήκην, ἀλλὰ τοὺς διαφόρους κώδικας, ἀπερριμμένους καὶ ἕρμαιον τῶν ποικιλωνύμων ζωϋφίων ὄντας, περισυνέλεξα ἐκ τοῦ ἡγουμενείου, ἐκ τοῦ καθολικοῦ καὶ τῶν παρεκκλησίων, ἐκ τῶν διαφόρων κελλίων κλ. κλ. καὶ οὕτω συναπηρτίσθη ἡ συλλογὴ τῶν χειρογράφων κωδίκων, ὧν παρέχομεν κατωτέρω τὴν ἐπιστημονικὴν ἀναγραφήν [1]. Ἀλλὰ πλὴν τῶν κωδίκων αὐτῶν ἡ μονὴ κέκτηται καὶ ἱκανοὺς φακέλλους πρατηρίων, ὁμολόγων, διαθηκῶν καὶ ἄλλων γραμμάτων, ἐξ ὧν τινα ἐνδιαφέροντα ἀντέγραψα ὁλόκληρα καὶ ἐξ ἄλλων ἐσταχυολόγησα ποικίλην γλωσσικὴν ὕλην, ἥτις συμπεριελήφθη εἰς τὸ ἐμὸν πόνημα «*Γλωσσικὰ μνημεῖα Καλαβρύτων ἐκ τῆς ζώσης καὶ ἐξ ἐγγράφων*», ὅπερ ἐβραβεύθη κατὰ τὸν τρίτον διαγωνισμὸν τῆς ἐν Ἀθήναις *Γλωσσικῆς Ἑταιρείας*, εἰσηγουμένου τοῦ κ. Παύλου Καρολίδου.

Καταγράφων τοὺς ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ κώδικας ἠκολούθησα τὸ αὐτὸ σύστημα, καθ' ὃ συνέταξα καὶ ἐξέδωκα ἤδη τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων καὶ τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἀθήναις Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Χάριν ὅμως τοῦ ἐντευξομένου, ὅστις τυχὸν δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν τοὺς προεκδεδομένους καταλόγους μου, ὀφείλω νὰ δώσω καὶ αὖθις τὴν περιγραφὴν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συστήματός μου, ὅπερ δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Λάμπρου [2] καθιερωμένον μετά τινων νεωτερισμῶν. «*Ἀκέφαλον*» δῆλον ὅτι ἐκάλεσα κἀγὼ τὸν ἀποβαλόντα τὴν ἀρχὴν κώδικα, *κολοβὸν* τὸν οὐκ ἔχοντα τὸ τέλος, *ἐλλιπῆ* τὸν ἀπεστερημένον τινῶν ἐν τῷ μέσῳ φύλλων καὶ *ἀτελῆ* τὸν μὴ τελειωθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βιβλιογράφου. Διὰ γραμμάτων παχέων ἐδήλωσα ἐν τῷ καταλόγῳ τὰ ὀνόματα τῶν

---

[1] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Ἔκθεσις παλαιογραφικῆς καὶ ἱστοριοδιφικῆς ἐκδρομῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων. Ἐν τοῖς «Παναθηναίοις» Τόμ. Θ' (1904—1905) σ. 240 κ.ἑ.

[2] Sp. P. Lampros: Catalogue of the Greek manuscripts on Mount Athos. Τόμ. Α'. Ἐν Κανταβριγίᾳ 1905, σ. VI κ.ἑ.

[illegible] Διὰ γραμμῆς μικρᾶς .... [illegible] [illegible] [Γ]ερασίμου [illegible] Τίς; ... οὐδεὶς ἄλλος ὁ μαθητὴς ὁ.... [illegible] τὸ σχῆμα γωνίας ⟨ ⟩ [illegible] καὶ ἐντὸς παρενθέσεως ( ) [illegible] [illegible] τὰ [illegible] [illegible]

[illegible] δὲ τὰ προλεγόμενα ταῦτα ὀφείλω καὶ ἐνταῦθα νὰ [illegible] πολλὰς καὶ εἰλικρινεῖς χάριτας εἰς τὴν [illegible] τῆς [illegible] καὶ διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἧς ἔτυχον ἐν τῷ ἱερῷ [illegible] μοναστηρίῳ, καὶ διὰ τὴν προθυμίαν, ἣν πρός με [illegible] [illegible] δὲ πάντοτε θὰ ἐνθυμοῦμαι τὴν εὐγένειαν καὶ τὰς ἀγα[illegible] τοῦ τότε καθηγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωνσταντοπούλου, [illegible] κ. Σωφρονίου Πετροπούλου καὶ τοῦ φίλου ἀρχ[illegible] καὶ πτυχιούχου τῆς θεολογίας κ. Δαμασκηνοῦ Πετροπούλου.

Μεγάλῳ Σπηλαίῳ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1904.
Ἀθήνησι τῇ 28 Φεβρουαρίου 1906.

Νίκος Ἀ. Βέης

[illegible] Ἀ. Βέη: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεσ[illegible] τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα [Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος [illegible] Η΄ ἔτους]. Ἐν Ἀθήναις 1904, σ. 3 κ. ἑ. — Πρβλ. [illegible] Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιο[illegible] Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1906, σ. 1 κ. ἑ.

1.

Περγαμηνή. Διαστ. 0,085×0,111. Αἰὼν XI. Φ. 278.

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

1 (φ. 1α) Τὸ κατὰ **Ματθαῖον.**

2 (φ. 82α) Τὸ κατὰ **Μᾶρκον.**

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων (φ. 79β).

3 (φ. 136α) Τὸ κατὰ **Λουκᾶν.**

Προτάσσονται: «Τοῦ κατὰ *Λουκᾶν* εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

4 (φ. 219α) Τὸ κατὰ **Ἰωάννην.**

Εἶναι ἀκέφαλον κατὰ ἓν φύλλον. Ἀρχ... [Ἱ]εροσολύμων· ἱερεῖς καὶ Λευΐτας· ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν... (Κεφ. Α'. 19).

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων κολοβός.

Τὸ γεγραμμένον μέρος τοῦ φύλλου ἔχει διαστάσεις 0,08×0,053 ὡς ἔγγιστα. Ἑκάστη δὲ ὄψις τῶν φύλλων περιλαμβάνει συνήθως 20 στίχους.

Κοσμεῖται ὁ κῶδιξ ὑπό τινων ἐπιτίτλων κοσμημάτων καὶ κεφαλαιωμάτων χρυσογράμμων.

Μέρος τοῦ φ. 80β καὶ τὸ 81 παρέμειναν ἄγραφον. Ἦσαν δὲ προφανῶς προωρισμένα ταῦτα διὰ τὴν γραφὴν τῶν γνωστῶν ἐπιγραμμάτων εἰς Μᾶρκον καὶ διὰ τὴν φιλοτέχνησιν τῆς εἰκόνος αὐτοῦ.

Ἐν φ. 276β σημείωμα ὅλως ἀπεξεσμένον. Ἐν φ. 277α διὰ μέλανος ὠχροτάτου καὶ γραφῆς XV-XVI αἰῶνος φέρονται τάδε: † *οἱ αναγινώσκοντ(αις) μέ|μνησθε δηα τ(ὸν) Θ(εὸ)ν Ιω(άννου) διά|κονε καὶ πρωτοεκδήκοὺ | τ(η)ς αγιωτ(ά)τ(ης) αρχιεποισκοπ(ῆς) βελγαρι(ας) καὶ Γερασήμου (μον)αχ(οῦ) αμαρτ(ω)λ(ε).* † Καὶ κατωτέρω διὰ ζωηροῦ μέλανος: † *τὸ παρὸν τετραεὐάγγ[ελ]ων τὸ ἔδωσα | τοῦ πν(ευματ)ικοῦ τοῦ π^α* [=παπᾶ] *κυρ αὐξεντίου | διὰ μνημόσηνον τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς μου· | Καρλάτου Ἱέρεως· Καὶ τῆς μ(ητ)ρ(ὸ)ς μου. ἀλέξος· | Καὶ ἐμῦν Χριστοῦ Ἱερέως.* ‾αχνδ‾ Καὶ ἐν φ. 277β διὰ ζωηροῦ μέλανος: *Τὸ παρ(όν) τετραβάγγελον | μοῦ τὸ ἔδωσε ὁ παπακὺρ | χρίστος ὁ υἱὸς τοῦ παπαυξ[εντίου] λώτου | διὰ μνημόσηνον τῶν γονεων αὐτοῦ | τῆς μ(ητ)ρ(ό)ς τος ἀλέξος κ(αὶ) τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς του σκαθλατου Ιερεως | κ(αὶ) τοῦ λόγου του χρίςε Ἱερέως κ(αὶ) εἶ(ναι;) ἀπὸ τὴν βελάγεστα | κ(αὶ) κάθονται* [illegible]

Ἡ στάχωσις εἶναι ἐξηρθρωμένη, ἀπετελεῖτο δ' ἐκ δρυΐνων πινακίδων μετ' ἐπικαλύμματος ὁλοσηρικοῦ.

2.

Χάρτης. Διαστ. 0,22×0,16. Αἰὼν XVII. Φ. 238.

1 (φ. 2α) **Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου** περὶ κατανύξεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

2 (φ. 13β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης.
3 (φ. 23β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Πελαγίας.
4 (φ. 35β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Φεβρωνίας.
5 (φ. 60β) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Μαρίνης.
6 (φ. 74β) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.
7 (φ. 80α) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον.
8 (φ. 87β) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ.
9 (φ. 95α) «Ἰακὼβ τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῆς ὑπερευλογημένης Θεοτόκου....»
10 (φ. 115α) Μαρτύριον ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
11 (φ. 125α) «Θαύματα τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ».
12 (φ. 135α) Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως λόγος εἰς τὴν Θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα.
13 (φ. 144α) «Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἐν ἁγίοις... Νικολάου... Μύρων τῆς Λυκίας... μετὰ τὴν αὐτοῦ κοίμησιν».
14 (φ. 156β) Θαύματα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
15 (φ. 164α) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν πόλει Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας».
16 (φ. 180α) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὴν σύναξιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου.
17 (φ. 192α) Διήγησις τοῦ δικαίου Φιλαρέτου.
18 (φ. 209β) «Διήγησις τῆς ἁγίας Θεοδώρας εἰς τό: ἐὰν εἴσαι ἀββᾶς ἀπάντα».
19 (φ. 214α) «Διήγησις περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς ἐκ γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα ὅπως ἐκτελοῦντος τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἐκ πόθου καὶ πίστεως οὐ καταλιμπάνωνται ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ».
Ἀρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀνόματι Ἰούλιος ἐκ τῶν ἀρχαίων γερόντων.....

20 (φ. 219β) Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου ἐγκώμιον εἰς τὸν σώφρονα Ἰωάσαφ.

Προτάσσεται (φ. 1β) πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ κώδικι.

Ἐν ταῖς ῴαις διαφόρων φύλλων ἀπαντῶσιν ἀσύστατά τινα σημειώματα.

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῷ συνεσταχωμένῳ τῇ διφθέρᾳ τοῦ περικαλύμματος ἀναγινώσκομεν: † *αρξε χειρ μου αγαθη γραφε γραματα καλα* καὶ ἕπονται λογαριασμοί τινες μετ' ἀραβικῶν ἀριθμῶν.

Ἐν φ. 1α ἀπαντῶσι τὰ ἑξῆς: † *στετο το χαρτη υνε | τε Παναγου τε περδεσι | τε ψευτι*. Καὶ αὖθις ἐν τῇ ἔξω ῴᾳ τοῦ φ. 157α τὰ ἑξῆς: *Το παρον υνε Τυ Παραγο· Του περιδεσι.* Ἀμφότερα τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι βαναύσου χειρός.

Ἐν τῷ κώδικι ὑπάρχουσι κεφαλαιώδη τινὰ γράμματα ἐρυθρὰ μετὰ τέχνης ἱστορημένα ὡς καί τινα ἐπίτιτλα κοσμήματα.

Ἡ στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη διεφθαρμένη ὑφ' ὕδατος καὶ τιλφόδρωτος.

3.

Χάρτης. Διαστ. 0,29×0,20. Αἰὼν XVI. Φ. 287.

Εὐαγγέλια κατὰ τὰς ἀναγνώσεις.

Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἀρχ.: ... δία αὐτοῦ οὗτος ἐστίν, ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτος ἐστίν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων. (Ματ. ΙΓ. 19 κ.ἑ.)—Τελ.: ... οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ ..... ὅπερ εἶναι εὐαγγέλιον ἑωθινὸν κατὰ Ἰωάννην (Κεφ. ΚΑ' 24).

Ἐν φ. 207α «Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη παρασκευῇ· ἑσπέρας».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου τῇ πινακίδι τοῦ σταχώματος πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος γέγραπται: † *τὸ παρ(ὸν) θεῖον καὶ ἱερ(ὸν), τετραευάγγελον, εὐρέθη εἰς χεῖρας | τινὸς γυναικὸς εὐπρεπεί(ας), καλουμένης· κὰι ἠγόρασ(εν) | οὕτω ὁ χρῦσημιώτατος κὺρ γεώργιὸς ὁ τζιαπραζλὴς· | ἐκ τοὺς καμπανάρους ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται, εἰς τὴν | κωνςαντινούπολιν· κὰι τὸ ἐκόσμισ(εν), καὶ τὸ ἐκαλό-|πησεν, καὶ ἐπροσήλωσεν αὐτὸ, εἰς τὴν θείαν, | καὶ σεβασμίαν μονὴν, τῆς δεσποίνης ἡμῶν θ(εοτό)κου | καὶ ἀειπαρθένου μαρίας, ἥτις ἐστὶν πλησίον τοῦ | χωρίου, σεκοτοῦ*[1]. *διὰ ψῦχηκὴν του σ(ωτη)ρίαν· καὶ ὅστις | ἀποξενώση αὐτὸ, ἐκ τῆς*

---

[1] Συνήθως τὸ χωρίον λέγεται *Σοπωτό*. Ὁ ἀνωτέρω τύπος: *Σεκωτὸ* προῆλθεν, ὡς εἰκάζω, κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τοῦ *σέπομαι* (= σήπομαι), ὅπερ συχνὸν ἐν τοῖς δημοτικοῖς κειμένοις (K. Krumbacher: Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel. München 1905, σ. 378 στίχ. 101 — Σ. *Καραβίτου*: Μοιρολόγια Τριφυλίας. Ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Β', σ. 147. 25. κλ. κλ. — Πρβλ. *Νικού*

μονῆς τῆς Ἐπεραγί(ας) θ(εοτό)κου, | ἐχέτω διάδικον τὸ παρ(όν) θεῖον ἱερὸν καὶ ἅγιον εὐαγγέ|λιον καὶ τ(ὴν) ἀρὰν της δεσποίνης θ(εοτό)κου καὶ τῶν, τιη' | θεοφόρων ἁγίων π(ατέ)ρων καὶ τῶν τεσσάρων εὐαγγελι-|στῶν κὰι πάντῶν τῶν ἁγίων· ἐπροσηλώθη, κατὰ τὸ | ζρκαω'. ἰν(δικτιῶν)ος. ια~ : = | † γεώργιος, τζιαπραζλῆς· ὁ προσηλώσ(ας)[1] : —

Καὶ ἀκολουθεῖ σημείωμα γεγραμμένον τῇ 13 Αὐγούστου 1902 ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωστοπούλου, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εὐαγγέλιον ἐδωρήσατο τῇ Μονῇ τῶν Ἁγ. Θεοδώρων ὁ κ. Ἐμ. Η. Λεοντόπουλος, ἐκ Σοπωτοῦ.

Ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος εἶναι κατὰ μίμησιν τοῦ XII αἰῶνος. Τῆς δὲ σταχώσεως μόνον ἡ πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος δρυΐνη πινακὶς σῴζεται γεγυμνωμένη τοῦ ὁλοσηρικοῦ, ὅπερ ἐπεκάλυπτεν αὐτήν, καὶ τῶν μεταλλικῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἔφερε.

4.

Χάρτης. Διαστ. 0,134×0,194. Αἰὼν XVIII. Φ. 330.

[Μανουὴλ Μαλαξοῦ] Νομοκάνων.

Προτάσσεται (φ. 1α) «Πίναξ ἀκριβὴς σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ παρόντος νομίμου». Ἀναγράφει χ̅ξ̅ε' τὸ ὅλον κεφάλαια. Ἐν τέλει δ' αὐτοῦ γέγραπται: *ἐτελειώθη μηνὴ σεπτεμβρίου. λ̅. ἡμέρα τρίτη. | αψιβ·.· ὥρα τρίτη·.· | † εὔχεσαι ὑπὲρ τῶν πολῶν μου σφάλματῶν· κὰι ἤτη | σφαλερὸν διόρθωσασθαί αὐτῶ·.·*

Τὸ κείμενον τοῦ νομοκάνονος ἄρχεται ἀπὸ φ. 25α κ.ἑ. Τὸ α' κεφ. πραγματεύεται «Περὶ κριτοῦ ἤτοι τοῦ ἀρχιερέως τοῦ εἶναι πρὸς πάντας συμπα-

---

Ἀ. Βέη: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, σελ. 11. Κῶδιξ 11 [128]). Ἡ λέξις *Σοπωτὸ* εἶναι προφανῶς σλαυϊκή. Ὑπὸ σημείωσιν ὅτι *Σεπω[ε]τὸ* καλεῖται καὶ διαλελυμένον τι μονύδριον ἐν τῷ δήμῳ Ἀλιφείρας.

[1] Τὸ ἀνωτέρω σημείωμα ἐξέδωκα ἤδη ἄνευ διακρίσεως τῶν συντετμημένων καὶ τῶν βραχυγραφιῶν καὶ ἄνευ τῆς κατὰ στίχους διαιρέσεως ἐν τῷ μελετήματί μου περὶ τῶν *Ἑλληνίδων βιβλιογράφων καὶ κυρίων κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, σ. 11 κ.ἑ. — Ὁ *Γεώργιος Τζιαπραζλῆς*, ὁ κοσμήσας τὸν ἀνωτέρω κώδικα καὶ ἀφιερώσας αὐτὸν εἰς τὴν παρὰ τὸ Σοπωτὸν Μονὴν τῆς Φανερωμένης, περὶ ἧς ἰδὲ ἀνωτέρω σ. 43 ἐν ὑποσημειώσει 2, εἶναι καὶ ἀλλαχόθεν γνωστός. Ἀφιέρωσε δῆλον ὅτι οὗτος μετ' ἄλλων πολλῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἀναλόγιον πρὸς χρῆσιν τῶν ψαλτῶν, ὅπερ εἰσέτι ἐναπόκειται ἐν τῷ καθολικῷ τῆς προμνημονευθείσης μονῆς διασῷζον καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ἀναγράφουσαν τοὺς ἀφιερώσαντας αὐτό. — Οἱ δὲ *Καμενιάνοι*, ὅθεν ὁ Γεώργιος Τζιαπραζλῆς, εἶναι χωρίον τοῦ δήμου Ἀροανείας.

θῆς καὶ νὰ μὴν πιστεύῃ λόγους τινὰς χωρὶς νὰ ἐξετάζει». Τὸ σδ′ κεφ. (φ. 118 β) «Περὶ φιλήματος μνηστήρων [1] τοῦ *[Κωνσταντίνου] Ἀρμενοπούλου*». Τὸ σιδ′ κεφ. (φ. 128α) «Περὶ βαθμῶν τῆς συγγενείας· σύγγραμμα *Μιχαὴλ νομοφύλακος τοῦ Χούμ[ν]ου*, γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης». Τὸ σιζ′ κεφ. (φ. 130 β) «Τὰ τῶν γάμων γράμματα ἤτοι σχέδια». Τὸ υγ′ κεφ. (φ. 223 β) «[Περὶ μοναχῶν κοσμισάντων καὶ μὴ ἐπιστρεφόντων]» [2] Τὸ φιη′ κεφ. (φ 240 α) «Περὶ πάσης μαγίας καὶ γοητείας καὶ ἀποδεμάτων καὶ ἄλλων πολλῶν». Τὸ φκε′ κεφ. (φ. 241 β) «[Περὶ τῶν συρόντων ἀρκούδας, ἢ ἄλλα θηρία καὶ ἕτερα Ἑλληνικὰ ἔθη]» [1]. Τὸ φκς′ κεφ. (φ. 242 β): «[περὶ τῶν ἀκολουθούντων ἑλληνικοῖς ἔθεσι χοροὺς καὶ ρουσάλια]» [1]. Τὸ χν′ κεφ. (φ 284α) «Τάξις τῆς πρωτοκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν καὶ αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ὑποκείμεναι τὴν σήμερον τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου τοῦ νομοκάνονος (φ. 329 α) γέγραπται: *τέλος κ(αὶ) τῷ θ(ε)ῷ Δόξα:* ÷|÷ *ἐν/γ | λ8/ε* | *Ἐτελειώθη τὸ παρόν, ἐπὶ ἔτους, ͵ϛψιβ*: :—: | *Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον κ(αὶ) εὐλογίου πόνος· οἱ ἀναγινώσκον|τες εὔχεσθαι ὑπὲρ τῶν πολλῶν μου σφαλ|μάτων εὔχεσθαι δέομαι, κ(αὶ) μὴ κα|ταράσθαι.* — *Ἐν λο/γῷ | ου Ἱερομονα|χο* ÷

Ἐν φ. 1α τεχνικὸν ἐπίτιτλον κόσμημα.

Ἡ στάχωσις τοῦ κώδικος εἶναι μετὰ φιλοκαλίας καὶ τέχνης. Τὰς ξυλίνας πινακίδας καλύπτει βύρσα κερασόχρους ἔχουσα ἐπιμελῶς ἐντετυπωμένα κοσμήματα, ἐξ ὧν τινα κεχρυσωμένα. — Ὁ κῶδιξ πορποῦται διὰ θηλυκωτήρων βυρσίνων μετ' ἀγκιστρίων μεταλλικῶν.

5.

Χάρτης. Διαστ. 0,21×0,163. Αἰὼν XVI. Φ. 33.

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λειτουργία.

Ἡ γραφὴ εἶναι ἐπιμελὴς καὶ ὑπενθυμίζει τὴν τοῦ XII αἰῶνος. Ὁ κῶδιξ εἶναι κατάκοσμος ὑπὸ γραμμάτων ἀρχικῶν δι' ἁπλοῦ μὲν μέλανος, ἀλλὰ μετὰ περισσῆς τέχνης ἐξειργασμένων. Ἐπίσης κοσμεῖται καὶ ὑπὸ εἰκόνος

---

[1] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Ἀρκαδικὰ γλωσσικὰ μνημεῖα. Δημώδη ᾄσματα Φιγαλείας. [Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Ϛ]. Ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 271 κ.ἑ.

[2] Ἀντέγραψα τὸν τίτλον τοῦ κεφαλαίου ἐκ τοῦ προτασσομένου πίνακος τῶν περιεχομένων.

[3] = *Εὐλ[ο]γ[ί]ου*.

ὁλοσελίδου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν φ. 2β, ὁλοσελίδου κοσμήματος ἐν φ. 3β καὶ ἐπιτίτλου ἐν φ. 4α.

Ἐν φ. 1α γέγραπται ἰατρική τις συνταγή, ἐν δὲ τῷ φ. 33β ἀναγινώσκομεν μεταξὺ ἄλλων : *1828 8 μαγήε ηκοσι | ἑπτή η φιλαδα ηνε τε μακαριτη τε ηγεμένε | Ἰάκωβε ατο τες αγήες Θεωδορες και οπιος την | πάρι να εχη την καταρα τῶν αγ'οων Θεωδόρόν|κε παντον των αγιων καγο γραψας ἄνδρεας ἀγηωθεωδωριτης.*

Τὰ φ. 1β—2α, 3α, 32β—33α ἄγραφα.

Στάχωσις βυρσίνη μετ' ἐπιπολαίων ἁπλῶν ἐντύπων κοσμημάτων.

6.

Χάρτης. Διαστ. 0,185×0,13. Αἰὼν XVII. Φ. 229.

1 (φ. 5α) «**Διονυσίου μοναχοῦ**, πεντηκοντὰς ἰάμβων στίχοι, εἰς τοὺς ὕμνους».

2 (φ. 5β) **Διονυσίου μοναχοῦ** : Γνωστικὰ κεφάλαια περὶ διαφορᾶς τῶν θείων ὕμνων.

3 (φ. 14α) **Διονυσίου μοναχοῦ** : «Ἑρμηνεία περὶ διαφορᾶς τῆς νηπτικῆς εὐχῆς».

4 (φ. 15β) Σημείωσις σύντομος περὶ Θηκαρᾶ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

5 (φ. 17α) «Προοίμιον τοῦ **Θηκαρᾶ**, τῶν περὶ πίστεως λόγων».

6 (φ. 31β) **Θηκαρᾶ** : Ὕμνοι τριαδικοί.

7 (φ. 39α) **Θηκαρᾶ** ἐκλογὴ ἐκ τῶν Δογματικῶν **Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**.

Προτάσσεται (φ 38β) πίναξ τῶν περιεχομένων φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν : «Ἑρμηνεία πῶς δεῖ καὶ ὅθεν μεταγράφειν τοὺς ὕμνους· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀφιέναι τι ἀπὸ τῆς ὅλης ἀκολουθίας ταύτης καὶ πῶς δεῖ λέγειν τὴν ἀσκητικὴν τῆς ἡμέρας ἀκολουθίαν, καὶ πῶς δεῖ λέγομεν τοὺς ὕμνους».

8 (φ. 58α) «Ἀρχὴ τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν ὕμνων».

9 (φ. 89β) **Θεοδώρου Λασκάρεως** : «Κανὼν χαιρετισμὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον».

10 (φ. 94α) «Κανὼν τῆς Ἀκαθίστου...»

11 (φ. 103β) **Ἀδήλου** «Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας».

Ἀρχ.: Δεῖ τοὺς μὴ εἰδότας ἐκστηθίζειν τὸ Ψαλτήριον......

12 (φ. 107α) «Στιχηρὰ καὶ εὐχαὶ συντεθέντες μετὰ τῶν ὕμνων τῆς ἡμέρας παρὰ .... **μοναχοῦ Θηκαρᾶ** ....»

13 (φ. 154β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαί.

14 (φ 158β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου.

15 (φ. 191α) «Θεοδούλου μοναχοῦ διήγησις περὶ τῶν ὕμνων πῶς θεόθεν δεδώρηνται. Καὶ ὅτι χρὴ τοὺς αἱρουμένους λέγειν αὐτοὺς τηρεῖν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν παθῶν. Εἶτα καὶ μαρτυρίας μερικὰς ἀπὸ τῶν ἁγίων· περὶ τῆς πρὸς Θεὸν αἰνέσεως· καὶ περὶ τῆς πρὸς Θεὸν εὐχαριστίας· καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου, φ. 218β, γέγραπται δι' ἐρυθροῦ μέλανος:

Ἀρχῆς καλλίςης ἀγαθὸν δίεις τέλος
ἡ τρι|σσοπαντέλειος ἀγαθαρχία: ~

Ἐτελειώθ(η) τὸ παρ(ὸν) βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμμα-|νουὴλ τὸ ἐπίκλειν δέκος ͵ϛχκα'·| ἰαννουαρίου. ζ͞ω.|Οἱ (δὲ) ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι διὰ τῶν πο.λλῶν μοι σφαλμάτων.

Ἐν φ. 4α καὶ 4β, ἅτινα κατ' ἀρχὰς εἶχον παραμείνει ἄγραφα, ἔχουσι γραφῆ χρησμοὶ τοῦ ***Δανιὴλ μοναχοῦ***, περὶ τῆς νήσου Κρήτης, καὶ τοῦ ***Λέοντος τοῦ Σοφοῦ***, περιέχοντες πολλαχοῦ ἀκατάληπτά τινα ὡς πᾶσαι αἱ χρησμολογικαὶ βυζαντιναὶ ὗλαι. Παραθέτω ἐνταῦθα τοὺς χρησμοὺς τούτους ἐν πιστοτάτῳ ἀντιγράφῳ:

δανιὴλ (μον)αχ^ου^:

Ἐν ἔτη τρίτῳ τὸν χάνδακα χαντάσεπτή. ᵃΚφοβεῖ τάδέρνει τῆς ἐπτυcας | λαοῦ τὴν ἐ||;φδαν ἡ γῆς βοήση Θ(ε)έ μου, Θ(ε)έ μου τὴν κρητανίδα δέρικόφε|ἄcας λαοὺς μελίλευκ, ἄνδρες δράμετε ἐπὶ ἅρματα ἐκλεκτά.|τί τὸ ξάναντι, τῆξο ὀνόξομεν τοῦ ἄρτου: ὀγδοήκοντα ἀργυρί[οις] | πεπρακέναι: τὸ ω̅ σημαίνει ἀφοῦ. τὸ ε̅. τὸ γ̅. τὸ π̅. ἐπλήρωσε | ὡς δὲ ἄκτα ἐνγυμνῆ ἁρματοφόροι διάλάξασι· φεῦ φεῦ κ(αὶ) πᾶν φόβῳ | τοῦ δελέγω· τὸ ἐκμαντεῖα οὐ πληρῷ· ἀπὸ δὲ κ(αὶ) ἀιγιανοῦ αἰγιαλοῦ | τὸ ὄγδοον κρήτης, ἀλλὰ μὴν καὶ πλῆθος πλοιάρια ἐξελθόντα τὰς κυκλάδας | νήσους ἐρήμωσαν, καὶ κρήτην κ(αὶ) σικελίαν π^ε^ρέλαβον καὶ ψῦχος γέγονε πολὺ | δρυμητάτη. κ(αὶ) λοιμὸς ἰσχυρὸς καὶ ἀέρος ἀυχμὸν καὶ δῦς κρασίαι | καί ἀνομαλίαι κ(αὶ) σεισμοὶ φοβεροὶ:—

Πολλοὶ φάνη ἐν τῇ νήσῳ κρήτ^η^, ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ ἀνδρ(ῶν) μ^ε^γιςάν(ων) ἀπώλεια, κ(αὶ) οἶκοι μ^ε^γάλοι | ἐξαλειφθήσον^τ^(αι) κ(αὶ) οὐδὲ σοι κρήτη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ με^τ^ὰ πλ[ανοῦ]|μοῦ κ(αὶ) ὀδυρμοῦ βοήσουσιν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· ὅτι μιανθήσε^τ^(αι) ἡ νῆσος αὕτη· ὑπὸ τῶν ἀθέ[ων] | ^ἐ^θνῶν, οὐδὲ οὐδὲ σοι κρήτης ⟨πολης⟩ πολυορκουμένη, ὅτι αἵματα πολλὰ χυθήσον^τ^(αι) ὑπ^ε^ρ σοῦ κ(αὶ) | ὁ λαός σ^ου^ εἰς φυγὴν τραπήσε^τ^(αι) κ(αὶ) ἐκκλησίαι σ^ου^ ἐρημ^ω^ ἐρημωθήσον^τ^(αι) ἕως ἐνιαυτοὺς τρεῖ[ς] | τότε γὰρ ἔςαι σοι χαρὰ κ(αὶ)

συγγραφέων. Ἐν εἰσαγωγικοῖς περιελήφθησαν ἐπιγραφαὶ συγγραφῶν ἢ κεφάλαια αὐτῶν αὐτολεξεὶ ἐκ τῶν κωδίκων ἀντιγραφόμενα. Διὰ κυρτῶν δὲ γραμμάτων ἐξεδόθησαν σημειώματα ἢ ἄλλα χωρία ἐκ τῶν κωδίκων παραλαμβανόμενα ὡς ἐν αὐτοῖς ἔχουσι δῆλον ὅτι μετὰ τῶν ἀνορθογραφιῶν κλ. κλ. Ἀποσιωπητικὰ σημεῖα μετεχειρίσθην τὸ μὲν πρὸς δήλωσιν παραλείψεως μέρους τοῦ κειμένου τῶν κωδίκων κριθέντος περιττοῦ (*Διὰ χειρὸς κἀμοῦ .... Φιλοθέου Ἱερομονάχου*), τὸ δὲ πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν ἀρχῇ κωδίκων ἀκεφάλων ἢ ἐν τέλει κωδίκων κολοβῶν ἐκ τοῦ κώδικος ἀπουσίας τῶν προηγουμένων ἢ ἑπομένων οὕτως: (Ἀρχ.) ..... *[Ἱ]εροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν.* (Τελ.) ... *οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ.....*

Ἐντὸς ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν, [ ], ἐνέκλεισα λέξεις ἢ καὶ γράμματα προσθετέα εἰς τὰς ἐπιγραφὰς ἢ τὸ κείμενον τῶν κωδίκων, ἐντὸς δὲ ὀξυγωνίων τὸ σχῆμα ἀγκυλῶν ⟨ ⟩ ἐνέκλεισα τὰ διαγεγραμμένα ἐν τῷ κώδικι καὶ ἐντὸς παρενθέσεων ( ) ἐσημείωσα τὰ παλαιογραφικῶς συντετμημένα καὶ τὰς βραχυγραφίας. Διὰ συνεχῶν καθέτων γραμμῶν |||| ἐδήλωσα τὰ πεξεσμένα ἐν τῷ κώδικι, διὰ συνεχῶν δὲ εὐθειῶν ———— τὰ ἐλλείποντα σχισθέντος τοῦ ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμένα χάρτου [1].»

Καταστρέφων δὲ τὰ προλεγόμενα ταῦτα ὀφείλω καὶ ἐντεῦθεν νὰ ὁμολογήσω πολλὰς καὶ εἰλικρινεῖς χάριτας εἰς τὴν πολυσέβαστον τῆς Μονῆς ἀδελφότητα καὶ διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἧς ἔτυχον ἐν τῷ τερπνῷ ἐκείνῳ ἡσυχαστηρίῳ, καὶ διὰ τὴν προθυμίαν, ἣν πρός με ἐρευνῶντα ἐπέδειξαν. Ἰδίᾳ δὲ πάντοτε θὰ ἐνθυμοῦμαι τὴν εὐγένειαν καὶ τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τοῦ τότε καθηγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωστοπούλου, τοῦ ἱεροδιακόνου κ. Σωφρονίου Πετροπούλου καὶ τοῦ φίλου ἀρχιμανδρίτου καὶ προλύτου τῆς θεολογίας κ. Δαμασκηνοῦ Πετροπούλου.

Ἐν Μεγάλῳ Σπηλαίῳ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1904.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1906.

Νῖκος Ἀ. Βέης

---

1 *Νίκου Ἀ. Βέη*: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα [Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Παρνασσοῦ Η' ἔτους]. Ἐν Ἀθήναις 1904, σ. 3 κ. ἑ. — Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1906, σ. 1 κ. ἑ.

1.

Περγαμηνή. Διαστ. 0,085×0,111. Αἰὼν XI. Φ. 278.

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

1 (φ. 1α) Τὸ κατὰ **Ματθαῖον.**

2 (φ. 82α) Τὸ κατὰ **Μᾶρκον.**

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων (φ. 79β).

3 (φ. 136α) Τὸ κατὰ **Λουκᾶν.**

Προτάσσονται: «Τοῦ κατὰ *Λουκᾶν* εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

4 (φ. 219α) Τὸ κατὰ **Ἰωάννην.**

Εἶναι ἀκέφαλον κατὰ ἓν φύλλον. Ἀρχ... [Ἱ]εροσολύμων· ἱερεῖς καὶ Λευΐτας· ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν... (Κεφ. Α'. 19).

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων κολοβός.

Τὸ γεγραμμένον μέρος τοῦ φύλλου ἔχει διαστάσεις 0,08×0,053 ὡς ἔγγιστα. Ἑκάστη δὲ ὄψις τῶν φύλλων περιλαμβάνει συνήθως 20 στίχους.

Κοσμεῖται ὁ κῶδιξ ὑπό τινων ἐπιτίτλων κοσμημάτων καὶ κεφαλαιωμάτων χρυσογράμμων.

Μέρος τοῦ φ. 80β καὶ τὸ 81 παρέμειναν ἄγραφον. Ἦσαν δὲ προφανῶς προωρισμένα ταῦτα διὰ τὴν γραφὴν τῶν γνωστῶν ἐπιγραμμάτων εἰς Μᾶρκον καὶ διὰ τὴν φιλοτέχνησιν τῆς εἰκόνος αὐτοῦ.

Ἐν φ. 276β σημείωμα ὅλως ἀπεξεσμένον. Ἐν φ. 277α διὰ μέλανος ὠχροτάτου καὶ γραφῆς XV-XVI αἰῶνος φέρονται τάδε: † *οἱ αναγινώσκοντ(αις) μέ|μνησθε δηα τ(ὸν) Θ(εὸ)ν Ιω(άννου) διὰ|κονε καὶ πρωτοεκδήκοῦ | τ(η)ς αὐτ(ά)-τ(ης) αρχιεπισκοπ(ῆς) βελγαρι(ας) κὰι Γερασήμου (μον)αχ(οῦ) αμαρτ(ω)λ(ε).* †

Καὶ κατωτέρω διὰ ζωηροῦ μέλανος: † *τὸ παρὸν τετραἰυάγγ[ελ]ιον τὸ ἔδωσα| τοῦ πν(ευματ)ικοῦ τοῦ πα* [=παπᾶ] *κυρ ἀυξεντίου | διὰ μνημόσηνον τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς μου· | Καρλάτου Ἱέρέως· Καὶ τῆς μ(ητ)ρ(ὸ)ς μου. ἀλέξος· | Καὶ ἐμοῦ Χριστοφ Ἱερέως.* ͵αχνδ Καὶ ἐν φ. 277β διὰ ζωηροῦ μέλανος: *Τὸ παρ(ὸν) τετραβάγγελον | μοῦ τὸ ἔδωσε ὁ παπακὺρ | χρίστος ὁ υἱὸς τοῦ παπαυξ[εντίου] λώντου | διὰ μνημόσηνου τῶν γονεων αὐτοῦ | τῆς μ(ητ)ρ(ό)ς τος ἀλέξος κ(αὶ) τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς του σκαθλατου Ιερεως | κ(αὶ) τοῦ λόγου του χρίςε Ἱερέως κ(αὶ) εἴ(ναι;) ἀπὸ τὴν βελάγεστα | κ(αὶ) κάθονται* [illegible]

Ἡ στάχωσις εἶναι ἐξηρθρωμένη, ἀπετελεῖτο δ' ἐκ δρυΐνων πινακίδων μετ' ἐπικαλύμματος δλοσηρικοῦ.

2.

Χάρτης. Διαστ. 0,22×0,16. Αἰὼν XVII. Φ. 238.

1 (φ. 2α) **Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου** περὶ κατανύξεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

2 (φ. 13β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης.

3 (φ. 23β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Πελαγίας.

4 (φ. 35β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Φεβρωνίας.

5 (φ. 60β) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Μαρίνης.

6 (φ. 74β) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

7 (φ. 80α) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον.

8 (φ. 87β) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ.

9 (φ. 95α) «**Ἰακὼβ τοῦ Ἀδελφοθέου** καὶ ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῆς ὑπερευλογημένης· Θεοτόκου....»

10 (φ. 115α) Μαρτύριον ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.

11 (φ. 125α) «Θαύματα τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ».

12 (φ. 135α) **Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως** λόγος εἰς τὴν Θεοτόκον, ὅτι προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα.

13 (φ. 144α) «Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἐν ἁγίοις... Νικολάου... Μύρων τῆς Λυκίας... μετὰ τὴν αὐτοῦ κοίμησιν».

14 (φ. 156β) Θαύματα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

15 (φ. 164α) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν πόλει Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας».

16 (φ. 180α) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὴν σύναξιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου.

17 (φ. 192α) Διήγησις τοῦ δικαίου Φιλαρέτου.

18 (φ. 209β) «Διήγησις τῆς ἁγίας Θεοδώρας εἰς τό: ἐὰν εἴσαι ἀββᾶς ἀπάντα».

19 (φ. 214α) «Διήγησις περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς ἐκ γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα ὅπως ἐκτελοῦντος τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἐκ πόθου καὶ πίστεως οὐ καταλιμπάνωνται ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ».

Ἀρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀνόματι Ἰούλιος ἐκ τῶν ἀρχαίων γερόντων.....

20 (φ. 219β) **Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου** ἐγκώμιον εἰς τὸν σώφρονα Ἰωάσαφ.

Προτάσσεται (φ. 1β) πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ κώδικι.

Ἐν ταῖς ᾤαις διαφόρων φύλλων ἀπαντῶσιν ἀσύστατά τινα σημειώματα.

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῷ συνεσταχωμένῳ τῇ διφθέρᾳ τοῦ περικαλύμματος ἀναγινώσκομεν: † *αρξε χειρ μου αγαθη γραφε γραματα καλα* καὶ ἕπονται λογαριασμοί τινες μετ' ἀραβικῶν ἀριθμῶν.

Ἐν φ. 1α ἀπαντῶσι τὰ ἑξῆς: † *στετο το χαρτη ονε | τε Πανναγου τε κερδεσι | τε ψευτι.* Καὶ αὖθις ἐν τῇ ἔξω ᾤᾳ τοῦ φ. 157α τὰ ἑξῆς: *Το χαρον ονε Τε Παραγε· Του κεριδεσι.* Ἀμφότερα τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι βαναύσου χειρός.

Ἐν τῷ κώδικι ὑπάρχουσι κεφαλαιώδη τινὰ γράμματα ἐρυθρὰ μετὰ τέχνης ἱστορημένα ὡς καί τινα ἐπίτιτλα κοσμήματα.

Ἡ στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη διεφθαρμένη ὑφ' ὕδατος καὶ τιλφόβρωτος.

3.

Χάρτης. Διαστ. 0,29×0,20. Αἰὼν XVI. Φ. 287.

Εὐαγγέλια κατὰ τὰς ἀναγνώσεις.

Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἀρχ.: . . . δία αὐτοῦ οὗτος ἐστίν, ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτος ἐστίν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων. (Ματ. ΙΓ. 19 κ.ἑ.)—Τελ.: . . . οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ . . . . . ὅπερ εἶναι εὐαγγέλιον ἑωθινὸν κατὰ Ἰωάννην (Κεφ. ΚΑ' 24).

Ἐν φ. 207α «Τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ· ἑσπέρας».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου τῇ πινακίδι τοῦ σταχώματος πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος γέγραπται: † *τὸ παρ(ὸν) θεῖον καὶ Ἱερ(ὸν), τετραευάγγελον, εὑρέθη εἰς χεῖρας | τινὸς γυναικὸς εὐπρεπεί(ας), καλουμένης· κὰι ἠγόρασ(εν) | οὕτω ὁ χρῦσημμώτατος κὺρ γεώργιὸς ὁ τζιαπραζλὴς· | ἐκ τοὺς καμπανάνους· ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται, εἰς τὴν | κωνςαντινούπολιν· κὰι τὸ ἐκόσμισ(εν), καὶ τὸ ἐκαλό-|πησεν, καὶ ἐπροσήλωσεν αὐτὸ, εἰς τὴν θείαν, | καὶ σεβασμῖαν μονὴν, τῆς δεσποίνης ἡμῶν θ(εοτό)κου | καί ἀειπαρθένου μαρίας, ἥτις ἐστὶν πλησῖον τοῦ | χωρίου, σεποτοῦ*[1]. *διὰ ψῦχηκὴν του σ(ωτη)ρίαν· καὶ ὅστις | ἀποξενώση αὐτό, ἐκ τῆς*

---

[1] Συνήθως τὸ χωρίον λέγεται *Σοπωτό*. Ὁ ἀνωτέρω τύπος: *Σεπωτὸ* προῆλθεν, ὡς εἰκάζω, κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τοῦ *σέπομαι* (= σήπομαι), ὅπερ συχνὸν ἐν τοῖς δημοτικοῖς κειμένοις (K. Krumbacher: Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel. München 1905, σ. 378 στίχ. 101 — *Χ. Καραβίτου*: Μοιρολόγια Τριφυλίας. Ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Β', σ. 147. 25. κλ. κλ. — Πρβλ. *Νικου*

μονῆς τῆς Ὑπεραγί(ας) Θ(εοτό)κου, | ἔχουσα ἀσήμωσιν τὸ παρ(όν) θεῖον ἱερὸν καὶ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τ(ὸν) ἀρ(γυ)ρ(ὸν) τῆς δεσποίνης Θ(εοτό)κου καὶ τῶν, τῶν | θεοφόρων ἁγίων π(ατέ)ρων καὶ τῶν τεσσάρων εὐαγγελι-|στῶν καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐπροσηλώθη, κατὰ τὸ | ζψπε΄. ἰνδικτιῶνος ...:= | † γεώργιος τζιπαραζλῆς ὁ προσηλώσα(ς)[1] :—

Καὶ ἀκολουθεῖ σημείωμα γεγραμμένον τῇ 13 Αὐγούστου 1902 ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωστοπούλου, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εὐαγγέλιον ἐδωρήσατο τῇ Μονῇ τῶν Ἁγ. Θεοδώρων ὁ κ. Ἐμ. Η. Λεοντόπουλος, ἐκ Σοπωτοῦ.

Ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος εἶναι κατὰ μίμησιν τοῦ XII αἰῶνος. Τῆς δὲ σταχώσεως μόνον ἡ πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος ἀρχικὴ πινακὶς σῴζεται γεγυμνωμένη τοῦ ὁλοσηρικοῦ, ὅπερ ἐπεκάλυπτεν αὐτήν, καὶ τῶν μεταλλικῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἔφερε.

4.

Χάρτης. Διαστ. 0,134×0,194. Αἰὼν XVIII. Φ. 330.

[Μανουὴλ Μαλαξοῦ] Νομοκάνων.

Προτάσσεται (φ. 1α) «Πίναξ ἀκριβὴς σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ παρόντος νομίμου». Ἀναγράφει χξε΄ τὸ ὅλον κεφάλαια. Ἐν τέλει δ' αὐτοῦ γέγραπται: *ἐτελειώθη μηνὶ σεπτεμβρίου. ι΄ ἡμέρα τρίτη. | ͵αψπβ΄· ὥρα τρίτη·| † εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων καὶ ἵνα | σφαλερὸν διορθώσασθαι αὐτό·*

Τὸ κείμενον τοῦ νομοκάνονος ἄρχεται ἀπὸ φ. 25α κ.ἑ. Τὸ α΄ κεφ. πραγματεύεται «Περὶ κριτοῦ ἤτοι τοῦ ἀρχιερέως τοῦ εἶναι πρὸς πάντας συμπα-

---

Ἀ. *Βέη:* Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, σελ. 11. Κῶδιξ 11 [128]). Ἡ λέξις *Σοπωτὸ* εἶναι προφανῶς σλαυϊκή. Ὑπὸ σημείωσιν ὅτι *Σοπω[ε]τὸ* καλεῖται καὶ διαλελυμένον τι μονύδριον ἐν τῷ δήμῳ Ἀλιφείρας.

[1] Τὸ ἀνωτέρω σημείωμα ἐξέδωκα ἤδη ἄνευ διακρίσεως τῶν συντετμημένων καὶ τῶν βραχυγραφιῶν καὶ ἄνευ τῆς κατὰ στίχους διαιρέσεως ἐν τῷ μελετήματί μου περὶ τῶν *Ἑλλήνων βιβλιογράφων καὶ κυρίων κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, σ. 11 κ.ἑ. — Ὁ *Γεώργιος Τζιπαραζλῆς*, ὁ κοσμήσας τὸν ἀνωτέρω κώδικα καὶ ἀφιερώσας αὐτὸν εἰς τὴν παρὰ τὸ Σοπωτὸν Μονὴν τῆς Φανερωμένης, περὶ ἧς ἰδὲ ἀνωτέρω σ. 13 ἐν ὑποσημειώσει 2, εἶναι καὶ ἀλλαχόθεν γνωστός. Ἀφιέρωσε δῆλον ὅτι οὗτος μετ' ἄλλων πολλῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἀναλόγιον πρὸς χρῆσιν τῶν ψαλτῶν, ὅπερ εἰσέτι ἐναπόκειται ἐν τῷ καθολικῷ τῆς προμνημονευθείσης μονῆς διασῷζον καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ἀναγράφουσαν τοὺς ἀφιερώσαντας αὐτό. — Οἱ δὲ *Καμενιάνοι*, ὅθεν ὁ Γεώργιος Τζιπαραζλῆς, εἶναι χωρίον τοῦ δήμου Ἀροανείας.

θῆς καὶ νὰ μὴν πιστεύῃ λόγους τινὰς χωρὶς νὰ ἐξετάζει». Τὸ σδ' κεφ. (φ. 118 β) «Περὶ φιλήματος μνηστήρων [1] τοῦ *[Κωνσταντίνου] Ἀρμενοπούλου*». Τὸ σιδ' κεφ. (φ. 128α) «Περὶ βαθμῶν τῆς συγγενείας· σύγγραμμα *Μιχαὴλ νομοφύλακος τοῦ Χούμ[ν]ου*, γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης». Τὸ σιζ' κεφ. (φ. 130 β) «Τὰ τῶν γάμων γράμματα ἤτοι σχέδια». Τὸ υγ' κεφ. (φ. 223 β) «[Περὶ μοναχῶν κοσμισάντων καὶ μὴ ἐπιστρεφόντων]» [2] Τὸ φιη' κεφ. (φ 240 α) «Περὶ πάσης μαγίας καὶ γοητείας καὶ ἀποδεμάτων καὶ ἄλλων πολλῶν». Τὸ φκε' κεφ. (φ. 241 β) «[Περὶ τῶν συρόντων ἀρκούδας, ἢ ἄλλα θηρία καὶ ἕτερα Ἑλληνικὰ ἔθη]» [1]. Τὸ φκς' κεφ. (φ. 242 β): «[περὶ τῶν ἀκολουθούντων ἑλληνικοῖς ἔθεσι χοροὺς καὶ ῥουσάλια]» [1]. Τὸ χν' κεφ. (φ 284α) «Τάξις τῆς πρωτοκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν καὶ αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ὑποκείμεναι τὴν σήμερον τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου τοῦ νομοκάνονος (φ. 329 α) γέγραπται: *τέλος κ(αὶ) τῷ θ(ε)ῷ δόξα*: ÷|÷ $\frac{\dot{\epsilon}\nu}{\gamma}\Big|\frac{\lambda\vartheta}{\epsilon}$ | *Ἐτελειώθη τὸ παρὸν, ἐπὶ ἔτους, ͵ϛψιβ*: :—: | *Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον κ(αὶ) εὐλογίου πόνος· οἱ ἀναγινώσκον|τες εὔχαισθαι ὑπὲρ τῶν πολλῶν μου σφαλ|ματων· ἐυχεσθαι δέομαι, κ(αὶ) μὴ κα|ταράσθαι*·· — $\frac{Ἐν\ λο}{γῆ}\Big|ου$ *Ἱερωμονα|χο* ÷·÷

Ἐν φ. 1α τεχνικὸν ἐπίτιτλον κόσμημα.

Ἡ στάχωσις τοῦ κώδικος εἶναι μετὰ φιλοκαλίας καὶ τέχνης. Τὰς ξυλίνας πινακίδας καλύπτει βύρσα κερασόχρους ἔχουσα ἐπιμελῶς ἐντετυπωμένα κοσμήματα, ἐξ ὧν τινα κεχρυσωμένα. — Ὁ κῶδιξ πορποῦται διὰ θηλυκωτήρων βυρσίνων μετ' ἀγκιστρίων μεταλλικῶν.

5.

Χάρτης. Διαστ. 0,21×0,163. Αἰὼν XVI. Φ. 33.

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λειτουργία.

Ἡ γραφὴ εἶναι ἐπιμελὴς καὶ ὑπενθυμίζει τὴν τοῦ XII αἰῶνος. Ὁ κῶδιξ εἶναι κατάκοσμος ὑπὸ γραμμάτων ἀρχικῶν δι' ἁπλοῦ μὲν μέλανος, ἀλλὰ μετὰ περισσῆς τέχνης ἐξειργασμένων. Ἐπίσης κοσμεῖται καὶ ὑπὸ εἰκόνος

---

[1] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Ἀρχαδικὰ γλωσσικὰ μνημεῖα. Δημώδη ᾄσματα Φιγαλείας. [Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Ϛ']. Ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 271 κ.ἑ.

[2] Ἀντέγραψα τὸν τίτλον τοῦ κεφαλαίου ἐκ τοῦ προτασσομένου πίνακος τῶν περιεχομένων.

[3] = *Εὐλ[ο]γ[ί]ου*.

ἀλοσελίδου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν φ. 2β, ὁλοσελίδου κοσμήματος ἐν φ. 3β καὶ ἐπιτίτλου ἐν φ. 4α.

Ἐν φ. 1α γέγραπται ἰατρική τις συνταγή, ἐν δὲ τῷ φ. 33β ἀναγινώσκομεν μεταξὺ ἄλλων : *1828 8 μαγίου [illegible] | ἐκεῖ η φιλαδα [illegible] τε μακαρεση τε ηγεμένο | Ιάκωβε απο τις αγίας Θεοδορας και οποιος την | πάρει να εχη την καταρα τῶν αγ'οων Θεοδώρων|[illegible] παντων των αγιων [illegible] γραψας ἄνθρωπος ἐγγραφθεοδωρειης.*

Τὰ φ. 1β—2α, 3α, 32β—33α ἄγραφα.

Στάχωσις βυρσίνη μετ' ἐπιπολαίων ἁπλῶν ἐντύπων κοσμημάτων.

6.

Χάρτης. Διαστ. 0,185×0,13. Αἰὼν XVII. Φ. 229.

1 (φ. 5α) «**Διονυσίου μοναχοῦ**, πεντηκοντὰς ἰάμβων στίχοι, εἰς τοὺς ὕμνους».

2 (φ. 5β) **Διονυσίου μοναχοῦ** : Γνωστικὰ κεφάλαια περὶ διαφορᾶς τῶν θείων ὕμνων.

3 (φ. 14α) **Διονυσίου μοναχοῦ** : «Ἑρμηνεία περὶ διαφορᾶς τῆς νηπτικῆς εὐχῆς».

4 (φ. 15β) Σημείωσις σύντομος περὶ Θηκαρᾶ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

5 (φ. 17α) «Προοίμιον τοῦ **Θηκαρᾶ**, τῶν περὶ πίστεως λόγων».

6 (φ. 31β) **Θηκαρᾶ** : Ὕμνοι τριαδικοί.

7 (φ. 39α) **Θηκαρᾶ** ἐκλογὴ ἐκ τῶν Δογματικῶν **Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου**.

Προτάσσεται (φ 38β) πίναξ τῶν περιεχομένων φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν : «Ἑρμηνεία πῶς δεῖ καὶ ὅθεν μεταγράφειν τοὺς ὕμνους· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀφιέναι τι ἀπὸ τῆς ὅλης ἀκολουθίας ταύτης καὶ πῶς δεῖ λέγειν τὴν ἀσκητικὴν τῆς ἡμέρας ἀκολουθίαν, καὶ πῶς δεῖ λέγομεν τοὺς ὕμνους».

8 (φ. 58α) «Ἀρχὴ τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν ὕμνων».

9 (φ. 89β) **Θεοδώρου Λασκάρεως** : «Κανὼν χαιρετισμὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον».

10 (φ. 94α) «Κανὼν τῆς Ἀκαθίστου...»

11 (φ. 103β) **Ἀδήλου** «Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας».

Ἀρχ.: Δεῖ τοὺς μὴ εἰδότας ἐκστηθίζειν τὸ Ψαλτήριον......

12 (φ. 107α) «Στιχηρὰ καὶ εὐχαὶ συντιθέντες μετὰ τῶν ὕμνων τῆς ἡμέρας παρὰ .... **μοναχοῦ Θηκαρᾶ** ....»

13 (φ. 154β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαί.

14 (φ 158β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου.

15 (φ. 191α) «Θεοδούλου μοναχοῦ διήγησις περὶ τῶν ὕμνων πῶς θεόθεν δεδώρηνται. Καὶ ὅτι χρὴ τοὺς αἱρουμένους λέγειν αὐτοὺς τηρεῖν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν παθῶν. Εἶτα καὶ μαρτυρίας μερικὰς ἀπὸ τῶν ἁγίων· περὶ τῆς πρὸς Θεὸν αἰνέσεως· καὶ περὶ τῆς πρὸς Θεὸν εὐχαριστίας· καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου, φ. 218β, γέγραπται δι' ἐρυθροῦ μέλανος:

Ἀρχῆς καλλίςης ἀγαθὸν δίκης τέλος
ἡ τρι|σσοπαντέλειος ἀγαθαρχία: ~

Ἐπληρώθ(η) τὸ παρ(ὸν) βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμμα-|νουὴλ τὸ ἐπίκλην δίκαιος ͵ϛχια'| *ἰαννουαρίου.* ζ̄ω.| *Οἱ (δὲ) ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι διὰ τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων.*

Ἐν φ. 4α καὶ 4β, ἅτινα κατ' ἀρχὰς εἶχον παραμείνει ἄγραφα, ἔχουσι γραφῆ χρησμοὶ τοῦ *Δανιὴλ μοναχοῦ*, περὶ τῆς νήσου Κρήτης, καὶ τοῦ *Λέοντος τοῦ Σοφοῦ*, περιέχοντες πολλαχοῦ ἀκατάληπτά τινα ὡς πᾶσαι αἱ χρησμολογικαὶ βυζαντιναὶ ὗλαι. Παραθέτω ἐνταῦθα τοὺς χρησμοὺς τούτους ἐν πιστοτάτῳ ἀντιγράφῳ:

δανιὴλ (μον)αχ^ου^:

Ἐν ἔτη τρίτω τὸν χάνδακα χαντάσεττη. Ἐκφοβεῖ τάδέρναι τῆς ἔπτοςας | λαοῦ τὴν ἄλ|'φδαν ἡ γῆς βοήση Θ(ε)έ μου, Θ(ε)έ μου τὴν κρητανίδα δίρκόρα|ἄςας λαοὺς μελίλουν, ἄνδρες δράμετε ἐπὶ ἅρματα ἐκλεκτά.|τί τὸ ξένανα, τέξο ἀνόξομεν τοῦ ἄρτου: ὀγδοήκοντα ἀργυρί[οις] | κατραχάνει: τὸ ω̄ σημαίνει ἀρσῦ. τὸ ā. τὸ γ̄. τὸ π̄. ἐπλήρωσε | ὡς δὲ ἄκτα ἐγγυμνῇ ἁρματοφόροι διάλάξασι φεῦ φεῦ κ(αὶ) πῶν φόβω | τοῦ δειλέγει τὸ ἐκμαντεία οὐ πληρῷ· ἀπὸ δὲ κ(αὶ) ἀιγιαινοῦ αἰγιαλοῦ | τὸ ὄγδοον κρήτης, ἀλλὰ μὴν καὶ πλῆθος πλοιάρια ἐξελθόντα τὰς κυκλάδας | νήσους ἐρήμωσαν, κὰι κρήτην κ(αὶ) σικελίαν π^α^ρέλαβον καὶ ψύχος γέγονε πολὺ | ἀρωμηρεύκη. κ(αὶ) λοιμὸς ἰσχυρὸς καὶ ἀέρος ἀυχμὸν καὶ δὺς κρασίαι | καὶ ἀνομαλίαι κ(αὶ) σεισμὸς φοβερός:—

Πολλὰ φόνη ἐν τῇ νήσω κρήτ^η^, ἐν αὐτῇ τῇ νήσω ἀνδρ(ῶν) μ^ε^γιςάν(ων) ἀπώλεια, κ(αὶ) οἶκοι μ^ε^γάλοι | ἐξαλειφθήσον^τ^(αι) κ(αὶ) οὐάι σοι κρήτη ἐν τῶ καιρῶ ἐκείνω, ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ μ^ε^τὰ κλ[αυθ]|μοῦ κ(αὶ) ὀδυρμοῦ βοήσουσιν ἐν τῷ καιρῶ ἐκείνῳ· ὅτι μιανθήσε^τ^(αι) ἡ νῆσος ἄυτη ὑπὸ τῶν ἀθέ[ων] | ἐθνῶν, οὐὰι οὐάι σοι κρήτης ⟨πόλης⟩ πολιορκουμένη, ὅτι αἵματα πολλὰ χυθήσον^τ^(αι) ὑπ^ὲ^ρ σοῦ κ(αὶ) | ὁ λαός σ^ου^ εἰς φυγὴν τραπήσε^τ^(αι) κ(αὶ) ἐκκλησίαι σ^ου^ ἐρημ^αι^ ἐρημωθήσον^τ^(αι) ἕως ἐνιαυτοὺς τρεῖ[ς] | τότε γὰρ ἔχει σοι χαρὰ κ(αὶ)

ἀγαλλίασις, Κ(αὶ) εὐφρανθήσοντ(αι) οἱ μεγιζάνοι σου οἱ ὀρθῶς | βιοῦντες κ(αὶ) ὁ λαός σου πολὺς φανεῖ:

λέοντος σοφωτ(ά)τ(ου)

ʼεις τὴν ἄκραν τοῦ κάμπε ὁ χαλκὰς βαρεῖ τὸ ἀμώνι κὰι βαρεῖ τοὺς γείτονας. | ὡσηνάπῆς καὶ ὁ τριψήδης εἰς τὴν θύραν ςέκουσι. Ἡ Θεοφανὼ ἐπο|λέμαν πίτα κὰι ἡ καλὴ τὴν ἔφαγε. ὁποῦ ἐφόρην τὸ βηβήκην τῶρα | δέρμα ἔβαλεν κὰι ἂν τὸν φθάση ἐδῶ ὁ χειμὼν φέρε κ(αὶ) τὴν γοῦναν τε· | κουκουροβουκηνάτορες, φουκτολοτρικάτοι. σισαλα· ἔβλα· | σάρχων ἀπομπέβουσι, πλεῖςα κῶλα μένοντα εἰς ἐν τῷ τόπῳ. | κ(αὶ) πρὸ ἐκείνου τοῦ καιροῦ γενήσοντ(αι) σημεῖα ἐν τῷ οὐ(ρα)νῷ, ἤγουν, ἐν Ηλίῳ | κ(αὶ) σελήνη, καὶ ἄστροις[1]

φ. 46 — ὅρασις τινός γέροντος δανιὴλ περὶ τῶν ἐσχάτ(ων) ἡμερ(ῶν) κ(αὶ) περὶ τῆς νήσου κρήτῆς: — | Ἐν τῇ νήσῳ κρήτη, πολλοὶ φόνοι γενήσοντ(αι), ἐν ἀυτῇ δὲ ἀνδρ(ῶν) μεγιςάν(ων) | ἀπώλεια, κ(αὶ) ναοὶ μεγάλοι ἐξαλειφθήσοντ(αι), κ(αὶ) οὐάι σοι κρήτη ἐν τῷ = | καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀυτῇ μετὰ κλαυθμοῦ βοήσουσι κ(αὶ) ὀδυρμοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Ὅτι μιανθήσετ(αι) ἡ νόσος αὕτη ὑπὸ τῶν ἀθέ(ων) ἐθν(ῶν), κ(αὶ) οὐαὶ, ὀυαί σοι, κρήτη πολιορκουμένη, διὰ αἵματα πολλὰ ἐκχυθή=|σονται ὑπὲρ σοῦ, καὶ ὁ λαός σου ἐις φυγὴν τραπήσετ(αι), κ(αὶ) αἱ ἐκκλησίαι ἐρημία | ἐρημωθήσοντ(αι) ἕως ἐνιαυτοὺς τρεῖς. Κ(αὶ) τότε προστεθήσετάι σοι χαρὰ κ(αὶ) ἀγα=|λλίασις, κ(αὶ) εὐφρανθήσονται οἱ μεγιςάνοι σου οἱ ὀρθῶς βιοῦντες, κ(αὶ) ὁ λαός σου | κ(αὶ) ἐκκλησίαι σου φωτισθήσοντ(αι), καὶ ἱερεῖς σου ἀγαλλιάσοντ(αι) κ(αὶ) πᾶς ὁ λαός σε. Π. ἐΓ], Ἀντὶ τοῦ Ελιμενῖσθῆναι τοὺς ἐχθροὺς ἐν τῳ λιμένι τοῦ χάνδακος, τὸν ὅλον | χάνδακα μετὰ τῶν περεκτὸς ὅλον ὁμοῦ ἐκφοβεῖσαι κὰι συςεῖλαι κ(αὶ) δέρνει | κ(αὶ) τέπτων ἐπίσης τὸν καθόλου λαὸν τοῦ τόπου κατοικουμέν(ων), καὶ τοςαύτη | βλάβη κ(αὶ) καταναλωσις. μέλει γενέσθαι εἰς τὸν λαὸν, διὰ κ(αὶ) ἡ γῆ βοάσει μέλλει | κ(αὶ) ἐιπεῖν, θεέ μου ὅτι ἐγκατέλιπες τῶν κρητῶν τὴν κρητανίαν, δέρν(ει) | κ(αὶ) τύπτειν ὀκόφην ὃ λέγουσι κόφηνα, ὅς ἦν ἐπὶ τὸ νότῖον μέρος, κ(αὶ) τύψει | τὰ μέρη ἃ λέγουσιν ἀκοφίαν, οἱ δὲ ἄνδρες τοῦ μελλλακος δραμοῦνται μετ|ἀρμάτ(ων) δηνατῶν: καὶ ὁ ἀνέιδεος ἄρτος ἤγουν, ὁ ἀπλήρωτος καὶ ἐςερημένος | ζύμης ἐν ἀργυρίοις ὃ μέλλει πραθῆναι τῷ τότε καιρῷ. ἄν πρόσφευγε | ἀντὶ του ἔκφευγε τοῦ πολέμε κ(αὶ) τῆς βλάβης τῆς γενομένης κ(αὶ) τό τόξαν | καὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἄρα κ(αὶ) σύςειλλον. τόδὲ. ε. κ(αὶ) τὸ. Γ. κ(αὶ) τὸ. Π. | ἔτος πεπλήρωκεν. μέλλεὶ δὲ σῦσχεθῆναι κ(αὶ) κρατηθῆναι τὸ πᾶν | τῆς κρήτης ὑπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τοῦ δε τῖανῶν λεγομένου· κ(αὶ) μέλλει δοῦναι | ἡ γῆ δισωδῖαν πολὴν ἀπὸ τῶν

---

[1] Ὁ χρησμὸς οὗτος εἶναι ἔμμετρος, ἐδημοσίευσα ὅμως αὐτὸν καταλογάδην ὡς ἔχει ἐν τῷ χειρογράφῳ. Παραβλητέος δὲ πρὸς τοὺς ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ *Λέοντος* τοῦ *Σοφοῦ* χρησμοὺς τοὺς ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθ. 22 κώδικι τῆς Κοπεγχάγης (Πρβλ. Ch. Craux, **Archives des missions scientifiques. IIIe série** Τόμ. VI (1880) σ. 218.

πτωμάτ(ων) τῶν ἀνθ(ρώπ)ων. τὴν ἀκτὴν | τῆς θαλάσσης κατὰ αἰγιαλὸν ἅρματα φέρτον δεσσῶν, γῆμοι δὲ τῷ | σώματι ἀπολέσουσι καὶ ἐξέλθουσι κ(αὶ) θρηνήσουσι μεγάλως | καὶ τὸ νῦν ἔχει φόβον μέγαν. Δανιὴλ γερούς ἐδήλωσα τοῦτο | κ(αὶ) ἐκπεπλήρωσα λόγων κ(αὶ) πάντες συναχθήσονται εἰς μίαν ἀ[κοὴν] | ἔχειν, εἰς τόπον ἕνα. ἐν, μηνί, ἐπί, καὶ ὁ φρονῶν οὐ φρονεῖ, ἃ | καὶ δὴ πράττει καὶ διάγουσι καὶ ἀσκητικῇ τόπῳ:—[1]

Ἐν δὲ τῷ φ. 219β, ὅπερ καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς ἦτο ὅλως ἀπλήρωτον, γέγραπται: «Τοῦ *Ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου:* Διήγησις περὶ τοῦ δαίμονος».

Ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ τοῦ φ. 5α ἀναγινώσκομεν: *Cιλβέcτρου Ῥω(ο)μο(νάχ)ου τοῦ δέσπω*, ὅστις πάντως εἶναι κτήτωρ τοῦ κώδικος. Ἐν δὲ τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 217β φέρεται: *⟨[16]50 ὀκτωβρίου εἰς τὰς 7 εἰς τὰ 6 ὥρας της νυκτός ἡμερα Β'⟩ Ἐκοιμήθη ὁ πανφίλτατος κ(αὶ) ακριβός μου ἀδελφὸς σιλβεστρος Ἱερομόναχ(ος) κ(αὶ) ἡγούμ(εν)ος κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς να...* τὰ λοιπὰ ἀπώλοντο ἅτε τοῦ σταχωτοῦ βαθύτερον κατενεγκόντος τὴν κοπίδα καὶ ἀποκόψαντος τὸ ἀκρότατον τῆς ᾤας ταύτης.

Ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 218α ἀπαντῶσι τὰ ἑξῆς σημειώματα:

1649 αὐγούστου 29 | Ἐκοιμήθ(η) ὁ δοῦλος τοῦ Θ(εο)ῦ γεώργιος ὁ κονταρα... | κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς να τονε ἀναπαυσ(η) ἐνθα οἱ δικαιοι αναπαύονται

1650 νοεμβρίου εις 11 Ἐκοιμήθ(η) ἡ δούλ(η) του Θ(εο)ῦ μαρία πρεσβυ[τέρα] | ἡ καθαρά μου.

Ἐν φ. 218β ἀναγινώσκομεν: *χαῖρε δέσποινα μήτηρ τῆς ἐλεημοσύνης, ζωή, | γλυκύτης, καὶ ἐλπίδα μας, χαῖρε ἐσὲ κράζομεν | ἡμεῖς τὰ ἐξορισμένα ⟨σου⟩ παιδία τῆς εὔας. ἐς σὲ | ἀναστενάζομ(εν) κλαίοντες, καὶ θρηνώντας εἰς τοῦτο | τὸ δακρυσμένον λαγκάδι. τὸ λοιπὸν μεσιτριάμας | στρέψον εἰς ἡμᾶς τὰ ἐλεημονητικά σου ὀμμάτια, | καὶ τὸν εὐλογημένον ἰησοῦν τὸν καρπὸν τῆς κοιλίας σου δεῖξε μας τον ὕστερα ἀπὸ τοῦτον μας τὸν | ξεχωρισμὸν ὦ ἐλεημονήτρια, ὦ σπλαγχνική, ὦ | γλυκυτάτη, παρθένε μαρία:*[2]

---

[1] Οἱ ἀνωτέρω περὶ Κρήτης ἐπ' ὀνόματι *Δανιὴλ μοναχοῦ* χρησμοὶ παραβλητέοι πρὸς τοὺς ἐν τῷ κώδικι VI 22 τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης. (Πρβλ. *Κρουμβάχερ:* Ἱστορία τῆς Βυζαντηνῆς Λογοτεχνίας. Ἑλληνικὴ μετάφρασις *Γ. Σωτηριάδου* (ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μαρασλῆ) Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1900, σ. 447). — Ἐπίσης παραβλητέος πρὸς τὸν «*χρησμὸν Δανιὴλ μοναχοῦ περὶ τῆς Ἑπταλόφου καὶ περὶ τῆς νήσου Κρήτης....*» ἐν κώδικι I. E. 8 τῆς Biblioteca Nazionale τοῦ Πανόρμου (Πρβλ. E. Martini: Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle Biblioteche Italiane. Vol. I. Parte I. Milano 1893, σ. 63).

[2] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη:* Ἔκθεσις παλαιογραφικῆς καὶ ἱστοριοδιφικῆς ἐκδρομῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων, ἔνθ' ἀνωτέρω, σ. 240.

Καὶ ἔπονται τὰ ἑξῆς σημειώματα :

† 1648 μαΐου 22 ἡμέρα β' ὥρα 4 τῆς ἡμέρας | [illegible] ὁ [illegible] τοῦ Θ(εο)ῦ [illegible] | κ(αὶ) [illegible] εἰς τὴν [illegible] ὁ Θ(εὸ)ς | [illegible] ὅπου ἐν [illegible] — — —

1648 [illegible] | [illegible] ὁ [illegible] ὁ [illegible] | [illegible] μὲ πολλοὺς [illegible] κ(αὶ) [illegible] | [illegible] κ(αὶ) [illegible] | κ(αὶ) [illegible] | μὲ [illegible] κ(αὶ) [illegible] | κ(αὶ) [illegible] εἰς τὸ [illegible] εἰς τὴν [illegible] κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς . . . κλ. κλ.

Ἐν φ. 219α ἔπονται τάδε :

† τῇ 1648 [illegible] 2 [illegible] εἰς τὴν [illegible] τοῦ [illegible] τοῦ [illegible] ——————

962 [illegible] εἰς τὴν [illegible]

748 τοῦ [illegible]

1700 — [illegible] (;) τὰ οο [=870] [illegible]

Καὶ κατωτέρω :

[illegible] τοῦ [illegible] τοῦ [illegible] τοῦ [illegible] | [illegible] ⟨[illegible]⟩ [illegible]

— [illegible] τοῦ [illegible]

— [illegible]

— [illegible]

— ἡ [illegible] τοῦ [illegible]

— [illegible]

— [illegible] κ(αὶ) [illegible]

— [illegible] κ(αὶ) [illegible] κ(αὶ) [illegible]

[illegible] Βασιλ[illegible] [illegible] τὸν [illegible]

† 1648 [illegible] 12 ἡμέρα Σαβ(βάτ)ο [illegible] | [illegible] ⟨ὁ [illegible]⟩ ὁ [illegible] κ(αὶ) [illegible] | τὸ [illegible] τὸ [illegible]

Ἐν φ. 229α γέγραπται χειρὶ τοῦ XVIII αἰῶνος : *[illegible]* ὅστις βεβαίως ὑπῆρξε κτήτωρ τοῦ κώδικος.

Ὁ κῶδιξ ἔχει γραφῇ μετὰ περισσῆς ἐπιμελείας. Ἐν αὐτῷ ἀφθονοῦσι τὰ ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ γράμματα, πολλὰ δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα, μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἡ δὲ στέγασις εἶναι ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπικεκαλυμμένων διὰ βυσσινόχρου βύρσης φερούσης ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα.

7.

Χάρτης. Διαστ. 0,215×0,16. Αἰὼν XVIII. Φ. 156.

«Ἀνθολόγιον σὺν Θεῷ ἁγίῳ πλουσιώτατον περιέχον πάντων τῶν

ἑορτῶν καὶ ἑτέρων διαφόρων ἁγίων ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς ἤτοι τοῦ νέου ἔτους καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου· καλλωπισθὲν δὲ καὶ διορθωθὲν παρὰ τοῦ μουσικωτάτου α^ω^ψάλτου [=Πρωτοψάλτου] κυρίου κὺρ **Χρυσάφου τοῦ νέου** μικρὸν δὲ παρὰ τοῦ μουσικωτάτου Ἀρχιερέως κὺρ **Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν.** Ἔτι περιέχον καὶ τὸ τριῴδιον ὁμοῦ μὲ τοὺς κανόνας τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τὸ πεντηκοστάριον . . . .»

Μετὰ φωνῶν. Ἀτελές. Ἐν φ. 1^α^ σημειοῦται : *εἰς τοὺς ͵αψξβ': ἐν μηνὶ μαρ-|τίω κε': ἐδέθη τὸ παρὸν στοιχιράριον ὑπὸ χειρὸς τοῦ | παπᾶ απίλλιε ἀπὸ τὴν κού|τελην*[1], *καὶ οἱ ἔχοντες εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ :~*

Τὰ φ. 16—76 εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἄγραφα, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐν τέλει τοῦ κώδικος, ἅτινα δὲν συνυπελόγισα τοῖς ἠριθμημένοις 156.

Ἡ στάχωσις ἀποτελεῖται ἐκ δρυΐνων πινακίδων ἐπικεκαλυμμένων διὰ βύρσης ἐχούσης ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα καὶ δερματίνους θηλυκωτῆρας μετὰ μεταλλικῶν ἀγκιστρίων.

8.

Χάρτης. Διαστ. 0,18×0,135. Αἰὼν XVIII. Φ. 24.

Εὐχαὶ τοῦ Ἁγιασμοῦ.

Ἐν τέλει, φ. 21^α^, γέγραπται : *Τό π^α^ρὸν βιβλίον ὀνομαζόμενον ἁγιασματάριον | ἐτελειώθη εἰς τοὺς : ͵αψη^ω^ :. ὀκτωβρί^ου^: κγ^η^. ἡμέρα π^α^ρασκευῆ, ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ νικολάου | σκιαδόπουλε ἀπὸ χώρας σωποτοῦ. κάι ὅσοι τὸ ἀναγινώσκε^τ^(αι) εὔχεσθαι ὑπέρ ἐμοῦ τοῦ ἁμ^α^ρτωλοῦ.*

Ἐν τῷ φ 24α γέγραπται ἐπιστολὴ ἀδήλου πρὸς ἄδηλον φέρουσα χρονολογίαν ͵αψνη^ψ^, ἐν ᾗ ἀναφέρεται ὅτι . . . *ἀκρίβεια . . . . [και] θανατικό . . .»* ἐμάστιζε τότε τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ κῶδιξ διεφθάρη ἱκανῶς ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Περιβάλλεται δὲ ὑπὸ μελαίνης διφθέρας ἐξηρθρωμένης.

9.

Χάρτης. Διαστ. 0,275×0,20. Αἰὼν XVI. Φ. 24.

1 (φ. 1α) Ἀκέφαλον.

Τελ. : . . . *ἂς ἐρχόμεςεν εἰς τὴν . . . ἐκκλῆσῖαν μέ τὴν ἀγάπῆν, νὰ εὐχαριςοῖσώμεν τῷ χ(ρις)ῷ· ἂς δακρῖσωμεν ἐλέῆμοσύνην ἂς πιῆσώμεν ἱνὰ ςεφανῶθῶμεν καί ἔλέος εὐρῶμεν τὸν γέννηθέντα χ(ριςὸ)ν καὶ τὴν ὑπέραγἴαν αὐτοῦ μ(ητέ)ρα τ·ὴν)*

---

[1] Χωρίον τοῦ δήμου Λακαθῶν.

τὴν θ(εοτό)κον τὴν μεσίτριαν τοῦ κοσμο καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανων, ἀξιωθῶμεν χάριτι τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ ᾧ ἡ δόξα καὶ τό κράτος

2 (φ. 9α) Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: ... *λεμεῖ· ὅτι ἂν δὲν τὸν δώσωμεν ἡμεῖς ἀφορμίζει τ(ὴν) ὄρεξίν μας, αὐτὸς δύναμι δὲν ἔχι νὰ κάμει τό θελήμά του· ὥσπερ ποιοῦσιν, καὶ οἱ πονηροὶ ἄν(θρωπ)οι....*

3 (φ 18α) «Περὶ τοῦ ὁσίου ὁποῦ ἐδίδαξεν ἄγγελος Κυρίου καὶ ἔδειξεν τὰ ἐπεθύμα μαθεῖ[ν] λόγος ...»

Κολοβόν. Ἀρχ.: Πορευόμενος ποτὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἠκολούθησέ μοι ἄγγελος Κυρίου καὶ εἶπε μοι εὐλόγησον πάτερ ἄγιε, ἐγὼ δὲ λογισάμενος, ὅτι μοναχὸς ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐρήμου στραφεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπον ὁ Θεὸς συνχωρήσῃ σε τέκνον.....

Τελ.: .. Παρακαλῶ σε εἰπὲ ἡμῖν καὶ τοῦτο ποία προσευχὴ ἁρμόζει τῷ μοναχῷ καὶ εἶπε μοι ὁ ἄγγελος ἐὰν ἐστὶν γραμματοφόρος ὁ ἄνθρωπος ἤγουν τοῦ Δαβὶδ οἱ ψαλμοί....

Ὁ κῶδιξ γέγραπται ἐπιμελῶς· ἡ γραφὴ αὐτοῦ εἶναι ἀρχαιοτέρα τῶν χρόνων καθ' οὓς πράγματι ἐγράφη· ἀλλὰ μετ' ἀνορθογραφιῶν περισσῶν καὶ φρικτῶν. Ὑγρασία καὶ στάγματα ἐλαίου καὶ ἄλλαι ἐπήρειαι κατέστρεψαν τὸ χειρόγραφον καὶ ἰδίως ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἄνω δεξιᾷ γωνίᾳ. Τῶν φ. 1—3 μόλις μικρὸν μέρος σῴζεται.

Ἐν φ. 18α ἀπαντᾷ πολύχρωμον ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ κεφαλαῖον Π διὰ πολλῶν ὡσαύτως μελανῶν πεποικιλμένον.

Περιβάλλει τὸν κώδικα ἐφθαρμένη μέλαινα διφθέρα, ἐφ' ἧς διακρίνονται ἔντυπά τινα ἁπλᾶ κοσμήματα.

10.

Χάρτης Διαστ. 0,14×0,195 Αἰὼν XVIII Φ. 13.

Ἀκολουθία Ἁγ. Νικολάου τοῦ Νέου [τοῦ ἐν Βουνένῃ][1].

Ψάλλεται τῇ ἐνάτῃ Μαΐου.

Εἶναι ἐλλιπὴς μεταξὺ τῶν φ. 8 καὶ 9 καὶ κολοβὴ ἄγνωστον κατὰ πόσα φύλλα.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ βίου τοῦ μεγαλομάρτυρος ἐλλείπει. Ἄρχεται τὸ σῳζόμενον

---

[1] Περὶ ταύτης ἰδὲ *Ν. Ι. Γιαννοπούλου:* «Βίος ἁγίου Νικολάου τοῦ Νέου καὶ ἡ Βουνένη τῆς Θεσσαλίας». Ἐν «Νεολόγου Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει» Τόμ. Γ' (1894) σ. 698-700, 715-717, 738-740, 746.—Πρὸς τούτοις ἰδὲ *Δ. Ι. Σταΐκου* «Ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ἡ Βουνένη τῆς Θεσσαλίας». Ἐν τῷ «Προμηθεῖ» τοῦ Βόλου, Τόμ. Γ' (1891) σ. 247-251.

ἐν τῷ χειρογράφῳ μέρος ὡς ἑξῆς: ... ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν ὁρισμοὺς εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὅλην, καὶ ἦλθασιν οἱ τοπάρχαι μὲ τὰ στρατεύματα· μὲ τοὺς ὁποίους ἦτο καὶ ὁ θαυμαστὸς Νικόλαος μὲ τοὺς ὑπηκόους του ....—Τελ.: λέγοντές του νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὰ εἴδωλα· αὐτὸς δὲ τοὺς ἀπεκρίνετο ἄφοβα καὶ τοὺς ὕβριζε λέγοντας· θηριόγνωμοι καὶ....

11.

Χάρτης. Διαστ. 0,29×0,205. Αἰὼν XVIII-XIX. Φ. 70.

Κῶδιξ Μονῆς Ἁγ. Θεοδώρων.

Ἔχουσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς, τοῦ μέσου καὶ τοῦ τέλους ἱκανὰ φύλλα ἀποσπασθῆ.

Ἀντιγράφω ἐξ αὐτοῦ τὰ κατωτέρω εἰς τὴν Μονὴν ἀφορῶντα σημειώματα:

Φ. 59β. *17 24 ἐκτήσαμαι την τήν | ἐκλισία· ηγουμενευόντος τοῦ οσιωτάτε σιμεών μοναχοῦ | κ(αι) τῶν ἐπιλήπων πατέρων κάθῶς εἶναι γραμένοι κ(αί) ἔξό | δόκαμαι γρ[όσια] 800.*

Τῷ 1724 φαίνεται ὅτι ἤρξατο ἡ ἀνακαίνισις τῆς ἐκκλησίας, τῷ δὲ 1743 ὅτι ἔληξε καθ' ὅλου.

Φ. 13β. *Ιγούμενεύωντος τοῦ πανοσιωτάτε Κυρίε κύρ | Ιακώβε ἐκ κόμης ἄγιον βλάσι*[1] *| ἐφθηάσαμαι τό θημιατόν ἀσιμένιο γρ[όσια] 111 | κ(αί) ἕνα περιζώνιον.*

Φ. 14α. *1799 ἀυγούςτ 20 | ἐκτήσαμε τὴν νεροτριβή κ(αί) ἐξοδεύςαμαι νακτού τη ἄσπρα μόναχά γρ[όσια] 878 π[αράδες] 30.*

Φ. 14α. *κ(αί) εἰς τοῦς 18002 νόευρίε 10 ἐπίραμάι | τό γήνέκηον χάνη γρόσια τῶν ἀρθημῶν 2000 | ήτή χηλιάδαις δύω κ(αί) διά τό ταπεί· γρ[όσια] 250.*— Πρβλ. κῶδιξ 22 σ. 97.

Φ. 14α. *1805 ἡγεμανευώντος τοῦ πανοσιωτάτε κυρίε | Ιάκώβε ἐφθηάσαμαι κατήα δύω ἀσιμένηα | κ(αί) ςαυροῦς τρεῖς τούς ἀπαίας τοῦς ἐσμαλτόσαμαι φλορία 10 κ(αί) αξοδεύσαμαι φθηαςηκά | γρ[όσια] 800 κ(αί) τό ἀσίμη ὅλον τοῦ μοναςτιρίε | κ(αί) εἰς τόν ἴδη[ον] καιρόν ἀπό τοῦς ἡδήας μαςόρας ἀγο|ράσαμαι ἕνα κατί ἀσημένιον μέ ἅγια λήψανα γρ[όσια] 650 κ(ἀι) τό ἐκαλοπίσαμαι ημεῖς | ἀκόμα φλορία 2 κ(αί) τοῦς ἁγίας ἀπομέσα | κ(αί) ἕνα περιζώνιον δράμια 41».*—Πρβλ. κῶδιξ 22 σ. 85.

Φ. 26α. *1797 σεπτεμβρίε 16 Ἰγούμένευσα ἐγώ ὁ Ιάκωβος | κ(αί) κάνο θύμήσιν ὅ τί γραψήματα τήχεν τόσον ξεφάνισαις ἀσάν κ(αί) | πράθεσαις.*

Φ. 29α. *1801 πάτρα ἀπριλήε 28 ἀγοράσαμαι | τό σπίτη εἰς τήν χαλαντρίτζα*[2]....

Φ. 32β. *1806 | ἔλαβαμαι το ἅγιον λήψανον τοῦ ἁγίε Θεοδώρε τοῦ ςρατηλάτε ἐκ τοῦ κύρ γαβρηΐλ, ἀπο τό μέγα σπήλεον.....*

Φ. 67β. *1763: Ἰαννουαρίε 28:..... γράφομεν τὸ πρᾶγμα τὸ ὅσο εὑρίσκεται εἰς τὸ μονα-|ςήρι....*

---

[1] Χωρίον τοῦ δήμου Λαπαθῶν, *Βλασία* τανῦν συνηθέστερον λεγόμενον.

[2] Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν.

Φ. 68β. *1763: φευρουαρίου 28: ἰδοὺ γράφομεν τὸ πρᾶγμα | τοῦ μοναστηρίου εἰς ἐνθύμησιν....*

νόμος ἁγιορίτικος	1
νομος δεύτερος	1
νομοκάνονας	1
εὐάγγέλια μεγάλα	4
τετραευαγγέλια	4
μηναῖα	12
ἀνθολόγια	5
τύπικά	2
πεντικοστάρια	2
τριώδια	2
παρακλητική	1
δαμασκηνοὶ	2
θησαυρός	1

(φ. 69α)

κυριακοδρόμι	1
παράδεισος νέος	1
ἁμαρτωλῶν σωτηρία	1
ἐκλόγιον	1
καλοκαιριναῖς	2
βυβλία τοῦ κλίμακος	2
τοῦ ἐφραίμ τοῦ σύρου βιβλία	2
μαργαρίτης	1
συναξαριστὴς	1

Ἐν τῷ κώδικι ἀναφέρονται αἱ κατωτέρω ἀναγραφόμεναι πόλεις καὶ χωρία. Παρ' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν σημειῶ καὶ τὸν δῆμον εἰς ὃν ὑπάγεται καὶ τὰς χρονολογίας καθ' ἃς ἀναφέρεται μετ' ἀκριβοῦς παραπομπῆς εἰς τὰ φύλλα τοῦ κώδικος. Ἐκ τῶν προτέρων δὲ δηλῶ ὅτι ἀναγράφω τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων καὶ πόλεων καθ' οὓς τύπους φέρονται ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Ἀγρίδι Ἀροανείας τῷ 1766 (φ. 70β), τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 33α), καὶ τῷ 1829 (φ. 34α) — *Αἰβλάσης* Λαπαθῶν τῷ 1806 (φ. 33α) — *Ἀλέσταινα* Ψωφῖδος τῷ 1832 (φ. 38α) — *Ἀναστάσοβα* Ἀροανείας τῷ 1736 (φ. 60β), τῷ 1868 (φ. 68α), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1802 (φ. 30α), τῷ 1826 (φ. 39β), τῷ 1828 (φ. 34α) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β) — *Ἀνικόλα* Κλειτορίας τῷ 1828 (φ. 33β) — *Ἄρμπουνα* Κλειτορίας τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1805 (φ. 32α) — *Βάχλια* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1829 (φ. 38β) — *Βελιμάχη* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1767 (φ. 66β), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1828 (φ. 33β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β) — *Βερσίτζι* Ψωφῖδος τῷ 1738 (φ. 61α), τῷ 1802 φ. 30α), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1804 (φ. 31β) — *Βυδιάκι* Θελπούσης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Βυζίτζι* Τροπαίων τῷ 1803 (φ. 3α καὶ 30β) καὶ τῷ 1831 (φ. 13α) — *Βυσωκὰ* Καλαβρύτων τῷ 1800 (φ. 28α) — *Γαστούνη* Ἤλιδος τῷ 1792 (φ. 24β), τῷ 1793 (φ. 2β) καὶ τῷ 1819 (φ. 61β) — *Γεράκη* Ἤλιδος τῷ 1800 (φ, 28α) — *Γκέρμπεση* Λαπαθῶν τῷ 1828 (φ. 33β) — *Δερβετζελεπή* Ἤλιδος τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1803 (φ. 31α) — *Δεσινὸ* Ἀροανείας τῷ 1829 (φ. 34β) — *Διακοπτὸ* Βουρῶν τῷ 1830 (φ. 36α) — *Δίβριτζα* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1803 (φ. 31α), τῷ 1804 (φ. 31β) καὶ τῷ 1829 (φ. 38β) — *Ἴσαρη* Φαρῶν τῷ 1801 (φ. 29α) — *Καλάβρυτα* τῷ 1803 (φ. 31α), τῷ 1804 (φ. 32β), τῷ 1828 (φ. 33β), τῷ 1830 (φ. 35β) καὶ τῷ

1831 (φ. 36β) — *Καλίτζα*[1] τῷ 1793 (φ. 2β), τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1801 (φ. 28β), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1805 (φ. 32α) — *Κανκάδη* Βουπρασίων τῷ 1798 (φ. 27α) — *Κένταλο* Καλλιφωνίας τῷ 1797 (φ. 26α) — *Κάλανο* Φαρῶν τῷ 1803 (φ. 31α) — *Καρδαρίτζι* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1838 (φ. 12α) — *Καρνέση* Κλειτορίας τῷ 1736 (φ. 39β), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1805 (φ. 32α) καὶ τῷ 1828 (φ. 33β) — *Καστέλλι* Κλειτορίας τῷ 1729 (φ. 59α), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1815 (φ. 61β) καὶ τῷ 1831 (φ. 36β) — *Κερπινὴ* τῷ 1775 (φ. 1β), τῷ 1785 (φ. 1β), τῷ 1792 (φ. 1β), τῷ 1794 (φ. 2β), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1801 (φ. 28β), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 32β καὶ 33α), τῷ 1824 (φ. 34β) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β) — *Κέρτεζη* Καλλιφωνίας τῷ 1740 (φ. 60β), τῷ 1790 (φ. 2α), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1803 (φ. 31β), τῷ 1806 (φ. 32β), τῷ 1812 (φ. 38α), τῷ 1824 (φ. 35α), τῷ 1825 (φ. 3α), τῷ 1828 (φ. 33β), τῷ 1829 (φ. 34β) — *Κλείτορα* Κλείτορος τῷ 1802 (φ. 29β), τῷ 1805 (φ. 32α) καὶ τῷ 1829 (φ. 34α) — *Κόκοβα* Λευκασίου τῷ 1795 (φ. 3α), τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1831 (φ. 36β) — *Κούβελο* τῷ 1831 (φ. 13α). — *Κούτελη* Λαπαθῶν τῷ 1799 (φ. 27β), τῷ 1800 (φ. 28α) καὶ τῷ 1803 (φ. 31β) — *Κοντοβάζαινα* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1765 (φ. 69α) καὶ τῷ 1802 (φ. 30α). — *Κραστικοὶ* Καλαβρύτων τῷ 1802 (φ. 30α) — *Κρινόφυτα* Λευκασίου τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β) — *Λαγανᾶ* Πηνειίων τῷ 1797 (φ. 26α) — *Λαπάτα* Λαπαθῶν τῷ 1802 (φ. 29β) — *Λάτικα*[2] τῷ 1767 (φ. 66β) — *Λειβάρζι* Ψωφῖδος τῷ 1827 (φ. 33α καὶ 33β) καὶ *Λειβάρτζι* τῷ 1802 (φ. 30α), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1806 (φ. 32α) — *Λεχούρι* Ψωφῖδος τῷ 1827 (φ. 33β) καὶ τῷ 1831 (φ. 36β) — *Λυκούρια* Λευκασίου τῷ 1795 (φ. 3α) — *Μάζι* Κλειτορίας τῷ 1820 (φ. 38β) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β) — *Μαμαλούκα* Παΐων τῷ 1797 (φ. 26β) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β) — *Μέτζενο* (;) Φαρῶν τῷ 1768 (φ. 68α) — *Μοστίτζι* Κλειτορίας τῷ 1725 (φ. 59α), τῷ 1794 (φ. 2β), τῷ 1797 (φ. 26α), τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1806 (φ. 32β) — *Μουσουλῆ* Ἤλιδος τῷ 1801 (φ. 28β) — *Μπάρτζελι* τῷ 1797 (φ. 26β) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β) — *Μπεσερὲ* Πηνειίων τῷ 1803 (φ. 31α) — *Νάσια* Παΐων τῷ 1801 (φ. 28β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β) — *Π. Πάτραι* τῷ 1796 (φ. 25β), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1803 (φ. 31α), τῷ 1806 (φ. 32β) καὶ τῷ 1828 (φ. 34α) — *Πάτρα* τῷ 1824 (φ. 38α) —

---

[1] Ὁ κῶδιξ (φ. 3α) λέγει «*Καλίτζα Γαστούνης*». Ἀλλὰ τανῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ὑπάρχει χωρίον ἐν τῷ δήμῳ Ἤλιδος, οὗ πρωτεύουσα ἡ Γαστούνη, οὔτε εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν δήμους. Ὁ κῶδιξ (ἔνθ' ἀνωτέρω) ἀναφέρει καὶ δύο τοπωνυμίας τῆς περιοχῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου: «*Μαθέϊκα ἁλώνια*» καὶ «*Κυδωνιά*».

[2] Προφανῶς παροικία — ἀγνοῶ ποῦ ἀκριβῶς — ἐκ τοῦ χωρίου *Λάτα* τοῦ δήμου Πηνειίων.

Πεντένι Τριπόλεως τῷ 1824 (φ. 33α) — *Πέτα* Δύμης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Προστοβίτζα* Τριταίας τῷ 1822 (φ. 33β) — *Πύργος* Λετρίνων τῷ 1789 (φ. 24β) καὶ τῷ 1804 (φ. 31β) — *Ῥάχες* Θελπούσης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Ῥεκούνι* Λαγκαδίων τῷ 1802 (φ. 29β) — *Ῥωγοὶ* Κερπινῆς τῷ 1801 (φ. 28α), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 32β καὶ 33α) καὶ *Ῥωοὶ* τῷ 1790 καὶ 1792 (φ. 2α) — *Σαβανοὺς* Καλλιφωνίας τῷ 1742 (φ. 61α), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1799 (φ. 27β), τῷ 1803 (φ. 30β), τῷ 1827 (φ. 33β), τῷ 1829 (φ. 35β) καὶ τῷ 1830 (φ. 36α) — *Σκούπι* Παίων τῷ 1798 (φ. 27α) καὶ τῷ 1803 (φ. 13α) — *Σόλος* Νωνάκριδος τῷ 1806 (φ. 32β) — *Σοπωτὸν* Ἀροανείας τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1802 (φ. 29β), τῷ 1803 (φ. 30β), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1824 (φ. 61β), τῷ 1827 (φ. 33β) καὶ 1829 (φ. 34β) — *Σουδενὰ* τῷ 1824 (φ. 35α), τῷ 1827 (φ. 33α) καὶ τῷ 1829 (φ. 33β) — *Σπάθαρι* Τροπαίων (φ. 3α) — *Στρέζοβα* Παΐων τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1806 (φ. 33α) — *Στρέφη* Ὀλυμπίων τῷ 1801 (φ. 28β) — *Συγγιαμάκο* τῷ 1806 (φ. 3β) — *Συρμπάνη* Καλλιφωνίας τῷ 1725 (φ. 60α), τῷ 1727 (φ. 60α), τῷ 1797 (φ. 26α) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β καὶ 30α) — *Τζαροῦχλα* Νωνάκριδος τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1812 (φ. 61β) — *Τζάτουνα* τῷ 1831 (φ. 13α) — *Τζερνωτᾶ* Λευκασίου τῷ 1827 (φ. 33α) — *Τοπόριστα* Κλείτορος τῷ 1797 (φ. 26α) — *Τριπολιτζᾶ* τῷ 1799 (φ. 27α) καὶ τῷ 1824 (φ. 33α) καὶ *Τροπολιτζᾶ* τῷ 1792 (φ. 2α) — *Φίλια* Λευκασίου τῷ 1806 (φ. 32α καὶ 33α) — *Φλάμπουρα* Λαπαθῶν τῷ 1800 (φ. 28α) — *Φτέρη* τῷ 1831 (φ. 36α) — *Χουντοῦζα* Νάσων τῷ 1789 (φ. 1α) — *Χώρα* τῷ 1802 (φ. 30α).

Ὁ κῶδιξ εἶναι ἀστάχωτος.

12

Χάρτης. Διαστ. 0,145×0,202. Αἰὼν XVIII. Φ. 32.

Ἀγαπητοῦ Διακόνου Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν τῷ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ.

Συνοδεύεται ὑπὸ διαστίχου πραγματικῆς ἑρμηνείας. Ἐν τέλει, φ. 31α, ἀναγινώσκομεν: *Τέλος Ἐκθέσεως παραινετικῆς* | *Ἀγαπητοῦ διακόνου, πρὸς Ἰησιανὸν τὸν Καίσαρα|, ἥτις παρ' Ἕλλησι, βα|σιλικὴ ὀνομάζετ(αι)* | *σχέδη*;

Ἐν φ. 2α γέγραπται: *κ(αὶ) τῷ δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις Γεωργίῳ παπᾶ δημητρί*[ου]. Μεταγενεστέρα ὅμως χεὶρ τὸ μέν: τῷ δὲ μετέγραψεν εἰς: τὸ δέ, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ κτήτορος ἐμελάνωσε καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ἔγραψε δι' ὠχροτέρου μέλανος: *χρυσάνθῳ Ἱεροδ[ιακόνου]*. Καὶ ἐν τῷ φ. 16 ἀναγινώσκομεν: *καὶ τῷ δὲ σὺν τοῖς αλλοις χρύσαν|θῳ Ἱεροδιακονῳ*.

Ἐν φ. 4α ἐπίτιτλόν τι κόσμημα καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ: *1744 ἐν μηνὶ Μαΐῳ 28 = ἄρχησα*; *τὸ παρόν, κ(αὶ) ἔξω εἰς μνήμην.*

Τὰ φ. 26—3α καὶ 31β—33α τελείως ἄγραφα. Μεταξὺ τῶν φ. 31 καὶ 32 ἀπεκόπησαν δύο φύλλα, ὡς εἰκάζω, ἄγραφα.

Περιβάλλεται τὸ χειρόγραφον διὰ περιβλήματος ἐκ παχέος στιλπνοῦ χάρτου.

13

Χάρτης. Διαστ. 0,31×0,215. Αἰὼν XIX. Φ. 35.

«Βιβλίον καθολικόν, ἐν ᾧ ἐγγράφονται, αἱ ἱεραὶ ἐκφωνήσεις, τῆς Ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, Τήρωνος καὶ Στρατηλάτου· βιβλιοδετηθὲν παρὰ τῶν ἤδη διατελούντων, καὶ μοναζόντων ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ πατέρων καὶ παρὰ τοῦ καθηγουμένου κυρίου Φιλοθέου Ῥοδιάδου· καὶ οἵτινες ἱερομόναχοι ὑπάρχωσιν ἐφημέριοι εἰς τὴν μονὴν ταύτην εἶναι εἰς χρέος νὰ μνημονεύουσιν συνεχῶς τὰ ὀνόματα τῆς παρούσης ταύτης ἐκφωνήσεως· οἵτινες καὶ παρακαλοῦνται αὐτοὺς νὰ μὴν τὰ ἀμελοῦν, ἀλλὰ νὰ τὰ μνημονεύουσιν ἐπιμελῶς, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ὄρθρου, τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ».

Ἕπεται ἡ ὑπογραφή: *Ὁ ἐλάχιστος Φιλόθεος Ῥοδιάδης*. Καὶ πάλιν ἐν φ. 3α ἀναγινώσκομεν: *«Ἡ παροῦσα Ἱερὰ ἐκφώνησις, ὑπάρχει τῆς Ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἐν ᾗ καταγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν πρὸς μνημόσυνόν των αἰώνιον. Ἀμήν. Ἡ ὁποία ἀνεκαινίσθη κατὰ τὰ 18[illegible]0 διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Φιλοθέου Ῥοδιάδου, καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς ταύτης καὶ ἐκ κώμης Ἀγριδίου. Παρακαλοῦντες τοὺς ἀναγινώσκοντας τὴν παροῦσαν ἁγίους ἐφημερίους νὰ δέωνται καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ».*

Ἀμφότεραι αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἶναι ἐντὸς πλαισιωμάτων.

Τὰ ἐκφωνούμενα ὀνόματα εἰσὶ κατατεταγμένα ὡς ἑξῆς:

1 (φ. 4α) Τῶν ἀρχιερέων.
2 (φ. 4α) Τῶν ἱερομονάχων τῆς Μονῆς.
3 (φ. 4β) Τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς.
4 (φ. 4β) Τῶν προσκυνητῶν.
5 (φ. 5α) Τῶν γονέων τῶν πατέρων.
6 (φ. 5β) Τῶν ἱερομονάχων.
7 (φ. 5β) Τῶν μοναχῶν.
8 (φ. 6α) Τῶν ἱερέων.
9 (φ. 6β) Τῶν πρεσβυτέρων.
10 (φ. 7α) Τῶν μοναζουσῶν.
11 (φ. 7β) Τῶν κοσμικῶν ἀνδρῶν τε γυναικῶν.

Τῶν τελευταίων τὰ κατὰ τὸ τέλος ἐγράφησαν σχεδὸν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις.

συγγραφέων. Ἐν εἰσαγωγικοῖς περιελήφθησαν ἐπιγραφαὶ συγγραφῶν ἢ κεφάλαια αὐτῶν αὐτολεξεὶ ἐκ τῶν κωδίκων ἀντιγραφόμενα. Διὰ κυρτῶν δὲ γραμμάτων ἐξεδόθησαν σημειώματα ἢ ἄλλα χωρία ἐκ τῶν κωδίκων παραλαμβανόμενα ὡς ἐν αὐτοῖς ἔχουσι δῆλον ὅτι μετὰ τῶν ἀνορθογραφιῶν κλ. κλ. Ἀποσιωπητικὰ σημεῖα μετεχειρίσθην τὸ μὲν πρὸς δήλωσιν παραλείψεως μέρους τοῦ κειμένου τῶν κωδίκων κριθέντος περιττοῦ (*Διὰ χειρὸς κἀμοῦ .... Φιλοθέου Ἱερομονάχου*), τὸ δὲ πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν ἀρχῇ κωδίκων ἀκεφάλων ἢ ἐν τέλει κωδίκων κολοβῶν ἐκ τοῦ κώδικος ἀπουσίας τῶν προηγουμένων ἢ ἑπομένων οὕτως: (Ἀρχ.) ..... *[Ἱ]εροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν.* (Τελ.) ... *οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ.....*

Ἐντὸς ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν, [ ], ἐνέκλεισα λέξεις ἢ καὶ γράμματα προσθετέα εἰς τὰς ἐπιγραφὰς ἢ τὸ κείμενον τῶν κωδίκων, ἐντὸς δὲ ὀξυγωνίων τὸ σχῆμα ἀγκυλῶν ⟨ ⟩ ἐνέκλεισα τὰ διαγεγραμμένα ἐν τῷ κώδικι καὶ ἐντὸς παρενθέσεων ( ) ἐσημείωσα τὰ παλαιογραφικῶς συντετμημένα καὶ τὰς βραχυγραφίας. Διὰ συνεχῶν καθέτων γραμμῶν //// ἐδήλωσα τἀπεξεσμένα ἐν τῷ κώδικι, διὰ συνεχῶν δὲ εὐθειῶν ---- τὰ ἐλλείποντα σχισθέντος τοῦ ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμένα χάρτου[1].»

Καταστρέφων δὲ τὰ προλεγόμενα ταῦτα ὀφείλω καὶ ἐντεῦθεν νὰ ὁμολογήσω πολλὰς καὶ εἰλικρινεῖς χάριτας εἰς τὴν πολυσέβαστον τῆς Μονῆς ἀδελφότητα καὶ διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἧς ἔτυχον ἐν τῷ τερπνῷ ἐκείνῳ ἡσυχαστηρίῳ, καὶ διὰ τὴν προθυμίαν, ἣν πρός με ἐρευνῶντα ἐπέδειξαν. Ἰδίᾳ δὲ πάντοτε θὰ ἐνθυμοῦμαι τὴν εὐγένειαν καὶ τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις τοῦ τότε καθηγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωστοπούλου, τοῦ ἱεροδιακόνου κ. Σωφρονίου Πετροπούλου καὶ τοῦ φίλου ἀρχιμανδρίτου καὶ προλύτου τῆς θεολογίας κ. Δαμασκηνοῦ Πετροπούλου.

Ἐν Μεγάλῳ Σπηλαίῳ τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1904.
Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1906.

Νῖκος Ἀ. Βέης

---

[1] *Νίκου Ἀ. Βέη*: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα [Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Παρνασσοῦ Η' ἔτους]. Ἐν Ἀθήναις 1904, σ. 3 κ. ἑ. — Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις 1906, σ. 1 κ. ἑ.

1.

Περγαμηνή. Διαστ. 0,085×0,111. Αἰὼν XI. Φ. 278.

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

1 (φ. 1α) Τὸ κατὰ **Ματθαῖον.**

2 (φ. 82α) Τὸ κατὰ **Μᾶρκον.**

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων (φ. 79β).

3 (φ. 136α) Τὸ κατὰ **Λουκᾶν.**

Προτάσσονται: «Τοῦ κατὰ *Λουκᾶν* εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια».

4 (φ. 219α) Τὸ κατὰ **Ἰωάννην.**

Εἶναι ἀκέφαλον κατὰ ἓν φύλλον. Ἀρχ... [Ἱ]εροσολύμων· ἱερεῖς καὶ Λευΐτας· ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν... (Κεφ. Α΄. 19).

Προτάσσεται ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων κολοβός.

Τὸ γεγραμμένον μέρος τοῦ φύλλου ἔχει διαστάσεις 0,08×0,053 ὡς ἔγγιστα. Ἑκάστη δὲ ὄψις τῶν φύλλων περιλαμβάνει συνήθως 20 στίχους.

Κοσμεῖται ὁ κῶδιξ ὑπό τινων ἐπιτίτλων κοσμημάτων καὶ κεφαλαιωμάτων χρυσογράμμων.

Μέρος τοῦ φ. 80β καὶ τὸ 81 παρέμειναν ἄγραφον. Ἦσαν δὲ προφανῶς προωρισμένα ταῦτα διὰ τὴν γραφὴν τῶν γνωστῶν ἐπιγραμμάτων εἰς Μᾶρκον καὶ διὰ τὴν φιλοτέχνησιν τῆς εἰκόνος αὐτοῦ.

Ἐν φ. 276β σημείωμα ὅλως ἀπεξεσμένον. Ἐν φ. 277α διὰ μέλανος ὠχροτάτου καὶ γραφῆς XV-XVI αἰῶνος φέρονται τάδε: † *οἱ αναγινώσκοντ(αις) μέ|μνησθε δηα τ(ὸν) Θ(εὸ)ν Ιω(άννου) διά|κονε καὶ πρωτοεκδήκοῦ | τ(η)ς αγ ωτ(ά)τ(ης) αρχιεπισκοπ(ῆς) βελγαρι(ας) κὰι Γερασήμου (μον)αχ(οῦ) αμαρτ(ω)λ(οῦ).* † Καὶ κατωτέρω διὰ ζωηροῦ μέλανος: † *τὸ παρὸν τετραεὐάγγ[ελ]ων τὸ ἔδωσα | τοῦ πν(ευματ)ὶκοῦ τοῦ πα* [=παπᾶ] *κυρ ἀυξεντίου | διὰ μνημόσηνον τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς μου· | Καρλάτου Ἱέρεως· Καὶ τῆς μ(ητ)ρ(ὸ)ς μου. ἀλέξος· | Καὶ ἐμοῦ Χριστοῦ Ἱερέως.* ͵αχνδ Καὶ ἐν φ. 277β διὰ ζωηροῦ μέλανος: *Τὸ παρ(ὸν) τετραβάγγελον | μοῦ τὸ ἔδωσε ὁ παπακὺρ | χρίστος ὁ υἱὸς τοῦ παπαυξ[εντίου] λώτου | διὰ μνημόσηνον τῶν γονεων αὐτοῦ | τῆς μ(ητ)ρ(ό)ς τος ἀλέξος κ(αὶ) τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς του σκαθλατου Ιερέως | κ(αὶ) τοῦ λόγου του χρίστ Ἱερέως κ(αὶ) εἶ(ναι;) ἀπὸ τὴν βελάγεστα | κ(αὶ) κάθουνται* [illegible]

Ἡ στάχωσις εἶναι ἐξηρθρωμένη, ἀπετελεῖτο δ' ἐκ δρυΐνων πινακίδων μετ' ἐπικαλύμματος ὁλοσηρικοῦ.

2.

Χάρτης. Διαστ. 0,22×0,16. Αἰὼν XVII. Φ. 238.

1 (φ. 2α) **Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου** περὶ κατανύξεως καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

2 (φ. 13β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης.

3 (φ. 23β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Πελαγίας.

4 (φ. 35β) Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Φεβρωνίας.

5 (φ. 60β) Μαρτύριον τῆς ἁγίας Μαρίνης.

6 (φ. 74β) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

7 (φ. 80α) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον.

8 (φ. 87β) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ.

9 (φ. 95α) «**Ἰακὼβ τοῦ Ἀδελφοθέου** καὶ ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῆς ὑπερευλογημένης Θεοτόκου....»

10 (φ. 115α) Μαρτύριον ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.

11 (φ. 125α) «Θαύματα τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ».

12 (φ. 135α) **Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως** λόγος εἰς τὴν Θεοτόκον, ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα.

13 (φ. 144α) «Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἐν ἁγίοις... Νικολάου... Μύρων τῆς Λυκίας... μετὰ τὴν αὐτοῦ κοίμησιν».

14 (φ. 156β) Θαύματα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

15 (φ. 164α) «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου τοῦ μαρτυρήσαντος ἐν πόλει Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας».

16 (φ. 180α) **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου** λόγος εἰς τὴν σύναξιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ Προδρόμου.

17 (φ. 192α) Διήγησις τοῦ δικαίου Φιλαρέτου.

18 (φ. 209β) «Διήγησις τῆς ἁγίας Θεοδώρας εἰς τό: ἐὰν εἴσαι ἀββᾶς ἀπάντα».

19 (φ. 214α) «Διήγησις περὶ ταπεινώσεως καὶ ὑποταγῆς ἐκ γνησίου υἱοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα ὅπως ἐκτελοῦντος τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τοῦ πατρὸς ἐκ πόθου καὶ πίστεως οὐ καταλιμπάνωνται ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ».

Ἀρχ.: Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀνόματι Ἰούλιος ἐκ τῶν ἀρχαίων γερόντων.....

20 (φ. 219β) **Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου** ἐγκώμιον εἰς τὸν σώφρονα Ἰωάσαφ.

Προτάσσεται (φ. 1β) πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ κώδικι.

Ἐν ταῖς ὤαις διαφόρων φύλλων ἀπαντῶσιν ἀσύστατά τινα σημειώματα.

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῷ συνεσταχωμένῳ τῇ διφθέρᾳ τοῦ περικαλύμματος ἀναγινώσκομεν: † *αρξε χειρ μ^{ου} αγαθη γραφε γραματα καλα* καὶ ἕπονται λογαριασμοί τινες μετ' ἀραβικῶν ἀριθμῶν.

Ἐν φ. 1α ἀπαντῶσι τὰ ἑξῆς: † *στστο το χαρτη υνε* | *τε Πανναγου τε περδεσι* | *τε ψευτι*. Καὶ αὖθις ἐν τῇ ἔξω ὤᾳ τοῦ φ. 157α τὰ ἑξῆς: *Το παρον υνε Τε Παραγε· Του περιδεσι*. Ἀμφότερα τὰ σημειώματα ταῦτα εἶναι βαναύσου χειρός.

Ἐν τῷ κώδικι ὑπάρχουσι κεφαλαιώδη τινὰ γράμματα ἐρυθρὰ μετὰ τέχνης ἱστορημένα ὡς καί τινα ἐπίτιτλα κοσμήματα.

Ἡ στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη διεφθαρμένη ὑφ' ὕδατος καὶ τιλφόβρωτος.

3.

Χάρτης. Διαστ. 0,29×0,20. Αἰὼν XVI. Φ. 287.

Εὐαγγέλια κατὰ τὰς ἀναγνώσεις.

Κῶδιξ ἀκέφαλος καὶ κολοβός. Ἀρχ.: . . . *δία* αὐτοῦ οὗτος ἐστίν, ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτος ἐστίν, ὁ τὸν λόγον ἀκούων. (Ματ. ΙΓ. 19 κ.ἑ.)—Τελ.: . . . οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ . . . . . ὅπερ εἶναι εὐαγγέλιον ἑωθινὸν κατὰ Ἰωάννην (Κεφ. ΚΑ' 24).

Ἐν φ. 207α «Τῇ ἁγια καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ· ἑσπέρας».

Ἐπὶ τοῦ φύλλου τοῦ ἐπικεκολλημένου τῇ πινακίδι τοῦ σταχώματος πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος γέγραπται: † *τὸ παρ(ὸν) θεῖον καὶ ἱερ(ὸν), τετραευάγγελον, εὑρ^{ε}θη εἰς χεῖρ^{ας}* | *τινὸς γυναικὸς εὐπρεπεί(ας), καλουμένης· κὰι ἠγόρασ(εν)* | *οὗτοι ὁ χρῦσημμώτατος κὺρ γεώργιῦς ὁ τζιαπραζλῆς·* | *ἐκ τοὺς καμπανάνους· ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται, εἰς τὴν* | *κωνςαντινούπολιν· κὰι τὸ ἐκόσμισ(εν), καὶ τὸ ἐκαλό-*|*κησεν, καὶ ἐπροσήλωσεν αὐτὸ, εἰς τὴν θείαν,* | *καὶ σ^{ε}βασμῖαν μονὴν, τῆς δεσποίνης ἡμῶν θ(εοτό)κου* | *καὶ ἀειπ^{α}ρθένου μαρίας, ἥτις ἐστὶν πλησῖον τοῦ* | *χωρίου, σεποτοῦ*[1]. *διὰ ψῦχηκήν του σ(ωτη)ρίαν· καὶ ὅστις* | *ἀποξενώσῃ αὐτὸ, ἐκ τῆς*

---

[1] Συνήθως τὸ χωρίον λέγεται *Σοπωτό*. Ὁ ἀνωτέρω τύπος: *Σεπωτὸ* προῆλθεν, ὡς εἰκάζω, κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τοῦ *σέπομαι* (= σήπομαι), ὅπερ συχνὸν ἐν τοῖς δημοτικοῖς κειμένοις (K. Krumbacher: Ein vulgärgriechischer Weiberspiegel. München 1905, σ. 378 στίχ. 101 — *Σ. Καραβίτσου*: Μοιρολόγια Τριφυλίας. Ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Β', σ. 147. 25. κλ. κλ.— Πρβλ. *Νικου*

μονῆς τῆς Ἐπεραγί(ας) θ(εοτό)κου, | ἐχέτω διάδικον τὸ παρ(ὸν) θεῖον ἱερὸν καὶ ἅγιον εὐαγγέ|λιον καὶ τ(ὴν) ἀρὰν της δεσποίνης θ(εοτό)κου καὶ τῶν, τιη | θεοφόρων ἁγίων π(ατέ)ρων καὶ τῶν τεσσάρων εὐαγγελι-|ςῶν κὰι πάντῶν τῶν ἁγίων ἐπροσηλώθη, κατὰ τὸ | ζρκα^ω. ἰν(δικτιῶν)ος. ια~ : = | † γεώργιος, τζιαπραζλῆς ὁ προσηλώσ(ας) [1] : —

Καὶ ἀκολουθεῖ σημείωμα γεγραμμένον τῇ 13 Αὐγούστου 1902 ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου κ. Θεοκλήτου Κωστοπούλου, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εὐαγγέλιον ἐδωρήσατο τῇ Μονῇ τῶν Ἁγ. Θεοδώρων ὁ κ. Ἐμ. Η. Λεοντόπουλος, ἐκ Σοπωτοῦ.

Ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος εἶναι κατὰ μίμησιν τοῦ XII αἰῶνος. Τῆς δὲ σταχώσεως μόνον ἡ πρὸς τὸ τέλος τοῦ κώδικος δρυΐνη πινακὶς σῴζεται γεγυμνωμένη τοῦ ὁλοσηρικοῦ, ὅπερ ἐπεκάλυπτεν αὐτήν, καὶ τῶν μεταλλικῶν κοσμημάτων, ἅτινα ἔφερε.

4.

Χάρτης. Διαστ. 0,134×0,194. Αἰὼν XVIII. Φ. 330.

[Μανουὴλ Μαλαξοῦ] Νομοκάνων.

Προτάσσεται (φ. 1α) «Πίναξ ἀκριβὴς σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ παρόντος νομίμου». Ἀναγράφει χηε′ τὸ ὅλον κεφάλαια. Ἐν τέλει δ' αὐτοῦ γέγραπται: *ἐτελειώθη μηνὴ σεπτεμβρίου. ι. ἡμέρα τρίτη. | αψιβ.· ὥρα τρίτη.· | † εὔχεσαι ὑπὲρ τῶν πολῶν μου σφάλματῶν κὰι ἥτη | σφαλερὸν διόρθωσαςσθαὶ ἀυτῶ.·*

Τὸ κείμενον τοῦ νομοκάνονος ἄρχεται ἀπὸ φ. 25α κ.ἑ. Τὸ α′ κεφ. πραγματεύεται «Περὶ κριτοῦ ἤτοι τοῦ ἀρχιερέως τοῦ εἶναι πρὸς πάντας συμπα-

---

Ἀ. *Βέη*: Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, σελ. 11. Κῶδιξ 11 [128]). Ἡ λέξις *Σοπωτὸ* εἶναι προφανῶς σλαυϊκή. Ὑπὸ σημείωσιν ὅτι *Σοπω[ε]τὸ* καλεῖται καὶ διαλελυμένον τι μονύδριον ἐν τῷ δήμῳ Ἀλιφείρας.

[1] Τὸ ἀνωτέρω σημείωμα ἐξέδωκα ἤδη ἄνευ διακρίσεως τῶν συντετμημένων καὶ τῶν βραχυγραφιῶν καὶ ἄνευ τῆς κατὰ στίχους διαιρέσεως ἐν τῷ μελετήματί μου περὶ τῶν *Ἑλληνίδων βιβλιογράφων καὶ κυρίων κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, σ. 11 κ.ἑ. — Ὁ *Γεώργιος Τζιαπραζλῆς*, ὁ κοσμήσας τὸν ἀνωτέρω κώδικα καὶ ἀφιερώσας αὐτὸν εἰς τὴν παρὰ τὸ Σοπωτὸν Μονὴν τῆς Φανερωμένης, περὶ ἧς ἴδε ἀνωτέρω σ. 43 ἐν ὑποσημειώσει 2, εἶναι καὶ ἀλλαχόθεν γνωστός. Ἀφιέρωσε δῆλον ὅτι οὗτος μετ' ἄλλων πολλῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἀναλόγιον πρὸς χρῆσιν τῶν ψαλτῶν, ὅπερ εἰσέτι ἐναπόκειται ἐν τῷ καθολικῷ τῆς προμνημονευθείσης μονῆς διασῷζον καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τὴν ἀναγράφουσαν τοὺς ἀφιερώσαντας αὐτό. — Οἱ δὲ *Καμενιάνοι*, ὅθεν ὁ Γεώργιος Τζιαπραζλῆς, εἶναι χωρίον τοῦ δήμου Ἀροανείας.

θῆς καὶ νὰ μὴν πιστεύῃ λόγους τινὰς χωρὶς νὰ ἐξετάζει». Τὸ σδ´ κεφ. (φ. 118 β) «Περὶ φιλήματος μνηστήρων [1] τοῦ *[Κωνσταντίνου] Ἀρμενοπούλου*». Τὸ σιδ´ κεφ. (φ. 128α) «Περὶ βαθμῶν τῆς συγγενείας· σύγγραμμα *Μιχαὴλ νομοφύλακος τοῦ Χούμ[ν]ου*, γεγονότος μητροπολίτου Θεσσαλονίκης». Τὸ σιζ´ κεφ. (φ. 130 β) «Τὰ τῶν γάμων γράμματα ἤτοι σχέδια». Τὸ υγ´ κεφ. (φ. 223 β) «[Περὶ μοναχῶν κοσμισάντων καὶ μὴ ἐπιστρεφόντων]» [2] Τὸ φιη´ κεφ. (φ 240 α) «Περὶ πάσης μαγίας καὶ γοητείας καὶ ἀποδεμάτων καὶ ἄλλων πολλῶν». Τὸ φκε´ κεφ. (φ. 241 β) «[Περὶ τῶν συρόντων ἀρκούδας, ἢ ἄλλα θηρία καὶ ἕτερα Ἑλληνικὰ ἔθη]» [1]. Τὸ φκς´ κεφ. (φ. 242 β): «[περὶ τῶν ἀκολουθούντων ἑλληνικοῖς ἔθεσι χοροὺς καὶ ρουσάλια]» [1]. Τὸ χν´ κεφ. (φ 284α) «Τάξις τῆς πρωτοκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν καὶ αἱ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ὑποκείμεναι τὴν σήμερον τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου τοῦ νομοκάνονος (φ. 329 α) γέγραπται: *τέλος κ(αὶ) τῷ θ(ε)ῷ Δόξα*: ÷|÷ $\frac{\text{ἐν}}{\gamma}\Big|\frac{\lambda\theta}{\varepsilon}$ | *Ἐτελειώθη τὸ παρὸν, ἐπὶ ἔτους, ͵ζψιβ ::—:* | *Θ(εο)ῦ τὸ δῶρον κ(αὶ) εὐλογίου πόνος· οἱ ἀναγινώσκον|τες εὔχεσθαι ὑπὲρ τῶν πολλῶν μου σφαλ|μάτων· ἐυχεσθαι δέομαι, κ(αὶ) μὴ κα|ταράσθαι·* — $\frac{\text{Ἐν}}{\text{γὴ}}\Big|\frac{\text{λο}}{\text{ου}}$ *Ἱερομονα|χε* ÷÷

Ἐν φ. 1α τεχνικὸν ἐπίτιτλον κόσμημα.

Ἡ στάχωσις τοῦ κώδικος εἶναι μετὰ φιλοκαλίας καὶ τέχνης. Τὰς ξυλίνας πινακίδας καλύπτει βύρσα κερασόχρους ἔχουσα ἐπιμελῶς ἐντετυπωμένα κοσμήματα, ἐξ ὧν τινα κεχρυσωμένα. — Ὁ κῶδιξ πορποῦται διὰ θηλυκωτήρων βυρσίνων μετ' ἀγκιστρίων μεταλλικῶν.

5.

Χάρτης. Διαστ. 0,21×0,163. Αἰὼν XVI. Φ. 33.

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λειτουργία.

Ἡ γραφὴ εἶναι ἐπιμελὴς καὶ ὑπενθυμίζει τὴν τοῦ XII αἰῶνος. Ὁ κῶδιξ εἶναι κατάκοσμος ὑπὸ γραμμάτων ἀρχικῶν δι' ἁπλοῦ μὲν μέλανος, ἀλλὰ μετὰ περισσῆς τέχνης ἐξειργασμένων. Ἐπίσης κοσμεῖται καὶ ὑπὸ εἰκόνος

---

[1] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη*: Ἀρκαδικὰ γλωσσικὰ μνημεῖα. Δημώδη ᾄσματα Φιγαλείας. [Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Ϛ´]. Ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 271 κ.ἑ.

[2] Ἀντέγραψα τὸν τίτλον τοῦ κεφαλαίου ἐκ τοῦ προτασσομένου πίνακος τῶν περιεχομένων.

[3] = *Εὐλ[ο]γ[ί]ου*.

ὁλοσελίδου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐν φ. 2β, ὁλοσελίδου κοσμήματος ἐν φ. 3β καὶ ἐπιτίτλου ἐν φ. 4α.

Ἐν φ. 1α γέγραπται ἰατρική τις συνταγή, ἐν δὲ τῷ φ. 33β ἀναγινώσκομεν μεταξὺ ἄλλων : *1828 8 μαγήε ηκοσι | ἐπετή η φιλαδα ηνε τε μακαριτη τε ηγεμένε | Ιάκώβε απο τες αγήες Θεωδορες και οπιος την | πάρι να εχη την καταρα τῶν αγ΄οων Θεωδόρόν|κε παντον των αγιων καγο γραψας ἄνδρεας ἀγηωθεωδωριτης.*

Τὰ φ. 1β—2α, 3α, 32β—33α ἄγραφα.

Στάχωσις βυρσίνη μετ' ἐπιπολαίων ἁπλῶν ἐντύπων κοσμημάτων.

6.

Χάρτης. Διαστ. 0,185×0,13. Αἰὼν XVII. Φ. 229.

1 (φ. 5α) «**Διονυσίου μοναχοῦ**, πεντηκοντὰς ἰάμβων στίχοι, εἰς τοὺς ὕμνους».

2 (φ. 5β) **Διονυσίου μοναχοῦ** : Γνωστικὰ κεφάλαια περὶ διαφορᾶς τῶν θείων ὕμνων.

3 (φ. 14α) **Διονυσίου μοναχοῦ** : «Ἑρμηνεία περὶ διαφορᾶς τῆς νηπτικῆς εὐχῆς».

4 (φ. 15β) Σημείωσις σύντομος περὶ Θηκαρᾶ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

5 (φ. 17α) «Προοίμιον τοῦ **Θηκαρᾶ**, τῶν περὶ πίστεως λόγων».

6 (φ. 31β) **Θηκαρᾶ** : Ὕμνοι τριαδικοί.

7 (φ. 39α) **Θηκαρᾶ** ἐκλογὴ ἐκ τῶν Δογματικῶν **Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου.**

Προτάσσεται (φ 38β) πίναξ τῶν περιεχομένων φέρων τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν : «Ἑρμηνεία πῶς δεῖ καὶ ὅθεν μεταγράφειν τοὺς ὕμνους· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀφιέναι τι ἀπὸ τῆς ὅλης ἀκολουθίας ταύτης καὶ πῶς δεῖ λέγειν τὴν ἀσκητικὴν τῆς ἡμέρας ἀκολουθίαν, καὶ πῶς δεῖ λέγομεν τοὺς ὕμνους».

8 (φ. 58α) «Ἀρχὴ τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν ὕμνων».

9 (φ. 89β) **Θεοδώρου Λασκάρεως** : «Κανὼν χαιρετισμὸς εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον».

10 (φ. 94α) «Κανὼν τῆς Ἀκαθίστου...»

11 (φ. 103β) **Ἀδήλου** «Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας».

Ἀρχ. : Δεῖ τοὺς μὴ εἰδότας ἐκστηθίζειν τὸ Ψαλτήριον......

12 (φ. 107α) «Στιχηρὰ καὶ εὐχαὶ συντεθέντες μετὰ τῶν ὕμνων τῆς ἡμέρας παρὰ .... **μοναχοῦ Θηκαρᾶ** ....»

13 (φ. 154β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαί.

14 (φ 158β) [Θηκαρᾶ] Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου.

15 (φ. 191α) «Θεοδούλου μοναχοῦ διήγησις περὶ τῶν ὕμνων πῶς θεόθεν δεδώρηνται. Καὶ ὅτι χρὴ τοὺς αἱρουμένους λέγειν αὐτοὺς τηρεῖν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν παθῶν. Εἶτα καὶ μαρτυρίας μερικὰς ἀπὸ τῶν ἁγίων· περὶ τῆς πρὸς Θεὸν αἰνέσεως· καὶ περὶ τῆς πρὸς Θεὸν εὐχαριστίας· καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας».

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ κειμένου, φ. 218β, γέγραπται δι' ἐρυθροῦ μέλανος:

Ἀρχῆς καλλίςης ἀγαθὸν δίεις τέλος
ἡ τρι|σσοπαντέλειος ἀγαθαρχία: ~

Ἐτελειώθ(η) τὸ παρ(ὸν) βιβλίον διὰ χειρός ἐμμα-|νουὴλ τὸ ἐπίκλειν δέκος ͵*ςχκα'*·| *ἰαννουαρίου.* ζ^ω.| *Οἱ (δέ) ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι διά τῶν πο,λλών μοι σφαλμάτων.*

Ἐν φ. 4α καὶ 4β, ἅτινα κατ' ἀρχὰς εἶχον παραμείνει ἄγραφα, ἔχουσι γραφῆ χρησμοὶ τοῦ *Δανιὴλ μοναχοῦ*, περὶ τῆς νήσου Κρήτης, καὶ τοῦ *Λέοντος τοῦ Σοφοῦ*, περιέχοντες πολλαχοῦ ἀκατάληπτά τινα ὡς πᾶσαι αἱ χρησμολογικαὶ βυζαντιναὶ ὗλαι. Παραθέτω ἐνταῦθα τοὺς χρησμοὺς τούτους ἐν πιστοτάτῳ ἀντιγράφῳ:

δανιὴλ (μον)αχ^ου:

Ἐν ἔτη τρίτω τὸν χάνδακα χαντάσεπτή. ἐΚφοβεῖ τάδέρναι τῆς ἔπτυςας | λαοῦ τὴν ἐ||ψῦαν ἡ γῆς βοήση Θ(ε)έ μου, Θ(ε)έ μου τὴν κρητανίδα δέριxόφα | ἆςας λαοὺς μελίλευκ, ἄνδρες δράμετε ἐπὶ ἅρματα ἐκλεκτά. | τί τὸ ξάναντι, τήξο ὀνὸξομεν τοῦ ἄρτου: ὀγδοήκοντα ἀργυρί[οις] | πεπρακέναι: τὸ ω σημαίνει ἀφοῦ. τὸ ε. τὸ γ. τὸ π. ἐπλήρωσε | ὡς δὲ ἄκτα ἐνγυμνῆ ἁρματοφόροι διάλάξασι· φεῦ φεῦ κ(αὶ) πᾶν φόβω | τοῦ δελέγω· τὸ ἐκμαντεῖα οὐ πληρῶ· ἀπὸ δὲ κ(αὶ) ἀιγιανοῦ αἰγιαλοῦ | τὸ ὄγδοον κρήτης, ἀλλὰ μὴν καὶ πλῆθος πλοιάρια ἐξελθόντα τὰς κυλάδας | νήσους ἐρήμωσαν, κὰι κρήτην κ(αὶ) σικελίαν π^ερέλαβον καὶ ψύχος γέγονε πολὺ | δρυμητάτη. κ(αὶ) λοιμὸς ἰσχυρὸς καὶ ἀέρος ἀνχμὸν καὶ δῦς κρασίαι | καί ἀνομαλίαι κ(αὶ) σεισμὸι φοβερὸι:—

Πολλὸι φόνη ἐν τῆ νήσω κρήτ^η, ἐν αὐτῇ τῆ νήσω ἀνδρ(ῶν) μ^εγιςάν(ων) ἀπώλεια, κ(αὶ) οἶκοι μ^εγάλοι | ἐξαλειφθήσον^τ(αι) κ(αὶ) οὐάι σοι κρήτη ἐν τῶ καιρῶ ἐκεινω, ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῆ με^τὰ κλ[αυθ] | μοῦ κ(αὶ) ὀδῦρμοῦ βοήσουσιν ἐν τῷ καιρῶ ἐκείνῳ· ὅτι μιανθήσε^τ(αι) ἡ νῆσος ἄυτη· ὑπὸ τῶν ἀθέ[ων] | ἐθνῶν, οὐάι οὐάι σοι κρήτης ⟨πολης⟩ πολιορκουμένη, ὅτι άίματα πολλὰ χυθήσον^τ(αι) ὑπ^ερ σοῦ κ(αὶ) | ὁ λαός σ^ου εἰς φυγὴν τραπήσε^τ(αι) κ(αὶ) ἐκκλησίαι σ^ου ἐρημί^ω ἐρημωθήσον^τ(αι) ἕως ἐνιαυτοὺς τρεῖ[ς] | τότε γάρ ἔςαι σοι χαρὰ κ(αὶ)

ἀγαλλίασις, Κ(αὶ) εὐφρανθήσον^τ(αι) οἱ μεγιςᾶνοι σου οἱ ὀρθῶς | βιοῦντες κ(αὶ) ὁ λαός σου πολὺς φανεῖ:

λέοντος σοφωτ(ά)τ(ου)

᾿εις τὴν ἄκραν τοῦ κάμπε ὁ χαλκὰς βαρεῖ τὸ ἀμόνι κὰι βαρεῖ τοὺς γείτονας. | ὡσηνάπῆς καὶ ὁ τριψήδης εἰς τὴν θύραν ςέκουσι. Ἡ Θεοφανὼ ἐπο|λέμαν πίτα κὰι ἡ καλὴ τὴν ἔφαγε. ὅπου ἐφόρην τὸ βηβήκην τῶρα | δέρμα ἔβαλεν· κὰι ἂν τὸν φθάσῃ ἐδῶ ὁ χειμὼν φέρε κ(αὶ) τὴν γοῦναν τε· | κουκουροβουκηνάτορες, φουκταλοτριχάτοι. σισαλα· ἴβλα· | σάρχων ἀπομπέβουσι, κλεῖςα κᾶλα μένοντα εἰς ἓν τῷ τόπῳ. | κ(αὶ) πρὸ ἐκείνου τοῦ καιροῦ γενήσον(αι) σημεῖα ἐν τῷ οὐ(ρα)νῷ, ἤγουν, ἐν Ἡλίῳ | κ(αὶ) σελήνη, καὶ ἄστροις [1]

φ. 46 — ὅρασις τινός γέροντος δανιὴλ περὶ τῶν ἐσχάτ(ων) ἡμερ(ῶν) κ(αὶ) περὶ τῆς νήσου κρήτης: — | Ἐν τῇ νήσῳ κρήτῃ, πολλοὶ φόνοι γενήσον(αι), ἐν αὐτῇ δὲ ἀνδρ(ῶν) μεγιςάν(ων) | ἀπώλεια, κ(αὶ) ναὶ μεγάλοι ἐξαλειφθήσον(αι), κ(αὶ) οὐάι σοι κρήτη ἐν τῷ = | καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ μετὰ κλαυθμοῦ βοήσουσι κ(αὶ) ὀδυρμοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, Ὅτι μιανθήσε(αι) ἡ νόσος αὕτη ὑπὸ τῶν ἀθέ(ων) ἐθν(ῶν), κ(αὶ) οὐαὶ, ὀυαί σοι, κρήτη πολιορκουμένη, διὲ αἵματα πολλὰ ἐκχυθή=|σονται ὑπὲρ σοῦ, καὶ ὁ λαός σου εἰς φυγὴν τραπήσε(αι), κ(αὶ) αἱ ἐκκλησίαι ἐρημία | ἐρημωθήσον(αι) ἕως ἐνιαυτοὺς τρεῖς. Κ(αὶ) τότε προστεθήσεταί σοι χαρὰ κ(αὶ) ἀγα=|λλίασις, κ(αὶ) εὐφρανθήσονται οἱ μεγιςάνοι σου οἱ ὀρθῶς βιοῦντες, κ(αὶ) ὁ λαός σου | κ(αὶ) ἐκκλησίαι σου φωτισθήσον(αι), καὶ ἱερεῖς σου ἀγαλλιάσον(αι) κ(αὶ) πᾶς ὁ λαός σε. Η. ἐΓ), Ἀντὶ τοῦ ἐλιμενῖσθῆναι τοὺς ἐχθροὺς ἐν τω λιμένι τοῦ χάνδακος, τὸν ὅλον | χάνδακα μετὰ τῶν περεκτὸς ὅλον ὁμοῦ ἐκφοβεῖσαι κὰι συςεῖλαι κ(αὶ) δέρνει | κ(αὶ) τέκτων ἐπίσης τὸν καθόλου λαὸν τοῦ τόπου κατοικουμέν(ων), καὶ τοςαύτη | βλάβη κ(αὶ) καταναλώσεις. μέλει γενέσθαι εἰς τὸν λαὸν, διὲ κ(αὶ) ἡ γῆ βοάσει μέλλει | κ(αὶ) εἰπεῖν, θεὲ μου ὅτι ἐγκατέλιπες τῶν κρητῶν τὴν κρητανίαν, δέρν(ει) | κ(αὶ) τύπτειν ὀκόφην ὃ λέγουσι κόφηνα, ὃς ἦν ἐπὶ τὸ νότιον μέρος, κ(αὶ) τύψει | τὰ μέρη ἃ λέγουσιν ἀκοφίαν, οἱ δὲ ἄνδρες τοῦ μελίλακος δραμοῦνται μετ|αρμάτ(ων) δηνατῶν: καὶ ὁ ἀνείδεος ἄρτος ἤγουν, ὁ ἀπλήρωτος καὶ ἐςερημένος | ζύμης ἐν ἀργυρίοις ὃ μέλλει πραθῆναι τῷ τότε καιρῷ. ἄμα πρόσφευγε | ἀντὶ του ἔκφευγε τοῦ πολέμε κ(αὶ) τῆς βλάβης τῆς γενομένης κ(αὶ) τὸ τύξαν | καὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἆρα κ(αὶ) σύςειλον. τοδὲ. ε. κ(αὶ) τό. Γ. κ(αὶ) τό. Π. | ἔτος πεπλήρωκεν. μέλλει δὲ σύσχεθῆναι κ(αὶ) κρατηθῆναι τὸ πᾶν | τῆς κρήτης ὑπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ τοῦ δε τῖανῶν λεγομένου· κ(αὶ) μέλλει δοῦναι | ἡ γῆ διοσωδίαν πολὴν ἀπὸ τῶν

---

[1] Ὁ χρησμὸς οὗτος εἶναι ἔμμετρος, ἐδημοσίευσα ὅμως αὐτὸν καταλογάδην ὡς ἔχει ἐν τῷ χειρογράφῳ. Παραβλητέος δὲ πρὸς τοὺς ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ **Λέοντος τοῦ Σοφοῦ** χρησμοὺς τοὺς ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθ. 22 κώδικι τῆς Κοπεγχάγης (Πρβλ. Ch. Craux, **Archives des missions scientifiques. IIIe série** Τόμ. VI (1880) σ. 218.

πτωμάτ(ων) τῶν ἀν(θρώπ)ων. τὴν ἀκτὶν | τῆς θαλάσσης κατὰ αἰγιαλὸν ἅρματα φόρτον δοκοῦν, γῦμνοὶ δέ τῶ | σώματι διελείσωσῖ καὶ ἐξέλθωσι κ(αὶ) θρηνήσωσοι μεγάλως | κάι τὸ πᾶν ἔχει φόβον μέγαν. Δανιὴλ γερεὸς ἐδήλωςα τοῦτο | κ(αὶ) ἐκπεπλήρωκα λέγων· κ(αὶ) πάντες συναχθήσονται εἰς μίαν ὀι[κιαν] | ἤγων, εἰς τόπον ἕνα. ἐν, μηνὶ, ἑνῖ, καὶ ὁ φρονῶν οὐ φρονεῖ, ἃ | καὶ δῆ πρέπει και διάγωσι καὶ ἀςκεπῆ τόπω:—[1]

Ἐν δὲ τῷ φ. 219 β, ὅπερ καὶ αὐτὸ κατ' ἀρχὰς ἦτο ὅλως ἀπλήρωτον, γέγραπται: «Τοῦ *Ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου:* Διήγησις περὶ τοῦ δαίμονος».

Ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ τοῦ φ. 5α ἀναγινώσκομεν: *Cιλβέςρ^ου^ Ἰερ(ο)μο(νάχ)^ου^ τοῦ δέπω,* ὅστις πάντως εἶναι κτήτωρ τοῦ κώδικος. Ἐν δὲ τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 217β φέρεται: *⟨[16]50 ὀκτοβρί^ου^ εἰς τὰς 7 εἰς τὰ 6 ορες της νυκτός ἡμερα Β'⟩ Ἐκυμήθη ὁ παμφίλτατος κ(αὶ) ακριβός με ἀδελφ^ος^ σιλβεςρος Ἰερομόναχ(ος) κ(αὶ) ἡγοὺμ(εν)^ος^ κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς να...* τὰ λοιπὰ ἀπώλοντο ἅτε τοῦ σταχωτοῦ βαθύτερον κατενεγκόντος τὴν κοπίδα καὶ ἀποκόψαντος τὸ ἀκρότατον τῆς ᾤας ταύτης.

Ἐν τῇ κάτω ᾤᾳ τοῦ φ. 218α ἀπαντῶσι τὰ ἑξῆς σημειώματα:

1649 ἀυγούς^ου^ 29 | Ἐκυμύθ(η) ὁ δοῦλ^ος^ τοῦ θ(εο)ῦ γεώργι^ος^ ὁ κονταρει... | κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς να τονε ἀναπαυ(η) ἔνθα οἱ δικαιοι αναπαύωντε

1650 νοευρί^ου^ ςας 11 Ἐκυμυθ(η) ἡ δούλ(η) του Θ(εο)ῦ μαρί^α^ πρεσβυ[τέρα] | ὁ πεθερά με.

Ἐν φ. 218β ἀναγινώσκομεν: *χαῖρε δέσποινα μήτηρ τῆς ἐλεημοσύνης, ζωὴ, | γλυκύτης, καὶ ἐλπίδαμας, χαῖρε εἰσὲ κράζομεν | ἡμεῖς τὰ ἐξορισμένα ⟨σου⟩ παιδία τῆς εὔας. ἐις σὲ | ἀναςενάζομ(εν) κλέοντες, καὶ θρηνόντες εἰς τοῦτο | τὸ δακρυσμένον λαγκάδη. τὸ λοιπὸν μεσιτριάμ^ας^ | σρέψου εἰς ἡμᾶς τὰ ἐλεημονητικὰ σου ὀμάτια, | καὶ τὸν εὐλογημένον ἰησοῦν τὸν καρπὸν τῆς κοι|λίας σ^ου^ δῖξε μάς τονε ὕςερα ἀπὸ τοῦτον μας τόν | ξεχορισμὸν ὦ ἐλεημονήτρα, ὦ σπλαγχνική, ὦ | γλυκυ|τάτη, παρθένε μαρία:*[2]

---

[1] Οἱ ἀνωτέρω περὶ Κρήτης ἐπ' ὀνόματι *Δανιὴλ μοναχοῦ* χρησμοὶ παραβλητέοι πρὸς τοὺς ἐν τῷ κώδικι VI 22 τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης. (Πρβλ. *Κρουμβάχερ:* Ἱστορία τῆς Βυζαντηνῆς Λογοτεχνίας. Ἑλληνικὴ μετάφρασις *Γ. Σωτηριάδου* (ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μαρασλῆ) Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1900, σ. 447). — Ἐπίσης παραβλητέος πρὸς τὸν «*χρησμὸν Δανιὴλ μοναχοῦ περὶ τῆς Ἑπταλόφου καὶ περὶ τῆς νήσου Κρήτης....*» ἐν κώδικι I. E. 8 τῆς Biblioteca Nazionale τοῦ Πανόρμου (Πρβλ. E. Martini: Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle Biblioteche Italiane. Vol. I. Parte I. Milano 1893, σ. 63).

[2] Πρβλ. *Νίκου Ἀ. Βέη:* Ἔκθεσις παλαιογραφικῆς καὶ ἱστοριοδιφικῆς ἐκδρομῆς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων, ἔνθ' ἀνωτέρω, σ. 240.

Καὶ ἕπονται τὰ ἑξῆς σημειώματα :

† 1648 μαΐου 22 ἡμέρ(α) β^{α} ὥρ(αις) 4 τῆς ἡμέρ(ας) | ἐκοιμήθ(η) ὁ δοῦλος τοῦ Θ(εο)ῦ γεώργιος 'Ιερέ(ας) ὁ δέκος ἀξάδελφος μου πρῶτος, | κ(αὶ) ἐνταφιάσηκ(ε) εἰς τὴν χῶραν εἰς τὴν μπάναγίαν τὴν φανερωμέν(ην) κ(ύριο)ς ὁ Θ(εὸ)ς | νὰ τὸν ἀναπαύσ(η) ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπάβονται — — —

1648 μαΐου ιϛ' τζῆ εὐτα ὥρ(αις) τῆς ἡμερ(ας) β^{α} ἡμέρ(α) | εὐγῆκ(ε) ὁ μακαρήτ(η)ς ὁ νικολάκ(η)ς ὁ τζηληκαρδὶς ὁ σὰν βεντουργιέρης εἰς τὸν | κάμπον μὲ πολλοὺς σιντρόφους κ(αὶ) ἐπῆρανε τὴν τρηντζέραν τῶν | τουρκῶν κ(αὶ) τοῦτος τὸς ἐπηρ(ε) τὴν μπαντιέραν τος | κ(αὶ) ἐκεῖ ἐσκοτώθηκ(ε) | μὲ διὸ μπαλοτίαις κ(αὶ) ἐκόψανε τὴν κεφαλὴν τε οἱ τούρκ(οι) κ(αὶ) ἐπῆραν την | κ(αὶ) ἐνταφιάσηκ(ε) εἰς τὸ κασσὶ εἰς τὴν κεραμανολήτησα κ(αὶ) ὁ Θ(εὸ)ς . . . κλ. κλ.

'Εν φ. 219α ἀπαντῶσι τάδε :

† τζῆ 1648 Ιαννουαρ' 2 ἐρεηςράρισ(α) εἰς τὴν γκατζελαρεί(αν) τοῦ δουκὸς τὸν νταρε τζέβερε τοῦ ἀφέντ(η) ντοτοῦ λουράντ(η;) ὁκ(ε) ἦκαν(ε) ἀφέντ(η)ς καπετα— — —

962	μεγάλος ὁ ἔμος κ(αὶ) ἤπεψα τὸ αοὐτεντίκο εἰς τὴν βενετεί[αν]	
748	τοῦ αὐτοῦ ντοτοῦ δηὰ τάδου	
1700	—κατᵒⁿ (;) τὰ ωο [=870] τὸν σπιτί(ων).	

Καὶ κατωτέρω :

ἤδοκα τοῦ ἀφέντ(η) τοῦ προδικαδοῦ(ρ)(ο) τοῦ βλάχο | ντεσε(νια) ⟨ὀκτὼ⟩ εὐτῆ

— ἀντωνίου κεφαλὴ τοῦ δαμασκη(νοῦ)

— γεράσιμ(ος) καβαλάρης σὸ λεονταῦ(ι)

— ἐλευθέριος ἐκι θρόνου

— ἡ κοίμησις τοῦ Χρ(ιστ)οῦ

— θεόδορ(ος) ςρατηλάτης ὁλόρθος

— κωνςαντῖ(νος) κ(αὶ) ἐλένη

— αντώνιος κ(αὶ) νικόλαος κ(αὶ) ςέφανος

ἤδωκα τε κ(ατέ)ρα τε Βασὰλου ε[να] ντεσένιο τον 'Ιωσὴφ τὸν υμν[φδὸν]

† 1648 αὐγοσ(ε) 12 ἡμέρ(α) Σαβάτ(ο) διὸ ὥρες να ξημερωσ(η) | ἐκοιμήθ(η) ⟨ὁ γεώργ(η)ς⟩ ὁ κωνςαντ(ῆ)ς πελεκάνος κ(αὶ) [ἐ]φῆκ(ε) | τὸ κάρτο του πρᾶμα σὸ μοναζ(η)ρ(ι) τὸ βροντησι

'Εν φ. 229α γέγραπται χειρὶ τοῦ XVIII αἰῶνος : *Δαμηανε 'Ιερωμοναχε* ὅστις βεβαίως ὑπῆρξε κτήτωρ τοῦ κώδικος.

'Ο κῶδιξ ἔχει γραφὴ μετὰ περισσῆς ἐπιμελείας. 'Εν αὐτῷ ἀφθονοῦσι τὰ ἐρυθρόγραφα ἀρχικὰ γράμματα, πολλὰ δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἐπίτιτλα κοσμήματα, μικρὰ καὶ μεγάλα. 'Η δὲ στάχωσις εἶναι ἐκ ξυλίνων πινακίδων ἐπικεκαλυμμένων διὰ βυσσινόχρου βύρσης φερούσης ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα.

7.

Χάρτης. Διαστ. 0,215×0,16. Αἰὼν XVIII. Φ. 156.

α' Ἀνθολόγιον σὺν Θεῷ ἁγίῳ πλουσιώτατον περιέχον πάντων τῶν

ἑορτῶν καὶ ἑτέρων διαφόρων ἁγίων ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς ἤτοι τοῦ νέου ἔτους καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Στυλίτου· καλλωπισθὲν δὲ καὶ διορθωθὲν παρὰ τοῦ μουσικωτάτου $\bar{α}$ψάλτου [= Πρωτοψάλτου] κυρίου κὺρ **Χρυσάφου τοῦ νέου** μικρὸν δὲ παρὰ τοῦ μουσικωτάτου Ἀρχιερέως κὺρ **Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν.** Ἔτι περιέχον καὶ τὸ τριῴδιον ὁμοῦ μὲ τοὺς κανόνας τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τὸ πεντηκοστάριον....»

Μετὰ φωνῶν. Ἀτελές. Ἐν φ. 1α σημειοῦται: *εἰς τοὺς ͵αψξβ´: ἐν μηνὶ μαρ-|τίῳ κς´: ἐδέθη τὸ παρὸν στοιχιράριον ὑπὸ χειρὸς τοῦ | παπᾶ σπίλλια ἀπὸ τὴν κού|τελην*[1], *καί οἱ ἔχοντες εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ :~*

Τὰ φ. 16—76 εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου ἄγραφα, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα ἐν τέλει τοῦ κώδικος, ἅτινα δὲν συνυπελόγισα τοῖς ἠριθμημένοις 156.

Ἡ στάχωσις ἀποτελεῖται ἐκ δρυΐνων πινακίδων ἐπικεκαλυμμένων διὰ βύρσης ἐχούσης ἁπλᾶ ἔντυπα κοσμήματα καὶ δερματίνους θηλυκωτῆρας μετὰ μεταλλικῶν ἀγκιστρίων.

8.

Χάρτης. Διαστ. 0,18×0,135. Αἰὼν XVIII. Φ. 24.

Εὐχαὶ τοῦ Ἁγιασμοῦ.

Ἐν τέλει, φ. 21α, γέγραπται: *Τό παρὸν βιβλίον ὀνομαζόμενον ἁγιασματάριον | ἐτελειώθη εἰς τοὺς: ͵αψν´ηω:. ὀκτωβρίου: κγη. ἡμέ|ρα παρασκευῆ, ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ νικολάου | σκιαδόπουλε ἀπὸ χώρας σωποτοῦ. κάι ὅσοι τὸ ἀναγινώσκε(αι) ἔυχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.*

Ἐν τῷ φ 24α γέγραπται ἐπιστολὴ ἀδήλου πρὸς ἄδηλον φέρουσα χρονολογίαν ͵αψνηφ, ἐν ᾗ ἀναφέρεται ὅτι ... *ἀκρίβεια.... [και] θανατικό...»* ἐμάστιζε τότε τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ κῶδιξ διεφθάρη ἱκανῶς ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Περιβάλλεται δὲ ὑπὸ μελαίνης διφθέρας ἐξηρθρωμένης.

9.

Χάρτης. Διαστ. 0,275×0,20. Αἰὼν XVI. Φ. 24.

1 (φ. 1α) Ἀκέφαλον.

Τελ.: ... *ἄς ἐρχόμεςεν εἴς τὴν ... ἐκκλῖσῖαν μέ τὴν ἀγάπην, νὰ εὐχαριςοῦσώμεν τῷ χ(ρις)ῷ· ἄς δακρίσωμεν ἐλέημοσύνην· ἄς πιήσώμεν ἱνὰ ςεφανῶθώμεν· καί ὕλέος εὑρώμεν τὸν γέννηθέντα χ(ριςὸ)ν καὶ τὴν ὑπὲραγῖαν αὐτοῦ μ(ητέ)ρα τ.ὴν)*

---

[1] Χωρίον τοῦ δήμου Λαπαθῶν.

τὴν θ(εοτό)κον τὴν μεσίτριαν τοῦ κοσμυ καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανων, ἀξιωθῶμεν χάριτι τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ ᾧ ἡ δόξα καὶ τό κράτος

2 (φ. 9α) Ἀκέφαλον.

Ἀρχ.: . . . *λειπεῖ· ὅτι ἂν δὲν τὸν δώσωμεν ἡμεῖς ἀφορμὴν ζ τ(ὴν) ὄρεξίν μας, αὐτὸς δύναμι δὲν ἔχι νὰ κάμει τό θελήμά του· ὥσπερ ποιοῦσιν, καὶ οἱ πονηροὶ ἄν(θρωπ)οι. . . .*

3 (φ 18α) «Περὶ τοῦ ὁσίου ὁποῦ ἐδίδαξεν ἄγγελος Κυρίου καὶ ἔδειξεν τὰ ἐπεθύμα μαθεῖ[ν] λόγος . . .»

Κολοβόν. Ἀρχ.: Πορευόμενος ποτὲ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἠκολούθησέ μοι ἄγγελος Κυρίου καὶ εἶπε μοι εὐλόγησον πάτερ ἅγιε, ἐγὼ δὲ λογισάμενος, ὅτι μοναχὸς ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐρήμου στραφεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπον ὁ Θεὸς συγχωρήσῃ σε τέκνον. . . . .

Τελ.: . . Παρακαλῶ σε εἰπὲ ἡμῖν καὶ τοῦτο ποία προσευχὴ ἁρμόζει τῷ μοναχῷ καὶ εἶπε μοι ὁ ἄγγελος ἐὰν ἐστὶν γραμματοφόρος ὁ ἄνθρωπος ἤγουν τοῦ Δαβὶδ οἱ ψαλμοί. . . .

Ὁ κῶδιξ γέγραπται ἐπιμελῶς· ἡ γραφὴ αὐτοῦ εἶναι ἀρχαιοτέρα τῶν χρόνων καθ' οὓς πράγματι ἐγράφη· ἀλλὰ μετ' ἀνορθογραφιῶν περισσῶν καὶ φρικτῶν. Ὑγρασία καὶ στάγματα ἐλαίου καὶ ἄλλαι ἐπήρειαι κατέστρεψαν τὸ χειρόγραφον καὶ ἰδίως ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἄνω δεξιᾷ γωνίᾳ. Τῶν φ. 1—3 μόλις μικρὸν μέρος σώζεται.

Ἐν φ. 18α ἀπαντᾷ πολύχρωμον ἐπίτιτλον κόσμημα καὶ κεφαλαῖον Π διὰ πολλῶν ὡσαύτως μελανῶν πεποικιλμένον.

Περιβάλλει τὸν κώδικα ἐφθαρμένη μέλαινα διφθέρα, ἐφ' ἧς διακρίνονται ἔντυπά τινα ἁπλᾶ κοσμήματα.

10.

Χάρτης Διαστ. 0,14×0,195 Αἰὼν XVIII Φ. 13.

Ἀκολουθία Ἁγ. Νικολάου τοῦ Νέου [τοῦ ἐν Βουνένῃ][1].

Ψάλλεται τῇ ἐνάτῃ Μαΐου.

Εἶναι ἐλλιπὴς μεταξὺ τῶν φ. 8 καὶ 9 καὶ κολοβὴ ἄγνωστον κατὰ πόσα φύλλα.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ βίου τοῦ μεγαλομάρτυρος ἐλλείπει. Ἄρχεται τὸ σῳζόμενον

---

[1] Περὶ ταύτης ἰδὲ *Ν. Ι. Γιαννοπούλου*: «Βίος ἁγίου Νικολάου τοῦ Νέου καὶ ἡ Βουνένη τῆς Θεσσαλίας». Ἐν «Νεολόγου Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει» Τόμ. Γ' (1894) σ. 698-700, 715-717, 738-740, 746.—Πρὸς τούτοις ἰδὲ *Δ. Ι. Σταΐκου* «Ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ἡ Βουνένη τῆς Θεσσαλίας». Ἐν τῷ «Προμηθεῖ» τοῦ Βόλου, Τόμ. Γ' (1891) σ. 247-251.

ἐν τῷ χειρογράφῳ μέρος ὡς ἑξῆς : ... ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἔστειλεν ὁρισμοὺς εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὅλην, καὶ ἦλθασιν οἱ τοπάρχαι μὲ τὰ στρατεύματα· μὲ τοὺς ὁποίους ἦτο καὶ ὁ θαυμαστὸς Νικόλαος μὲ τοὺς ὑπηκόους του ....—Τελ.: λέγοντές του νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ προσκυνήσῃ τὰ εἴδωλα· αὐτὸς δὲ τοὺς ἀπεκρίνετο ἄφοβα καὶ τοὺς ὕβριζε λέγοντας· θηριόγνωμοι καὶ....

11.

Χάρτης. Διαστ. 0,29×0,205. Αἰὼν XVIII-XIX. Φ. 70.

Κῶδιξ Μονῆς Ἁγ. Θεοδώρων.

Ἔχουσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς, τοῦ μέσου καὶ τοῦ τέλους ἱκανὰ φύλλα ἀποσπασθῆ. Ἀντιγράφω ἐξ αὐτοῦ τὰ κατωτέρω εἰς τὴν Μονὴν ἀφορῶντα σημειώματα:

Φ. 59β. *17 24 ἐκτήσαμαι την τήν | ἐκλισία· ηγεμενεύώντος τοῦ οσιωτάτε σιμεών μοναχού | κ(αι) τῶν ἐπιλήπων πατέρων κάθὼς εἶναι γραμένοι κ(αὶ) ἔξό | δάκαμαι γρ[όσια] 800.*

Τῷ 1724 φαίνεται ὅτι ἤρξατο ἡ ἀνακαίνισις τῆς ἐκκλησίας, τῷ δὲ 1743 ὅτι ἔληξε καθ' ὅλου.

Φ. 13β. *Ιγοὑμενεύωντος τοῦ πανοσιωτάτε Κυρὶε κύρ | Ιακώβε ἔκ κόμης ἄγιον βλάσι*[1] *| ἐφθηάσαμαι τό θημιατόν ἀσιμένιο γρ[όσια] 111 | κ(αἰ) ἐνα περιζώνιον.*

Φ. 14α. *1799 ἀυγούςε 20 | ἐκτήσαμε τὴν νεροτριβή κ(αὶ) ἐξοδεύςαμαι ναπτού τη ἄσπρα μόναχά γρ[όσια] 878 π[αράδες] 30.*

Φ. 14α. *κ(αὶ) εἰς τοῦς 18002 νόευρίε 10 ἔπῆραμάι | τό γήνέκηον χάνη γρόσια τῶν ἀρθημῶν 2000 | ήτή χηλίαδαις δύω κ(αί) διά τό ταπεί· γρ[όσια] 250.*— Πρβλ. κῶδιξ 22 σ. 97.

Φ. 14α. *1805 ἡγεμενευώντος τοῦ πανοσιωτάτε κυρίε | Ιάκώβε ἐφθηάσαμαι κετήα δύω ἀσιμένηα | κ(αἰ) ςαυροῦς τρεῖς τοὺς ὀπεῖες τοῦς ἐσμαλτόσαμαι φλορία 10 κ(αὶ) εξοδεύσαμαι φθηαςηκά | γρ[όσια] 800 κ(αὶ) τό ἀσίμη ὅλον τοῦ μοναςειρίε | κ(αἰ) εἰς τόν ἴδη[ον] κερόν ἀπό τοῦς ἠδήες μαςόρες ἀγο|ράσαμαι ἐνα κετί ἀσημένιον μέ ἄγια λήψανα γρ[όσια] 650 κ(ἀι) τό ἐκαλοπἰσαμαι ημεῖς | ἀκόμα φλορία 2 κ(αὶ) τοῦς ἄγίες ἀπομέσα | κ(αἰ) ἐνα περιζώνιον δράμια 41».*—Πρβλ. κῶδιξ 22 σ. 85.

Φ. 26α. *1797 σεπτεμβρίε 16 Ἰγούμένευσα ἐγώ ὁ Ιάκωβος | κ(αὶ) κάνο θύμήσην ὅ τί γραψήματα τήχεν τόσον ξεφώνισαις ῶσάν κ(αί) | πρώθεσαις.*

Φ. 29α. *1801 πάτρα ἀπριλήε 28 ἀγοράσαμαι | τό απίτη εἰς τήν χαλαντρίτζα*[2]*....*

Φ. 32β. *1806 | ἔλαβαμαι το ἄγιον λήψανον τοῦ ἀγίε Θεοδώρε τοῦ ςρατηλάτε ἐκ τοῦ κύρ γαβρηἰλ, ἀπο τό μέγα σπήλεον.....*

Φ. 67β. *1763 : Ἰαννεαρίε 28 :..... γράφομεν τὸ πρᾶγμα τὸ ὅσο εὐρίσκεται εἰς τὸ μανα-|ςήρι.....*

---

[1] Χωρίον τοῦ δήμου Λαπαθῶν, *Βλασία* τανῦν συνηθέστερον λεγόμενον.

[2] Χωρίον τοῦ δήμου Φαρῶν.

Φ. 68β. *1763: φευρουαρίε 28: ἰδοὺ γράφομεν τὸ πρᾶγμα | τοῦ μοναςηρίε εἰς ἐνθύμησιν....*

νόμος ἁγιορίτικος	*1*	(φ. 69α)	
νομος δεύτὲρος	*1*	*κυριακοδρόμι*	*1*
νομοκάνονας	*1*	*παράδεισος νέος*	*1*
ευἀγγέλια μεγάλα	*4*	*ἁμαρτωλῶν σωτηρία*	*1*
τετραευαγγέλια	*4*	*ἐκλόγιον*	*1*
μηναῖα	*12*	*καλοκαιριναῖς*	*2*
ἀνθολόγια	*5*	*βυβλία τοῦ κλίμακος*	*2*
τύπικά	*2*	*τοῦ ἐφραὶμ τοῦ σύρε βιβλία*	*2*
πεντικοςάρια	*2*	*μαργαρίτης*	*1*
τριώδια	*2*	*συναξαριςὴς*	*1*
παρακλητική	*1*		
δαμασκηνοὶ	*2*		
θησαυρός	*1*		

Ἐν τῷ κώδικι ἀναφέρονται αἱ κατωτέρω ἀναγραφόμεναι πόλεις καὶ χωρία. Παρ' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν σημειῶ καὶ τὸν δῆμον εἰς ὃν ὑπάγεται καὶ τὰς χρονολογίας καθ' ἃς ἀναφέρεται μετ' ἀκριβοῦς παραπομπῆς εἰς τὰ φύλλα τοῦ κώδικος. Ἐκ τῶν προτέρων δὲ δηλῶ ὅτι ἀναγράφω τὰ ὀνόματα τῶν χωρίων καὶ πόλεων καθ' οὓς τύπους φέρονται ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Ἀγρίδι Ἀροανείας τῷ 1766 (φ. 70β), τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 33α), καὶ τῷ 1829 (φ. 34α) — *Αἰβλάσης* Λαπαθῶν τῷ 1806 (φ. 33α) — *Ἀλέσταινα* Ψωφίδος τῷ 1832 (φ. 38α) — *Ἀναστάσοβα* Ἀροανείας τῷ 1736 (φ. 60β), τῷ 1868 (φ. 68α), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1802 (φ. 30α), τῷ 1826 (φ. 39β), τῷ 1828 (φ. 34α) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β) — *Ἀνικόλα* Κλειτορίας τῷ 1828 (φ. 33β) — *Ἄρμπουνα* Κλειτορίας τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1805 (φ. 32α) — *Βάχλια* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1829 (φ. 38β) — *Βελιμάχη* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1767 (φ. 66β), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1828 (φ. 33β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β) — *Βερσίτζι* Ψωφίδος τῷ 1738 (φ. 61α), τῷ 1802 φ. 30α), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1804 (φ. 31β) — *Βυδιάκι* Θελπούσης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Βυζίτζι* Τροπαίων τῷ 1803 (φ. 3α καὶ 30β) καὶ τῷ 1831 (φ. 13α) — *Βυσωκὰ* Καλαβρύτων τῷ 1800 (φ. 28α) — *Γαστούνη* Ἤλιδος τῷ 1792 (φ. 21β), τῷ 1793 (φ. 2β) καὶ τῷ 1819 (φ. 61β) — *Γεράκη* Ἤλιδος τῷ 1800 (φ, 28α) — *Γκέρμπεση* Λαπαθῶν τῷ 1828 (φ. 33β) — *Δερβιτζελεπή* Ἤλιδος τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1803 (φ. 31α) — *Δεσινὸ* Ἀροανείας τῷ 1829 (φ. 34β) — *Διακοπτὸ* Βουρῶν τῷ 1830 (φ. 36α) — *Λίβρεαζα* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1803 (φ. 31α', τῷ 1804 (φ. 31β) καὶ τῷ 1829 (φ. 38β) — *Ἴσαρη* Φαρῶν τῷ 1801 (φ. 29α) — *Καλάβρυτα* τῷ 1803 (φ. 31α), τῷ 1804 (φ. 32β), τῷ 1828 (φ. 33β), τῷ 1830 (φ. 35β) καὶ τῷ

1831 (φ. 36β)—*Καλίτζα*[1] τῷ 1793 (φ. 2β), τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1801 (φ. 28β), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1805 (φ. 32α)—*Κανκάδη* Βουπρασίων τῷ 1798 (φ. 27α)—*Κάνταλο* Καλλιφωνίας τῷ 1797 (φ. 26α)—*Κάλανο* Φαρῶν τῷ 1803 (φ. 31α)—*Καρδαρίτζι* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1838 (φ. 12α)—*Καρνέση* Κλειτορίας τῷ 1736 (φ. 39β), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1805 (φ. 32α) καὶ τῷ 1828 (φ. 33β)—*Καστέλλι* Κλειτορίας τῷ 1729 (φ. 59α), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1815 (φ. 61β) καὶ τῷ 1831 (φ. 36β)—*Κερπινὴ* τῷ 1775 (φ. 1β), τῷ 1785 (φ. 1β), τῷ 1792 (φ. 1β), τῷ 1794 (φ. 2β), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1801 (φ. 28β), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 32β καὶ 33α), τῷ 1824 (φ. 34β) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β)—*Κέρτεζη* Καλλιφωνίας τῷ 1740 (φ. 60β), τῷ 1790 (φ. 2α), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1803 (φ. 31β), τῷ 1806 (φ. 32β), τῷ 1812 (φ. 38α), τῷ 1824 (φ. 35α), τῷ 1825 (φ. 3α), τῷ 1828 (φ. 33β), τῷ 1829 (φ. 34β)—*Κλείτορα* Κλείτορος τῷ 1802 (φ. 29β), τῷ 1805 (φ. 32α) καὶ τῷ 1829 (φ. 34α)—*Κόκοβα* Λευκασίου τῷ 1795 (φ. 3α), τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1831 (φ. 36β)—*Κούβελο* τῷ 1831 (φ. 13α).—*Κούτελη* Λαπαθῶν τῷ 1799 (φ. 27β), τῷ 1800 (φ. 28α) καὶ τῷ 1803 (φ. 31β)—*Κοντοβάζαινα* Ἐλευσῖνος τῆς Ἀρκαδικῆς τῷ 1765 (φ. 69α) καὶ τῷ 1802 (φ. 30α).—*Κραστικοὶ* Καλαβρύτων τῷ 1802 (φ. 30α)—*Κρινόφυτα* Λευκασίου τῷ 1802 (φ. 29β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β)—*Λαγανὰ* Πηνειίων τῷ 1797 (φ. 26α)—*Λαπάτα* Λαπαθῶν τῷ 1802 (φ. 29β)—*Λάτικα*[2] τῷ 1767 (φ. 66β)—*Λειβάρζι* Ψωφίδος τῷ 1827 (φ. 33α καὶ 33β) καὶ *Λειβάρτζι* τῷ 1802 (φ. 30α), τῷ 1803 (φ. 30β) καὶ τῷ 1806 φ. 32α)—*Λεχούρι* Ψωφίδος τῷ 1827 (φ. 33β) καὶ τῷ 1831 (φ, 36β)—*Λυκούρια* Λευκασίου τῷ 1795 (φ. 3α)—*Μάζι* Κλειτορίας τῷ 1820 (φ. 38β) καὶ τῷ 1829 (φ. 34β)—*Μαμαλούκα* Παΐων τῷ 1797 (φ. 26β) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β)—*Μάτζενο* (;) Φαρῶν τῷ 1768 (φ. 68α)—*Μοστίτζι* Κλειτορίας τῷ 1725 (φ. 59α), τῷ 1794 (φ. 2β), τῷ 1797 (φ. 26α), τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1806 (φ. 32β)—*Μουσουλῆ* Ἤλιδος τῷ 1801 (φ. 28β)—*Μπάρτζελι* τῷ 1797 (φ. 26β) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β)—*Μπεσερὲ* Πηνειίων τῷ 1803 (φ. 31α)—*Νάσια* Παΐων τῷ 1801 (φ. 28β) καὶ τῷ 1830 (φ. 35β)—*Π. Πάτραι* τῷ 1796 (φ. 25β), τῷ 1800 (φ. 28α), τῷ 1801 (φ 29α), τῷ 1803 (φ. 31α), τῷ 1806 (φ. 32β) καὶ τῷ 1828 (φ. 34α)—*Πάτρα* τῷ 1824 (φ. 38α)—

---

[1] Ὁ κῶδιξ (φ. 3α) λέγει «*Καλίτζα Γαστούνης*». Ἀλλὰ τανῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ὑπάρχει χωρίον ἐν τῷ δήμῳ Ἤλιδος, οὗ πρωτεύουσα ἡ Γαστούνη, οὔτε εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν δήμους. Ὁ κῶδιξ (ἔνθ' ἀνωτέρω) ἀναφέρει καὶ δύο τοπωνυμίας τῆς περιοχῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίου: «*Μαθθῖκα ἀλώνια*» καὶ «*Κυδωνιά*».

[2] Προφανῶς παροικία—ἀγνοῶ ποῦ ἀκριβῶς—ἐκ τοῦ χωρίου *Λάτα* τοῦ δήμου Πηνειίων.

Πεντένι Τριπόλεως τῷ 1824 (φ. 33α) — *Πέτα* Δύμης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Προστοβίτζα* Τριταίας τῷ 1822 (φ. 33β) — *Πύργος* Λετρίνων τῷ 1789 (φ. 24β) καὶ τῷ 1804 (φ. 31β) — *Ῥάχες* Θελπούσης τῷ 1801 (φ. 28β) — *Ῥεκούνι* Λαγκαδίων τῷ 1802 (φ. 29β) — *Ῥωγοὶ* Κερπινῆς τῷ 1801 (φ. 28α), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1805 (φ. 32α), τῷ 1806 (φ. 32β καὶ 33α) καὶ *Ῥωοὶ* τῷ 1790 καὶ 1792 (φ. 2α) — *Σαβανοὺς* Καλλιφωνίας τῷ 1742 (φ. 61α), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1799 (φ. 27β), τῷ 1803 (φ. 30β), τῷ 1827 (φ. 33β), τῷ 1829 (φ. 35β) καὶ τῷ 1830 (φ. 36α) — *Σκούπι* Παίων τῷ 1798 (φ. 27α) καὶ τῷ 1803 (φ. 13α) — *Σόλος* Νωνάκριδος τῷ 1806 (φ. 32β) — *Σοπωτὸν* Ἀροανείας τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1798 (φ. 27α), τῷ 1801 (φ. 29α), τῷ 1802 (φ. 29β), τῷ 1803 (φ. 30β), τῷ 1804 (φ. 31β), τῷ 1824 (φ. 61β), τῷ 1827 (φ. 33β) καὶ 1829 (φ. 34β) — *Σουδενὰ* τῷ 1824 (φ. 35α), τῷ 1827 (φ. 33α) καὶ τῷ 1829 (φ. 33β) — *Σπάθαρι* Τροπαίων (φ. 3α) — *Στρέζοβα* Παίων τῷ 1797 (φ. 26β), τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1806 (φ. 33α) — *Στρέφη* Ὀλυμπίων τῷ 1801 (φ. 28β) — *Συργιαμάκο* τῷ 1806 (φ. 3β) — *Συρμπάνη* Καλλιφωνίας τῷ 1725 (φ. 60α), τῷ 1727 (φ. 60α), τῷ 1797 (φ. 26α) καὶ τῷ 1802 (φ. 29β καὶ 30α) — *Τζαροῦχλα* Νωνάκριδος τῷ 1801 (φ. 29α) καὶ τῷ 1812 (φ. 61β) — *Τζάτουνα* τῷ 1831 (φ. 13α) — *Τζερνωτᾶ* Λευκασίου τῷ 1827 (φ. 33α) — *Τοπόριστα* Κλείτορος τῷ 1797 (φ. 26α) — *Τριπολιτζᾶ* τῷ 1799 (φ. 27α) καὶ τῷ 1824 (φ. 33α) καὶ *Τροπολιτζᾶ* τῷ 1792 (φ. 2α) — *Φίλια* Λευκασίου τῷ 1806 (φ. 32α καὶ 33α) — *Φλάμπουρα* Λαπαθῶν τῷ 1800 (φ. 28α) — *Φτέρη* τῷ 1831 (φ. 36α) — *Χουτοῦζα* Νάσων τῷ 1789 (φ. 1α) — *Χώρα* τῷ 1802 (φ. 30α).

Ὁ κῶδιξ εἶναι ἀστάχωτος.

12

Χάρτης. Διαστ. 0,145×0,202. Αἰὼν XVIII. Φ. 32.

Ἀγαπητοῦ Διακόνου Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν τῷ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ.

Συνοδεύεται ὑπὸ διαστίχου πραγματικῆς ἑρμηνείας. Ἐν τέλει, φ. 31α, ἀναγινώσκομεν: *Τέλος Ἐκθέσεως παραινετικῆς* | *Ἀγαπητοῦ διακόνου, πρὸς Ἰησιανὸν τὸν Καίσαρα*|, *ἥτις παρ' Ἕλλησι, βα|σιλικὴ ὀνομάζετ(αι)* | *σχέδη*:

Ἐν φ. 2α γέγραπται: *κ(αὶ) τῷ δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις Γεωργίῳ παπᾶ δημητρί*°. Μεταγενεστέρα ὅμως χεὶρ τὸ μέν: *τῷ δὲ* μετέγραψεν εἰς: *τὸ δὲ*, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ κτήτορος ἐμελάνωσε καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ἔγραψε δι' ὠχροτέρου μέλανος: *χρυσάνθῳ Ἱεροδ[ιακόνου]*. Καὶ ἐν τῷ φ. 16 ἀναγινώσκομεν: *καὶ τῷ δὲ σὺν τοῖς αλλοις χρύσαν|θῳ Ἱεροδιακονω.*

Ἐν φ. 4α ἐπίτιτλόν τι κόσμημα καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ: *1744 ἐν μηνὶ Μαΐῳ 28 = ἄρχησα*; *τὸ παρὸν, κ(αὶ) ἔχω εἰς μνήμην.*

Τὰ φ. 26—3α καὶ 31β—33α τελείως ἄγραφα. Μεταξὺ τῶν φ. 31 καὶ 32 ἀπεκόπησαν δύο φύλλα, ὡς εἰκάζω, ἄγραφα.

Περιβάλλεται τὸ χειρόγραφον διὰ περιβλήματος ἐκ παχέος στιλπνοῦ χάρτου.

13

Χάρτης. Διαστ. 0,31×0,215. Αἰῶν XIX. Φ. 35.

«Βιβλίον καθολικόν, ἐν ᾧ ἐγγράφονται, αἱ ἱεραὶ ἐκφωνήσεις, τῆς Ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, Τήρωνος καὶ Στρατηλάτου· βιβλιοδετηθὲν παρὰ τῶν ἤδη διατελούντων, καὶ μοναζόντων ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ πατέρων καὶ παρὰ τοῦ καθηγουμένου κυρίου Φιλοθέου Ῥοδιάδου· καὶ οἵτινες ἱερομόναχοι ὑπάρχωσιν ἐφημέριοι εἰς τὴν μονὴν ταύτην εἶναι εἰς χρέος νὰ μνημονεύουσιν συνεχῶς τὰ ὀνόματα τῆς παρούσης ταύτης ἐκφωνήσεως· οἵτινες καὶ παρακαλοῦνται αὐτοὺς νὰ μὴν τὰ ἀμελοῦν, ἀλλὰ νὰ τὰ μνημονεύουσιν ἐπιμελῶς, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ὄρθρου, τῆς λειτουργίας καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ».

Ἕπεται ἡ ὑπογραφή: *Ὁ ἐλάχιστος Φιλόθεος Ῥοδιάδης*. Καὶ πάλιν ἐν φ. 3α ἀναγινώσκομεν: *«Ἡ παροῦσα Ἱερὰ ἐκφώνησις, ὑπάρχει τῆς Ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων, ἐν ᾗ καταγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν πρὸς μνημόσυνόν των αἰώνιον. Ἀμήν. Ἡ ὁποία ἀνεκαινίσθη κατὰ τὰ 18[illegible]0 διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Φιλοθέου Ῥοδιάδου, καὶ ἡγουμένου τῆς μονῆς ταύτης καὶ ἐκ κώμης Ἀγριδίου. Παρακαλοῦντες τοὺς ἀναγινώσκοντας τὴν παροῦσαν ἁγίους ἐφημερίους νὰ δέωνται καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ».*

Ἀμφότεραι αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἶναι ἐντὸς πλαισιωμάτων.

Τὰ ἐκφωνούμενα ὀνόματα εἰσὶ κατατεταγμένα ὡς ἑξῆς:

1 (φ. 4α) Τῶν ἀρχιερέων.
2 (φ. 4α) Τῶν ἱερομονάχων τῆς Μονῆς.
3 (φ. 4β) Τῶν μοναχῶν τῆς Μονῆς.
4 (φ. 4β) Τῶν προσκυνητῶν.
5 (φ. 5α) Τῶν γονέων τῶν πατέρων.
6 (φ. 5β) Τῶν ἱερομονάχων.
7 (φ. 5β) Τῶν μοναχῶν.
8 (φ. 6α) Τῶν ἱερέων.
9 (φ. 6β) Τῶν πρεσβυτέρων.
10 (φ. 7α) Τῶν μοναζουσῶν.
11 (φ. 7β) Τῶν κοσμικῶν ἀνδρῶν τε γυναικῶν.

Τῶν τελευταίων τὰ κατὰ τὸ τέλος ἐγράφησαν σχεδὸν ἐν τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς χρόνοις.

Ἐν φ. 35α σημείωμα ὑπὸ χρονολογίαν: 1822. Αὐγούστου 20, καθ' ὃ *ἀφιέρωσε ὁ κὺρ ἀνδρέας τζέρτος | ἀπὸ πάτραν, εἰς τὸ μοναστῆρι τῶν ἁγίων Θεοδώρων, ἀπὸ τὰ χω|ράφια ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τὰ πατρικά τε, εἰς σίνορον | περιβόλας, τὸ μέρος τό πισωχώραφον, τὸ ἀπάνω μέρος στρέμ|ματα πέντε*...

Ὁ κῶδιξ εἶναι πλουσιώτατον μνημεῖον βαπτιστικῶν ὀνομάτων, ἐξ ὧν ἐσταχυολόγησα τὰ ἤδη ἐκλελοιπότα ἢ ἀσυνήθη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ἅτινα καὶ παραθέτω:

Α' Βαπτιστικὰ γυναικῶν.

Ἀγάθω (φ. 14β), ***Ἀγόρω*** (φ. 16β), ***Ἀκριβὴ*** (φ. 5α, 11β δίς, 12β), ***Ἀλοφάντω*** (φ. 12α, 12β τρίς, 15α), ***Ἀνδριάνα*** (φ. 12β), ***Ἀνθίτζα*** (φ. 13β, 14β, 15β, 16α), ***Ἀργύρω*** (φ. 12α), ***Ἀρετὴ*** (φ. 5α, 7β, 12α), ***Ἀρχοντοῦλα*** (φ. 11α), ***Ἀρχόντω*** (φ. 5α, 13α, 13β), ***Ἀστέρω*** (φ. 5α), ***Αὐγοῦστα*** (φ. 12α), ***Ἀφένδρω*** (φ. 12α), ***Βαλσάμω*** (φ. 8β), ***Βαρσάμω*** (φ. 15α), ***Βελλιώτα*** (φ. 7β, 12β, 15β), ***Βελούδω*** (φ. 11α), ***Βενέτα*** (φ. 9α, 11β, 14α), ***Βενετζιάνα*** (φ. 7β, 9α, 11α, 11β δίς, 12α, 13α, 15α), ***Βενέτω*** (φ. 8β, 10β, 11β, 15α), ***Βιελέτα*** (φ. 11β), ***Βιολέτα*** (φ. 13α, 13β, 14α), ***Γαλανὴ*** (φ. 11β), ***Γαλάτω*** (φ. 11β), ***Γαρουφαλιὰ*** (φ. 8α), ***Γαρούφω*** (φ. 7β, 8β, 11α, 12α δίς, 13β, 14α), ***Γκόλφω*** (φ. 11β), ***Διαμαντοῦλα*** (φ: 11α), ***Διαμάντω*** (φ. 8α, 11α, 11β τρίς, 12β, 14α), ***Δροσερὴ*** (φ. 9α, 12α), ***Ζαχάρω*** (φ. 8α δίς, 15α), ***Ζωγράφω*** (φ. 8β, 14α), ***Καλομοίρα*** (φ. 11β δίς, 12β, 14α), ***Καλομοίρω*** (φ. 8β), ***Κανέλλα*** (φ. 8β τετράκις, 11α, 12α, 15α, 16β), ***Κιάρα*** (φ. 11α), ***Κόλφω*** (φ. 14α, 16β), ***Κονδύλω*** (φ. 7β, 11α, 11β δίς, 12α δίς, 12β, 13α, 14α, 14β, 15α), ***Κρατητήρω*** (φ. 13β), ***Κρίνα*** (; φ. 14β), ***Κρουστάλλω*** (φ. 16α), ***Κρυστάλλω*** (φ. 12α), ***Κυπαρισσία*** (φ. 8α τρίς), ***Κυπαρίσσω*** (φ. 8β, 11α, 11β τρίς, 12β, 14α), ***Κυράτζα*** (φ. 15β), ***Λάμπω*** (φ. 7β, 11β), ***Λασκαροῦ*** (φ. 13α), ***Λαϊμονιὰ*** (φ. 12α δίς, 13α, 13β δίς, 14α, 16β), ***Λεμονιὰ*** (φ. 14β), ***Μαγδάλω*** (φ. 8α), ***Μαλάμω*** (φ. 8α, 11β, 12α, 15β), ***Μαργαρίτα*** (φ. 5α, 11β, 12α, 12β), ***Μαργαρώνα*** (φ. 11β, 12α, 12β, 15α, 16α), ***Μαργέτα*** (φ. 11β), ***Ματρῶνα*** (φ. 15α), ***Μελίτω*** (φ. 11α), ***Μετάξω*** (φ. 15α), ***Μηλιὰ*** (φ. 5α, 8β, 12α δίς, 13α, 15α), ***Μηλίτζα*** (φ. 12β, 15α, 15β, 16α), ***Μπαλάσω*** (φ. 11β, 14β), ***Νερατζοῦλα*** (φ. 14β), ***Ντουλφῖνα*** (φ. 13β, 14α), ***Ξακουστὴ*** (φ. 5α, 8β, 11α, 11β, 11α, 12β, 13β, 15α), ***Ὄρσα*** (φ. 11β), ***Παγώνα*** (φ. 5α, 7β, 11β, 13α, 14β), ***Παντοῦλα*** (φ. 11α, 16α), ***Πανωρία*** (φ. 5α δίς, 7β, 9α, 10β, 11β δίς, 12α δίς, 12β, 14β, 16β), ***Πατρίνω*** (φ. 16α), ***Πίνα*** (φ. 13α), ***Πιπῖνα*** (φ. 12β), ***Πολίτα*** (φ. 7β, 9α δίς, 11β, 14α), ***Πολυτίμη*** (φ. 8β, 11β τρίς), ***Πολίτω*** (φ. 7β, 13β), ***Ῥήγω*** (φ. 7β δίς, 8β, 11β, 12α, 12β, 13α, 15β), ***Ῥόδω*** (φ. 11α, 12β), ***Ῥοδοῦλα*** (φ. 14α, 16β), ***Σελαΐδω*** (φ. 13α), ***Σουλτάνα*** (φ. 11β δίς, 12α τρίς, 12β, 14α δίς, 15β, 16α), ***Σουσάνα*** (φ. 8β δίς, 13α), ***Σύρμω*** (φ. 10β, 12β δίς, 13α, 14α, 14β, 15α), ***Σωσάνα*** (φ. 12β, 16α), ***Ταρσοῦλα*** (φ. 8α, 11β, 14α, 16α), ***Τζόγια*** (φ. 11α,

166), *Τουλφῖνα* (φ. 12α, 13α), *Φέγκω* (φ. 16α), *Φλωροῦ* (φ. 8α), *Φραγκούλα* (φ. 8α), *Χάϊδω* (φ. 86, 116 τετράκις, 146), *Χρυσάνθη* (φ. 76, 12α, 126), *Χρυσαυγὴ* (φ. 8α, 12α δίς), *Χρυσαφούλα* (φ. 13α, 136 δίς, 14α, 146, 166), *Χρυσάφω* (φ. 8α δίς, 9α, 11α τρίς, 116 δίς, 136, 14α, 146, 15α, 156, 16α), *Χρύσω* (φ. 126, 136).

Β' Βαπτιστικὰ ἀνδρῶν.

Ἀλεξανδρῆς (φ. 86, 96), *Ἀνδροῦτζος* (φ. 106), *Βελισσάρης* (φ. 106), *Γιαλάνης* (φ. 16α), *Γουλιέλμος* (φ. 10α), *Κόλιας* (φ. 76), *Κολφῖνος* (φ. 9α δίς, 14α), *Μενιτζέλος* (φ. 11α), *Μπαλάσης* (φ. 106 δίς, 146), *Παλαιολόγος* (φ. 15α), *Πολύδερος* (φ. 9α, 96, 10α), *Πολύδωρος* (φ. 16α), *Ῥάλλης* (φ. 106 δίς), *Ῥήγας* (φ. 76, 96, 10α), *Ῥόδης* (φ. 5α, 96, 10α, 14α), *Σοφιανὸς* (φ. 106 δίς, 11α), *Σπῦλιος* (φ. 5α δίς, 9α πεντάκις, 96 δίς, 10α, 106, 136, 14α, 156, 166), *Σπηλιωτάκης* (φ. 9α), *Σπηλιώτης* (φ. 96, 106, 146, 156), *Στάμω* (φ. 116), *Στασινὸς* (φ. 96, 106), *Τζαννέτος* (φ. 5α, 16α), *Τριάντος* (φ. 96), *Χριστοφίλης*[1] (φ. 15α), *Χρυσανθάκης* (φ. 9α, 96, 10α, 106 τρίς, 11α, 156).

Τὰ φ. 17α—346, 356 καὶ ἄλλα τινὰ εἶναι ἄγραφα.

Στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη.

14.

Χάρτης. Διαστ. 0,17×0,11. Αἰὼν XVIII. Φ. 15.

1 (φ. 4α). Ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ.

Ἀκέφαλος κατὰ ἓξ φύλλα.

2 (φ. 11α) Τάξις γενομένη ὅταν συμβῇ εἰς χωράφιον ἢ εἰς κῆπον ἢ ἀμπελῶνα ἀκρὶς ἢ βροῦχος ἢ κάμπη ἢ σκάνθαρος βλάπτων καὶ ζημιοῦν».

Μόνον ἡ ἐπιγραφή. Τὸ κείμενον δὲν ἐγράφη.

3 (φ. 14α) Εὐχὴ τῶν κολλύβων.

Ὑπάρχει ἐν μέρει τοῦ κώδικος παλαιά τις κατὰ σελίδας ἀρίθμησις. Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ συνεσταχωμένου τῷ περικαλύμματι τοῦ κώδικος πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ γέγραπται ὑπὸ χειρὸς βαναύσου: *1780 | νο[ε]βρί^ου α | ἐδόσα τῶ ἁγιασμ[ατ]άρη | καγῶ ἀνάξιος ελῆρω|μονάχως καὶ ὁποίως | διαβάζει ευχαίςε ὑ|πεορ μοῦ τοὺ ἀμάρτωλο*. Καὶ κατωτέρω: *κ(αὶ) ὁπόιως τῶ αποξενόσοι | ἂς ἐχόι τὴν κάταρα τὸν | ἁγιων Θεόδορων*.

Στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη.

---

1 Ἴσως εἶναι θηλυκὸν ἡ *Χριστοφίλη*.

15.

Χάρτης. Διαστ. 0,154×0,223. Αἰὼν XVIII. Φ. 8.

Ἐκφώνησις τῆς Μονῆς Ἁγ. Θεοδώρων.

Σταχυολογῶ ἐξ αὐτοῦ βαπτιστικὰ ὀνόματα ἐκλελοιπότα τανῦν καὶ ἀσυνήθη.

Α' Βαπτιστικὰ γυναικῶν.

Ἀκριβὴ (φ. 3α), *Βελλιώτα* (φ. 3α), *Βελλούδω* (φ. 2ϐ), *Βενετζιάνα* (φ. 3α), *Βενέτω* (φ. 3α), *Καλομοίρα* (φ. 3ϐ), *Κιάρα* (φ. 2α), *Κοντέλω* (φ. 3α καὶ 3ϐ), *Κυπαρίσσω* (φ. 3α), *Λάμπω* (φ. 2ϐ), *Μαλάμω* (φ. 3α), *Πανοῦλα* (φ. 2ϐ), *Πανώρια* (φ. 3α, καὶ 3ϐ), *Ῥήγω* (φ. 3ϐ), *Ῥόδω* (φ. 2ϐ), *Σημίρω* (φ. 2ϐ), *Στασινὴ* (φ. 2α), *Τζόγια* (φ. 3α), *Χρυσάφω* (φ. 2ϐ):

Β' Βαπτιστικὰ ἀνδρῶν.

Πανοῦτζος (φ. 2α), *Ῥάλλης* (φ. 2α καὶ 2ϐ), *Ῥόδης* (φ. 3α), *Σοφιανὸς* (φ. 2α), *Σπηλιώτης* (φ. 2α), *Σπηλιωτάκης* (φ. 2ϐ), *Χρυσανθάκης* (φ. 2ϐ), *Χρυσάφης* (φ 2ϐ καὶ 3ϐ).

Περιβάλλεται τὸ χειρόγραφον ὑφ' ἁπλοῦ λείου χάρτου.

16.

Χάρτης Διαστ. 0,151×0,105. Αἰὼν XVIII. Φ 205.

Κῶδιξ μετὰ φωνῶν.

Ἐπιγράφεται : «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ἀναστασίμων καὶ τῶν κεκραγαρίων. Ὕμνοι συντεθέν[τες παρὰ] τοῦ ἐντιμωτάτου κυρίου κὺρ **Χρυσάφου τοῦ νέου καὶ πρωτοψάλτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας».**

Προτάσσονται (φ. 1α) σύντομά τινα ἀκέφαλα περὶ τῆς λειτουργικῆς μουσικῆς καὶ τῶν μουσικῶν σημαδίων. Ἀπὸ φ. 153α ἄρχονται τὰ κοινωνικὰ τῆς ἑβδομάδος καὶ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Ἀπὸ φ. 180α ἄρχονται «εἱρμοὶ καλοφωνικοί». Καὶ ἀπὸ τοῦ φ. 193ϐ «Πολυέλεος ψαλλόμενος ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις». Τὸ πλεῖστον τῶν μελῶν εἶναι συνθέσεις *Χρυσάφου τοῦ Νέου*. Πλὴν ὅμως αὐτοῦ ἀναφέρονται ἐν τῷ κώδικι οἱ ἑξῆς μελογράφοι :

1. **Θεόδουλος Μοναχὸς** (φ. 123ϐ).
2. **Ξένος [Κορώνης]** (φ. 127α).
3. **Ἰωάσαφ ὁ Κουκουζέλης** (φ. 128α).
4. **Ἰωάννης ὁ Κλαδᾶς** (φ. 129α).

5. **Μπαλάσιος ἱερεὺς** (φ. 151α, 180α, 181α, 182β).

6. **Ἀθανάσιος Πατριάρχης** (φ. 153α).

7. **Πέτρος Μπερικέτης** (φ. 184α, 184β, 185β, 186α, 187β, 188β, 192α).

8. **Παναγιώτης Χαλάτζογλους** (φ. 189β).

Ἐν φ. 203β γέγραπται δι' ὠχροῦ μέλανος : *ἐδόθη τὸ παρὸν ἄσμα διὰ χυρὸς ἐμοῦ | σαύρου ἀντρέτου ἐκ κόμοις κερπηνὴ κ(αὶ) ἡ | ἔχοντες εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ : ✝ ✝ | 1745 μαγιὸυ : 20.*

Ἐπίσης ἐν φ. 205α γέγραπται διὰ μέλανος ζωηροῦ :

Φ ΦΦΧΔ Α
ΑΑΘΙΚΚ
ΚΛΜΝΞΟ
✝ΠΡCΤΥΦ
ΧΨѠ✝Ι✝✝ *εδεθη το | παρὸν ἄσμα δηα χειρος | εμε σαυρε αντρετε εκ κο|μοις κερπηνὴ κ(αι) οι εχοντὲς | εὐχὲσθε ὑπερ εμοῦ 1766|Φευρουαριε | 17.* Καὶ τέλος ἐν φ. 205β : *ἐτετη η ψαλτηκυ γραμᾶτικῆ | ἤνε τε ηγεμένε αγήε Θεωδόρῖτε κ(αὶ) οπηος τήν | ἀποξενοση νὰ ἐχι την | καταρα τον αγηον Θεοδο|ρον κ(αὶ) παντον των ἁγι|ον ἄμην | γέοργηος | ἔγραψα.* Καὶ κατωτέρω : *17085 Ιακωβος Ιερομοναχος | αγηοθεωδοριτης εγράψα.*

17.

Χάρτης. Διαστ. 0,282×0,20. Αἰὼν XIX. Σελ. 192.

Κτηματολόγιον καὶ πρωτόκολλον τῆς Μονῆς Ἁγ. Θεοδώρων.

Τὸ πρωτόκολλον ἄρχεται ἀπὸ 17 Ὀκτωβρίου 1834 καὶ τελευτᾷ τῇ 22 Φευρ. 1866.

Ἡ στάχωσις ἀποτελεῖται ἐκ πινακίδων χάρτου ναστοῦ ἐπικαλυπτομένων κατὰ τὴν ῥάχιν ὑπὸ μελαίνης βύρσης.

18.

Χάρτης. Διαστ. 0,098×0,14. Αἰὼν XVIII. Φ. 145.

1. (φ. 3α) Εὐχολόγιον.

Ἀκέφαλον κατὰ ἓν φύλλον.

2 (φ. 44β) «Νομοκάνονον σύντομον κατ' ἐκλογὴν . . .»

Ἐν φ. 101α ἀναγινώσκομεν : . . . *Ὦ | πν(ευματ)ικὲ κ(αὶ) νὰ ἔχω συγνώμην | ἂν εἰς τίποτα σφάλω, ὡς ἀ|μαθὴς καὶ ἀγράμματος . . | μᾶλλον καὶ γυμνὸς*

ἀρετῆς | πάσης. κάι οἱ ἀναγινώσ|κοντ(ες) ὑπὲρ εμοῦ πρὸς | κύριον τὸν Ἰ(ησοῦ)ν Χ(ριςό)ν, κάι θε|ὸν μου εὔχεσθαι, ὅπος | τύχῳ ἐλέους κάι σ(ωτη)ρίας | (1782=) ὀκτωβρήε δ^εκα τεσάρες|14 |ἐτελειώθη τὸ παρὸν | παρὰ μακαρί^{ου} εὐτε-|λοῦς Ἱερομονάχε... Καὶ κατωτέρω διὰ μεταγενεστέρας χειρός: *1782 | ὀκτωμβ[ρ]ίου 14. Ἐτελε|ιώθη τό παρὸν παρὰ | Μακαρίου ἐυτελοῦς ἱε|ρομονάχου· καὶ ἔξω | εἰς ἐνθήμησιν | Ἀσημάκης. χ. ςαθόπουλος | Γραφεῦς.*

Καὶ ἐν φ. 1416 ἀναγινώσκομεν γεγραμμένα κατὰ τὸν XIX αἰῶνα τάδε: *Ἀσημάκης ςαθόπουλος | Ἀυτό τό ἅγιον κάι ἱερὸν | βηβλίον εἶναι ἀφιερομέ|νον ἐις τὴν Αγίαν ἐκ|κλησίαν τής ρετεντοῦς*[1] *με|τόχιον τῆς... Μονῆς | τών Αγίων Θεοδώρων τό | ὁποῖον ἐχειρωγράφθη | παρά Μακαρίου τινὸς | ἱερομονάχου .....* Καὶ ἐν φ. 1286: *Πνευματηκή μου αδελφοὶ | καί συνασκυταί μή μοῦ ἐπιλάθεσθαι ὅταν προσεῦ|χησθαι πρὸς κύριον ἀλλ' δ|ρώντες μου τόν τάφον | μεμνησθέ μου τῆς ἀγάπης | κάι ἱκετεῦσαται Χριςόν ἵνα | κατατάξη τὸ πνεῦμα μου μὲτὰ τὼν δικαίων | καγῴ ὁ Γράψας ταῦτα | Ἀσημάκης ςαθόπουλος.* Ὁ αὐτὸς καὶ εἰς ἄλλα ἄγραφα κατ' ἀρχὰς φύλλα ἔχει γράψει τροπάρια κλ. κλ.

Ἐν φ. 1426 μνημονεύεται κτήτωρ τοῦ κώδικος Συμεὼν Ἀνδρουτζόπουλος Ἁγιοθεοδωρίτης (XIX αἰών).

Ἡ στάχωσις ἀποτελεῖται ἐκ ξυλίνων πινακίδων μετ' ἐπικαλύμματος βυρσίνου.

19.

Χάρτης. Διαστ. 0,12×0,205. Αἰὼν XVIII. Φ. 22.

Εὐχολόγιον.

Σεσηπὸς ὑπὸ τῆς νοτίδος.

Ἐπὶ τοῦ παραφύλλου τοῦ συνεσταχωμένου τῇ πινακίδι τοῦ περικαλύμματος πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος ἀναγινώσκομεν βαναύσως γεγραμμένα.

πα^{πας} απο τον δαμαλα
υδε γνοση υδε μ^υαλα[2].

Στάχωσις βυρσίνη ἁπλῆ.

---

[1] Χωρίον τοῦ δήμου Ὠλένης.

[2] Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ παροιμιώδους τούτου διστίχου, ὅπερ ἀπαντᾷ ὑπὸ διαφόρους παραλλαγὰς καὶ ἐπηυξημένον, ἰδὲ *Φωτίου Χρυσανθοπούλου ἢ Φωτάκου*: Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως... ἐκδοθέντα ὑπὸ *Σταύρου Ἀνδροπούλου*. Τόμ. Β'. Ἐν Ἀθήναις 1899, σ. 272 κ. ἑ.

20.

Χάρτης. Διαστ. 0,195×0,142. Αἰὼν XVIII. Φ. 68.

[Δαβὶδ Ψαλτήριον].

Ἐν νεοελληνικῇ μεταφράσει. Ἀκέφαλον καὶ κολοβόν. —Ἀρχ. . . . θης νὰ με συναπαντήσῃς καὶ ἰδὲ τὴν εὐτυχίαν μου καὶ ἰσὺ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ἀγγέλων. . . . Τελ. . . διὰ νὰ φανερώσουσι εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνδρείαν σου καὶ τὴν δό. . . .

Ἡ ἀρχὴ ἀνήκει εἰς τὸν ΝΗ' ψαλμὸν καὶ τὸ τέλος εἰς τὸν ΡΜΓ'.

Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος.

21.

Χάρτης. Διαστ. 0,162×0,112. Αἰὼν XXIII-XIX. Φ. 24.

Κῶδιξ περιέχων διαφόρους σημειώσεις, ἀναγραφὰς ἐκφωνήσεων, λογαριασμοὺς κλ.

Τἀρχαιότερα ἐν αὐτῷ σημειώματα εἶναι τοῦ ἔτους 1754 καὶ τὰ νεώτερα τοῦ 1826.

Καὶ ἐκ τοῦ χειρογράφου τούτου ἠνθολόγησα γλωσσικὴν ὕλην.

Ὁ κῶδιξ ἔχει βλαβῆ ὑπὸ τῆς νοτίδος, ἡ δὲ στάχωσις αὐτοῦ ἁπλῆ βυρσίνη.

22.

Χάρτης. Διαστ. 0,28×0,17. Αἰὼν XIX. Σελ. 268+Φ. 12.

Κῶδιξ τῆς Μονῆς τῶν Ἁγίων Θεοδώρων.

Ἐν σ. 3 ἀναγινώσκομεν *Ἀνακενίζεται ὁ παλαιός Κώδιξ τοῦ | Ἱεροῦ τούτε μοναστηρίου, τῶν ἁγίων Θεο|δώρων, καί γράφεται εἰς τόν νέον τοῦτον | κατά τά 1835: Ἰουλίου 25: Διά χει|ρός κἀμοῦ τοῦ ταπεινοῦ, καί εὐτελοῦς | Φιλοθέε Ἱερομονάχε ῥοδοπούλε | ἐκ τῆς μονῆς ταύτης, καί ἐκ Κώ|μης Ἀγριδίου*. . .

Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11 κώδικος ἔχουσιν ἀντιγραφῇ ἐν τούτῳ πολλὰ σημειώματα, ὧν ἀρχαιότερα τοῦ ἔτους 1724.

Ἐν σελ. 5 ἀναγινώσκομεν:

«1724 μαΐου 27:—Ἔγινε ἡ ἀνακαίνησις τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν | μοναςηρίου, τῶν ἁγίων θεοδώρων, τύρω|νος καί ςρατηλάτα. παρά τοῦ ἐν μονα|χοῖς κυρίου Συμεών ἡγεμενεύον|τος. ἐκ Κώμης Ἀγριδίου. |

κατά τό ἴδιον ἔτος ἐκτήσθη τό μετόχη | εἰς τήν σέλιτζα, ἀγοράσαμεν καί μερι|κά χωράφια, καθώς διαλαμβάνει ἡ ὁμαλογίαις μας, ἀφιέρωσαν καί | ἡ χριστιανή τά ἐπίλοιπα διά μνη|μόσυνόν τας.

Κατὰ τὰ 1743: Ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία | τοῦ μοναςηρίου τὸ καθολικόν, καί εἰς | τά 1746: Ἐτελείωσεν ἡ ζωγραφία.

Ἐν σελ. 85 γέγραπται:

τὸ ἀσημένιον θυμιατόν τῆς ἐκκλήσιας μας ἔγινεν | ἀπὸ δύω ῥογίτας[1]*, καί ἐξώδευσαν γρ[όσια] 110: καί ἔγρα|ψαν ἐκφώνησες ἑπτά, Κωνςαντίνε· χαΐδος, Τριαν|τάφιλον· μαρίας· Ἰωάννε· θανάσος. πανάγε. | ἀκόμι ἔδωσαν καί ἕνα ὑποζώνιον διά γρ[όσια] 25.*

Ἐν σελ. 101 γέγραπται:

1820: Δεκεμβρίε 25: Κάμνωμεν ἐνθύ|μησις. ἦλθεν ὁ κύριος νικηφόρος ἀρχιμανδρί|της[2] *ἐκ κώμης Σωποτοῦ, ἀπό μόσχα εἰς τήν με|τάνοιάντε, τὴν μονήν τῶν ἁγίων θεοδώρων, ὁ ὁποῖ|ος ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μονὴν ταύτην, διά ψυχικήν | τε σωτηρίαν, καί διά τούς γονεῖς τε.*

. . . .

. . . .

. . . .

1: πηδάλια.
1: συμεὼν θεσσαλονίκης.
1: παλαιά καί νέα διαθήκην.
1: ἀνασκευή τῆς τε ευταῖον διερμηνευθείσης διαθήκης.
1: τελετεργία Ἱερά
1: βιβλιαράκιον εὐαγγελική διδασκαλία.
2: Σώματα κυριακοδρόμια τοῦ εὐαγγελίου.
1: ἀδάμ ζηρνικάβιος. καί τὸ ἄλλο σῶμα ζηρνικάβιος | τὸ ὁποῖον τὸ ἐδώσαμεν εἰς τὴν σχολήν τοῦ σωποτοῦ.
2: βιβλιαράκια σκαβόνικα.

. . . .

Πολλὰ φύλλα τοῦ κώδικος εἶναι ἄγραφα.

Στάχωσις βυρσίνη μεθ' ἁπλῶν ἐντύπων κοσμημάτων.

23[3].

Χάρτης. Διάστ. 0,18×0,23. Αἰών. XVIII. Φ. 389.

Μουσικὸν Ἀνθολόγιον.

Ἐπιγράφεται «Δοξαστάριον τῆς μουσικῆς περιέχον πρῶτον τὰ

---

[1] Ἐκ *Ῥωγῶν* τῆς Κερκινῆς.

[2] Τοῦ ἱερομονάχου τούτου «*καὶ ἀρχιμανδρίτου τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως*» ὑπάρχει ἀφιέρωμα καὶ εἰκὼν παριστῶσα τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου ἀνηρτημένη ἐν τῷ τέμπλῳ τοῦ ἐν Σοπωτῷ τῆς Ἀροανείας ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

[3] Ὁ κῶδιξ οὗτος εἶναι ἴδιον κτῆμα τοῦ ἐν Ἁγίοις Θεοδώροις ἐφησυχάζοντος πατρὸς *Παρθενίου*.

δοξαστικὰ ὅλων τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν καὶ λοιπῶν ἑορταζομένων ἁγίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Ἄρχονται δὲ ἀπὸ τὸν μῆνα Σεπτέμ[βριον]. Δεύτερον περιέχει μερικὰ μαθήματα, ἅτινα ψάλλονται ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις διαφόρων ἑορτῶν. Τρίτον περιέχει τὰ δοξαστικὰ τοῦ Τριῳδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου ὡς καὶ τὰς λιτὰς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων. Μετὰ δὲ ταῦτα κεκραγάρια, πολυελέους, πασαπνοάρια, κοινωνικά, ἠχήματα, κατανυκτικά, κρατήματα καὶ ἄλλα διάφορα μουσικὰ διαφόρων ποιητῶν παλαιῶν καὶ νέων».

Μνημονεύονται ἐν αὐτῷ οἱ ἑξῆς μελογράφοι:

1. **Ἰωάννης Κουκουζέλης** (φ. 1α, 1β, 2α, 2β, 3α, 3β, 4α, 4β, 5α, 7β, 9β, 18α, 22α, 34α, 38α).

2. **Μανουὴλ Ἀγαλλιανὸς** (φ. 3β, 107α, 224α, 270β).

3. **Ἰωάννης Κλαδᾶς** (φ. 5α, 10β, 17α, 19α, 22β, 24β, 90α, 91β, 100α, 109α, 110α, 114α, 114β, 117α, 118α, 127α, 130β, 131α, 132α, 133α, 134β, 140α, 218β, 240α, 241α, 371α, 374β, 377α, 378β, 380α, 383β, 384α).

4. **Ἰάκωβος Πρωτοψάλτης** (φ. 6α, 78β, 201α).

5. **Δημήτριος Δοκνὸς**[1] (φ. 6β, 7α).

6. **Γεννάδιος ὁ ἐξ Ἀγχιάλου** (φ. 9α, 10β, 11β, 19β, 24α, 25β, 26β, 28β, 29α, 30α, 31β, 32β, 33α, 34α).

7. **Λούκας Λαοσυνάκτης Ἁγίας Σοφίας** (φ. 9β, 12α, 13β).

8. **Πέτρος Λαμπαδάριος** (φ. 12α, 13β, 16α, 16β, 18α, 19β, 22α, 23β, 24α, 25α, 27α, 28α, 30α, 31β, 33α, 34α, 64α, 118α, 120β, 121β, 223α, 145α, 147α, 148α, 151α, 154α, 157β, 163α, 171α, 186α, 194β, 201α, 208β).

9. **Ξένος Κορώνης** (φ. 17β, 25β, 29α, 33α, 48α, 59β, 260α,-261α, 262β, 263α, 269α, 274β, 280α, 286β).

10. **Ἀντώνιος Ἐπισκοπόπουλος Πρωτοψάλτης Κυδωνίας** (φ. 23β, 38α, 40α).

11. **Κοσμᾶς μοναχὸς Βαράνης** (φ. 25β, 31α, 33β, 40α).

12. **Ἀδρέας Μωροτζανίτης** (φ. 28α, 29β, 190α, 192β, 193α, 195α, 197α, 200α, 201α, 209α, 211α, 212α).

---

1 Ἴσως ἀντί: *Δοκιανός*.

13. Ἀναστάσιος ὁ ἐκ Ῥαψάνης (φ. 37α).
14. Μπαλάσιος ἱερεὺς καὶ νομοφύλαξ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (φ. 46α, 48β, 358β, 364α, 382β).
15. Ἀθανάσιος Ἀδριανουπόλεως (φ. 54α).
16. Δημήτριος Πλωμαρίτης (φ. 54β, 59β, 67α).
17. Ἰωακεὶμ Βίζος[1] (φ. 69α).
18. Χρυσάφης ὁ Νέος (φ. 73α, 78β, 100β).
19. Παῦλος ἱερεὺς ὁ Θηβαῖος (φ. 89α).
20. Νικόλαος Αὐγιαλῆς (φ. 94α, 95β, 96α).
21. Δαβὶδ Καρβουναριώτης (φ. 98β, 107α, 109β, 110α, 111β, 112α, 113β, 118α).
22. Ἰωάννης Χαρσι[ανίτης] (φ. 106α).
23. Κωνσταντῖνος Μαγουλᾶς (φ. 118β, 121α, 124α, 128α, 133α, 135α, 136α, 145α, 152α, 178α, 189α, 190α, 191β, 192α, 193α, 194α, 195β, 196α).
24. Συμεὼν Ψυρίτσης (φ. 138α, 141α).
25. Ἀντώνιος ἱερεὺς Οἰκονόμος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (φ. 153β, 156α, 160β, 169α).
26. Γεώργιος Κουτρικᾶς [ὁ ἐξ Ἀθηνῶν] (φ. 171α, 171β, 173α, 174α, 174β).
27. Θεοφάνης [Οἰκουμενικὸς] Πατριάρχης[2] (φ. 172α, 173α, 173β).
28. Δαβὶδ Μπιναρδῆς (φ. 175α, 176α).
29. Ἀθανάσιος ἱερομόναχος Δημητριαδίτης (φ. 177α, 177β, 180α, 180β, 181α, 182α, 183β, 184α, 184β, 186α, 187β).

---

[1] Κατὰ λάθος βιβλιογραφικὸν ἀντί: *Βιζύης*. Εἶναι ὁ *Ἰωακεὶμ Βιζύης* γνωστὸς μελογράφος, οὗ μέλη ἰδὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθμὸν 894 καὶ 921 κώδιξι τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν. — Πρβλ. *Ἰωάννου* καὶ *Ἀλκιβιάδου Σακκελίωνος*· Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1892, σ. 163 καὶ 168.

[2] Ὁ ἐκ τῆς Ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας Καρύκη. Περὶ τούτου ἰδὲ *Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέα* ἐν τοῖς Δ. Γρ. Καμπούρογλου: Μνημείοις τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τόμ. Β' σ. 193-233 καὶ *Μανουὴλ Γεδεὼν* ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» Τόμ. Δ' σ. 337 κλ. κλ.

30. **Ναθαναὴλ Μητροπολίτης Νικαίας** (φ. 194β, 197α, 198β, 200α, 201β, 202α, 202β).

31. **Παναγιώτης Χαλάτζογλους** (φ. 204α, 204β, 205β, 206α, 207α, 207β, 208α, 209α, 210α, 211β, 212α, 213α, 214β, 215α, 368α, 371β).

32. **Φωκᾶς Λαμπαδάριος** (φ. 217α, 219β, 345α, 389α).

33. **Δαμιανὸς ἱερομόναχος Παντακρατορηνὸς** (φ. 220α, 224β, 226α, 228β, 231α, 307β, 318β, 351α, 355β, 358α, 370).

34. **Γαβριὴλ Ἱερισσοῦ** (φ. 231α, 235β).

35. **Στέφανος Ξηροποταμηνὸς** (φ. 238α, 241α, 244β, 260α, 261β, 262α, 264β, 265α).

36. **Κωνσταντῖνος Μάγος** (252β, 258α, 263β, 268α, 274α, 345α, 360α, 362β, 378α).

37. **Ματθαῖος Ἀλεξανδρείας**[1] (φ. 288α).

38. **Γερμανὸς Νέων Πατρῶν** (φ. 294α, 309β, 314α, 327β, 328α, 330α, 331β, 336α, 340β, 341α, 344β, 345α, 348α, 351α, 352β, 353α, 355β, 357α, 358α).

39. **Γεώργιος Κοντοπετρῆς** (φ. 297α, 298β, 309α, 317β, 320α, 321β, 325β, 327α, 360α, 361β, 362α, 362β, 364α, 365β, 370α, 371α, 372β, 373α, 374α, 375β, 380α, 383β).

40. **Παῦλος μοναχὸς** (φ. 332α).

41. **Νικόλαος Καρύκης**[2] (φ. 337β, 338β, 341α, 347α, 363α, 371α).

---

[1] Πιθανώτατα ὁ ἐξ Ἄνδρου, περὶ οὗ *Δημ. Π. Πασχάλη*: Ματθαῖος ὁ Ἄνδριος πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου. Βιογραφικὸν σχεδάριον.... Ἐν Ἀθήναις 1901.

[2] Ἐξ Ἀθηνῶν βεβαίως καὶ οὗτος καὶ πιθανώτατα συγγενὴς τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου *Θεοφάνους Καρύκη* τοῦ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως (+ 1594).— Εἶναι γνωστός μοι ὁ *Νικόλαος Καρύκης* καὶ ὡς βιβλιογράφος κώδικος ἐναποκειμένου τανῦν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, εἰς ὃν ἔδωκα τὸν ἀριθμὸν 287 κατὰ τὴν ὑπ' ἐμοῦ ταξινόμησιν καὶ καταλογοποίησιν τῶν χειρογράφων τῆς μονῆς ταύτης. Ὁ αὐτόγραφος οὗτος κῶδιξ τοῦ Νικολάου Καρύκη περιέχει πλὴν τῶν ἄλλων καί: *«ἐγκώμιον πεζὸν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ποιηθὲν τὸ μὲν μέλος παρ' εὐτελοῦς τινος Νικολάου τοῦ Καρύκεως, τὰ δὲ γράμματα παρ' εὐγενοῦς γυναίου τὰ πρῶτα φερούσης Ἀθήναζε, ἧς ἡ κλῆσις Ῥεσοῦλα»*.

42. **Παράσχος ἱερεὺς** (φ. 349α, 374α, 375β, 376α, 377β).
43. **Γαβριὴλ μοναχὸς** (φ. 357β, 384α, 389α).

Ἐν φ. 4α, 139β, 151α καὶ 284β ἀναφέρονται μέλη «*Ναυπλιώτικα*».

Ἐν φ. 40α ἀναφέρονται μέλη «*Κρητικὰ*» καὶ ἐν φ. 107β «*πολυέλεος καθὼς ψέλ[ν]εται εἰς Ἀνθῆνα*».

Ἐν τέλει φ. 389β ἀναγινώσκομεν ἐρυθρόγραφα:

Ὥσπερ ξένη χέρσοῖν ἰδεῖν πατ[ρίδα]
κ(αὶ) ἡ θαλατέβοντες ἰδεῖν τὸ κέρδος
οὕτω κ(αὶ) ἡ γράφοντε[ς] βιβλίου τέλος.

~ ~ ~

καὶ κατωτέρω ἐπίσης ἐρυθρόγραφα:

Ἡ μὲν χεὶρ ἡ [γ]ράψασα
σαπήσεται φε[ῦ] καὶ γενήσεται κόνις
ἡ δὲ γραφὴ μένει εἰς παρουσίαν δεφτέ[ρα]ν

Ἐν τῷ παραφύλλῳ πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος διάφορα δοκίμια κονδυλίου καὶ μέλανος, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ αἱ ἑξῆς δημώδεις παροιμίαι[1].

1. *Κοντὸς ψαλμὸς ἀλληλούϊα*
2. *Τὸ μοναστῆρι νὰ εἶναι καλὰ καὶ καλόγεροι [δὲ] λείπου[ν]*
3. *Ἀλλοῦ ὁ καλόγερος καὶ ἀλλοῦ [τὰ ῥάσα του*[2]*]*
4. *Κάστρο ὁποῦ φαίνεται κολαούζο δὲν θέλει*
5. *Ὁ παθὸς εἶναι μαθὸς*[3]
6. *Ὅποιος ἔχει πολὺ π[ιπ]έρι βάνει καὶ στὰ [λάχανα*[4]*]*

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῷ ἐπικεκολλημένῳ ἐπὶ τοῦ σταχώματος πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος γέγραπται ὑπὸ χειρὸς βαναύσου: *Ιωακείμ Καλολιβαδίτης*, ὅστις ὑπῆρξε βεβαίως κτήτωρ τοῦ κώδικος. Πρέπει δὲ καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦτο νὰ συγκαταλεχθῇ εἰς τὰ ἐξ Ἀττικῆς προερχόμενα, καθ' ὅσον τὸ *Καλολίβαδον*, ἐξ οὗ ὁ Ἰωακεὶμ Καλολιβαδίτης, εἶναι Ἀττικὴ μονή, διαλελυμένη τανῦν καὶ μετόχιον τῆς μονῆς Πεντέλης.

---

[1] Παραθέτω τὰς ἀνωτέρω παροιμίας διωρθωμένας κατὰ τὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Ἐπιμελῶς δὲ διετήρησα πᾶν ὅ,τι τυχὸν ἐνδιαφέρει τὴν φωνητικήν.

[2] Συνεπλήρωσα τὴν παροιμίαν καθ' ἃ ἐκφέρεται ἐν Ἀρκαδίᾳ.

[3] Ἡ παροιμία αὕτη γέγραπται δὶς ἐπανειλημμένως ἐν τῷ προμνημονευθέντι παραφύλλῳ.

[4] Πρβλ. *Α. Μηλιαράκη*: Ἑρμηνεία τῆς παροιμίας «Ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι βάζει καὶ 'ς τὰ λάχανα». Ἐν τῇ «*Ἁρμονίᾳ*» Τόμ. Β' (1901) σ. 369 κ.ἑ.

ΠΙΝΑΞ

Τῶν βιβλιογράφων, κτητόρων, σταχωτῶν, δαπανησάντων ἢ συνδραμόντων πρὸς γραφὴν ἢ κόσμον κωδίκων, ἀφιερωσάντων ἢ δωρησαμένων κώδικας.

[Αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν κωδίκων — Τὸ σημεῖον + προτάσσεται τοῦ ὀνόματος τῶν σταχωτῶν, τὸ ++ τοῦ τῶν κτητόρων, τὸ § τοῦ τῶν δαπανησάντων ἢ συνδραμόντων, τὸ §§ τοῦ τῶν ἀφιερωσάντων ἢ δωρησαμένων κώδικας].

+ Ἀνώνυμος ἱερομόναχος (1780). ***14***

++ Ἀνώνυμος Ἁγιοθεοδωρίτης ἡγούμενος (XVIII αἰών). ***16***

Ἀσημάκης Χ. Σταθόπουλος (XIX αἰών). ***18***

++ Γεράσιμος μοναχός (;) (XV-XVI αἰών). ***1***

++ Γεώργιος Παπαδημητρίου (XVIII αἰών). ***12***

§ καὶ §§ Γεώργιος Τζιαπραζλῆς ἐκ Καμενιάνων τῆς Ἀροανείας καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένων (1612). ***3***

++ Δαμιανὸς ἱερομόναχος (XVIII αἰών). ***6***

Εὐλόγιος ἱερομόναχος (1712). ***4***

++ Εὐπρεπεία (XVI-XVII αἰών). ***3***

Ἐμμανουὴλ Δέπος (1621). ***6***

++ Ἰάκωβος ἱερομόναχος Ἁγιοθεοδωρίτης (;) (1785). ***16***

++ Ἰάκωβος ἡγούμενος Ἁγίων Θεοδώρων (μακαρίτης τῷ 1828). ***5***

Ἰωακεὶμ Καλολιβαδίτης (XVIII αἰών). ***23***

++ Ἰωάννης διάκονος καὶ πρωτέκδικος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Βουλγαρίας (;) (XV-XVI αἰών). ***1***

Μακάριος ἱερομόναχος (1782). ***18***

Νικόλαος Σκιαδόπουλος ἐκ Σοπωτοῦ (1758). ***8***

++ Πανάγος Περδέσης ***2*** — Ἰδὲ καὶ Παράγος Περιδέσης.

++ Παράγος Περιδέσης ***2*** — Ἰδὲ καὶ Πανάγος Περδέσης.

++ Σίλβεστρος Δέπος ἱερομόναχος καὶ ἡγούμενος (†1650). ***6***

+ Σπήλιος ἱερεὺς ἐκ Κουτέλης Λαπαθῶν (1762). ***7***

+ Σταῦρος Ἀντρέτος ἐκ Κερπινῆς (1745). ***16***

++ Συμεὼν Ἀνδρουτζόπουλος Ἁγιοθεοδωρίτης (XIX αἰών). ***18***

Φιλόθεος Ῥοδιάδης καθηγούμενος Ἁγίων Θεοδώρων ἐξ Ἀγριδίου τῆς Ἀροανείας (XIX αἰών). ***13. 22***

§§ Χρίστος ἱερεὺς υἱὸς Παπᾶ-Αὐξεντίου (1654). ***1***

++ Χρύσανθος ἱεροδιάκονος (XVIII αἰών). ***12***

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ἡ ἐν τῷ κώδικι 6, σ. 59, μνημονευομένη Κρητικὴ μονὴ τοῦ Βροντησίου, ἡ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου καθιερωμένη, ἀναφέρεται παρὰ τῷ Cornelio (Creta sacra sive de episcopis utriusque ritus graeci et latini in insula Cretae. Τόμ. I. Ἐν Βενετίᾳ 1755, σ. 222 κ. ἑ.).

Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἡ ἱερὰ αὕτη μονὴ ὑπῆρξεν ἓν ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων κατὰ τὴν Κρήτην πνευματικῶν κέντρων, ὡς φαίνεται ἐκ πολλῶν ὑπομνημάτων. Κατὰ τὴν ἔξοδον μάλιστα τοῦ ΙϚ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἀναφέρεται ἐλλογιμώτατος ἡγούμενος αὐτῆς ὁ πρωτοσύγκελλος *Λαυρέντιος Μαρῖνος*, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστὰ δύο ἔργα· α' «*περὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος*» καὶ β' «..*ἀπολογία καὶ ἀνατροπὴ κατὰ τῶν λεγόντων κρείττονα τὸν γάμον τῆς παρθενίας καὶ κατὰ τῶν αὐτῶν ζητημάτων τῷ πεπαιδευμένῳ ἀνδρὶ κυρίῳ Μάρκῳ τῷ Μυρεζήνῳ υἱῷ ἐν Χριστῷ Λαυρέντιος ὁ τοῦ Βροντησίου ταπεινὸς ἡγούμενος ὁ Μαρῖνος*....» (Πρβ. Sp. P. Lambros: Catalogue of the Greek manuscripts on Mount Athos. Τόμ. Α'. Ἐν Καντάβριγίᾳ 1895, σ. 252, κῶδιξ 2792—118 τῆς μονῆς Δοχειαρίου — 6 καὶ 7).

Πρὸς αὐτὸν τὸν Λαυρέντιον Μαρῖνον τὸν ἡγούμενον Βροντήσιον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἀδελφότητα ἀπευθύνονται ἐπιστολαὶ τοῦ *Μελετίου Πηγᾶ*, ὧν μία κεχρονισμένη τοῦ 1593, δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ *Ἰωάννου Σακκελίωνος* ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Τόμ. Α', σ. 57 κ.ἑ. Ἐπίσης πρὸς τὸν αὐτὸν εἶναι γνωσταὶ δύο ἐπιστολαὶ τοῦ *Κυρίλλου Λουκάρεως* περιεχόμεναι ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 10 κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ὧν ἡ ἑτέρα εὕρηται καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 263 αὐτογράφῳ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως κώδικι τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου. (Πρβλ. *Ἀ. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς* ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κων/πόλεως. Τόμ. Κ—ΚΒ', 1892, σ. 87 καὶ *Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως*: Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Δ'. Ἐν Πετρουπόλει 1899, σ. 240. 39). Κατ' ἀντίγραφον τοῦ κ. *Παπαδοπούλου Κεραμέως* ἐξηγμένον ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ ἐν Κων/πόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἐδημοσιεύθησαν αἱ πρὸς τὸν Λαυρέντιον Μαρῖνον ἡγούμενον Βροντησίου ἐπιστολαὶ τοῦ Κυρίλλου Λασκάρεως ὑπὸ Émile Legrand: Bibliographie hellénique; XVIIe siècle. Τόμ. IV. Ἐν Παρισίοις 1896, σ. 207 καὶ 265.

Εἶναι δὲ γνωστοὶ καὶ κώδικες γεγραμμένοι ἢ κατεχόμενοι ὑπὸ μοναχῶν τῆς μονῆς Βροντησίου. Οὕτως ὁ ὑπ' ἀριθ. 192 τῆς κυρίως πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης τῶν Ἱεροσολύμων, ἐν τέλει τοῦ ὁποίου ἀναγινώσκομεν: «*εἴληφε τέρμα τὸ παρὸν ἕως ὧδε ἔτους τοῦ σωτηρίου αχις' δεκεμβρίου ια' διὰ χειρὸς*

Μερκουρίου εὐτελοῦς ἱερομονάχου τούπίκλη Βενετζά, ἐν τῇ μονῇ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου... τοῦ ἐπονομαζομένου Βροντησίου, ἡγεμονεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατρὸς ἡμῶν κυρίου κυρίου Λαυρεντίου τοῦ Μαρίνου». (*Ἀ. Παπαδοπούλου Κεραμέως*,: Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη. Τόμ. Α'. Ἐν Πετρουπόλει 1891, σ. 279). Ὁ αὐτὸς βιβλιογράφος *Μερκούριος Βενετζᾶς* εἶναι καὶ ὁ φιλοπονήσας τὸν ὑπ' ἀριθ. 2792 Ἁγιορειτικὸν κώδικα (118 τῆς μονῆς Δοχειαρίου), αὐτὸν ἐκεῖνον, ἐν ᾧ περιέχονται τὰ προμνημονευθέντα ἔργα τοῦ ἡγουμένου Λαυρεντίου Μαρίνου. Καὶ ὁ κῶδιξ I. F. 15 τῆς Biblioteca Nazionale τοῦ Πανόρμου ἀνῆκεν εἰς μοναχὸν ἐκ τῆς μονῆς Βροντησίου· ἐν φ. 188 τοῦ κώδικος αὐτοῦ ἀναγινώσκομεν: *ἠπάρχη το παρὸν ἰωαννικύου ἱερομονάχου ἐκ νίσου κρίτης ἐκ τῆς μονῆς τοῦ βροντισίου απο καστέλη πριότισα δια γγ^{αι} ∼ 7 τὸ ἤλαβα* καὶ κατωτέρω λατινιστί: «*Praesens est Joannicii Sacrati Monachi Insulae Cretae de Monasterio Brondisij e Castello Priotisa Tarenis (vel unciis) septem accepi*» (Πρβλ. E. Martini: Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle Biblioteche Italiane. Vol. I. Parte I. Milano 1893, σ. 72).

Τὸ *Βροντήσι* πιθανῶς ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἱδρυσάσης αὐτὸ οἰκογενείας. Ἔχομεν δὲ οἶκον φέροντα τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, καὶ δὴ ἐν Τσακωνιᾷ, ὅπου ἀρχομένου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἀναφέρεται ὁ *Μιχαὴλ Βροντίσης* (Πρβλ. Michael Deffner: Drei Zaconische Heirathsprotokolle aus dem Anfange des vorigen Jahrhunderts ἐν τῷ *αὐτοῦ*: Archiv für mittel-und neugriechische Philologie. Ἐν Ἀθήναις 1880, σ. 168, 174, 181) καὶ ὅπου εἰσέτι σῴζεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπώνυμον. Σημειωτέον ὅμως ὅτι *Βροντήσι* λέγεται καὶ τὸ *Βρενδήσιον*. Ὑπὸ τὸν τύπον αὐτὸν ἀναφέρεται ἡ ἰταλικὴ αὐτὴ πόλις παραδείγματος χάριν ἐκ τῷ *Χρονικῷ τοῦ Μωρέως* (Ἔκδοσις Buchon, σελ. 125, 211, 229, 231, 232, 235, 236, 248, 258, 311).

Τανῦν ἡ μονὴ Βροντησίου εἶναι διαλελυμένη καὶ ὑπάγεται εἰς τὸ διοικητικὸν τμῆμα Ἡρακλείου (Πρβλ. *Ν. Σταυράκη*: Στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης . . . Ἀθήνησι 1890, σ. 203). Περὶ δὲ τῶν ἐν αὐτῷ σῳζομένων χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων ἰδὲ *Στ. Ξανθουδίδην*: Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐκ Κρήτης. Ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας «*Ἀθηνᾶ*». Τόμ. ΙΒ' (1903) σ. 142 κ. ἑ.

Νῖκος Ἀ. Βέης.

[Συνετελέσθη ἡ ἐκτύπωσις τῇ 24 Ἀπριλίου 1906].

